

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เยาวลักษณ์ อภิชิตวิไลภ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีปัญญา ใจใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติ์กำจร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิ จังสถิตย์กุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี อายุวัฒน์

ดร. ปทุมรัตน์ ต่อบงศ์

พฤษภาคม 2549

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เยาวลักษณ์ อภิวัดลภ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีปัญญา ใจใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติ์จากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิ จังสถิตย์กุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี อายุวัฒน์

ดร. ปทุมรัตน์ ต่อวงศ์

สังกัด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชุดโครงการนโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและความต้องการการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และความต้องการความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในระดับต่างๆ และทักษะต่างๆ ของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการศึกษาระยะหนึ่งในสองส่วน ได้แก่ การศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งศึกษาจากสถานศึกษาในฐานะแหล่งผลิตทรัพยากรมนุษย์ และส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการศึกษาจากแหล่งงานเพื่อสะท้อนความสามารถด้านภาษาต่างประเทศที่เป็นผลผลิตจากสถานศึกษา ในการวิจัยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบตัดขวาง (Cross-sectional Design) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่ใช้ศึกษาปรากฏการณ์ ณ เวลาจุดใดจุดหนึ่ง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และความต้องการความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการวิจัยจึงประกอบด้วย 2 ส่วน กลุ่มแรกได้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ และผู้เรียนภาษาต่างประเทศในสถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัดตัวอย่างของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มที่สองประกอบด้วยเจ้าของสถานประกอบการ ในภาคการผลิตอุตสาหกรรมและบริการ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด และ ผู้แทนกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ ผู้รับรถรับจ้าง กรรมกร พนักงานขาย ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของสถานประกอบการ พนักงานองค์กรพัฒนาเอกชน ช่างซ่อม กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเลือกมาจากการกำหนดสัดส่วนจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็นสองส่วน ในส่วนของการวิจัยที่ตอบคำถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน และปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการเป็น 3 โครงการวิจัยย่อยในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดให้แต่ละโครงการวิจัยย่อยใช้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน ดังนั้นจำนวนตัวอย่างในส่วนของกรวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศในพื้นที่วิจัยทุกเขตพื้นที่การศึกษาเท่ากับ 1,155 คน สุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) กล่าวคือ สุ่มแบบเจาะจงเลือกเขตอำเภอของจังหวัดตัวอย่าง สุ่มแบบเจาะจงเลือกสถานศึกษาในแต่ละอำเภอตัวอย่างให้ครอบคลุมประเภทของสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน จากนั้นสุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศและผู้เรียนทุกระดับ

ในส่วนของการวิจัย ความต้องการความสามารถ และทักษะภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้ขนาดตัวอย่างจากการคำนวณสัดส่วนประชากร ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน เลือกตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้ประกอบการในภาคการผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริการ และผู้บริหารกลุ่ม

องค์กรระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการพาณิชย์ในระดับจังหวัด ผู้บริหารองค์กรภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด ส่วนการสุ่มตัวอย่างกลุ่มอาชีพต่างๆ ใช้การสุ่มแบบโควตา เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่วิจัยให้มากที่สุด

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ 3 ชุด สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนภาษาต่างประเทศ และผู้เรียน ส่วนที่สองเป็นแบบสัมภาษณ์ความต้องการและการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร และแบบสัมภาษณ์การใช้ทักษะภาษาต่างประเทศและความต้องการพัฒนาทักษะภาษาสำหรับกลุ่มอาชีพ ในการเก็บข้อมูล นักวิจัยหลัก และนักวิจัยของสถาบันเครือข่าย ตลอดจนผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการไปในเวลาเดียวกัน แต่ต่างสถานที่กันเพื่อความเป็นอิสระในการตอบ นักวิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อคำถามตามแบบสัมภาษณ์ และได้สังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาบ้างเท่าที่เวลาเอื้ออำนวย และพูดคุยเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา ต่างประเทศของสถานศึกษาดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาประกอบแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ในระดับตัวแปรเดียว (Univariate Analysis) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการวิเคราะห์ระดับสองตัวแปร (Bi-variate Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ตารางไขว้ (Contingency Table) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม เขมร และภาษาลาว ในระดับอนุบาลและประถมศึกษา มีการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาจีนในบางโรงเรียน ในภาพรวมแล้วภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ได้แก่ ภาษาอังกฤษ เป็นที่สังเกตว่า ภาษาฝรั่งเศสซึ่งเคยได้รับความนิยมในอดีตนั้น ในปัจจุบันได้รับความสนใจน้อยมาก เมื่อเทียบกับภาษาจีนและญี่ปุ่น

ด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาพรวม สถานศึกษาส่วนใหญ่มีห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เครื่องคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการภาษา อย่างไรก็ตาม มีสถานศึกษาเพียงส่วนน้อยที่สามารถจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่กำหนดนโยบายการสอนภาษาตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร และติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เกี่ยวข้องกรอกแบบประเมินเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของการรับผู้สอน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใช้การรับเข้าจากบัญชีรายชื่อจากส่วนกลางเป็นหลัก ทำให้สถานศึกษาไม่มีโอกาสเลือกบุคคลเข้าสอนด้วยการทดสอบอื่นๆ ในด้านกิจกรรม

สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับสนับสนุนผู้สอนในด้านการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด รองลงมาคือการเข้าร่วมประชุมสัมมนา

ในด้านการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปรับปรุงหลักสูตร หรือเปลี่ยนแปลงรายวิชา ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้สอนทุกระดับมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรในระดับน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอาชีวศึกษา ประเด็นที่ผู้สอนระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีส่วนร่วมน้อยถึงน้อยที่สุดในการพัฒนาหลักสูตร สะท้อนให้เห็นปัญหาของการไม่ได้นำเอาหลักสูตรจากส่วนกลางเข้าไปประยุกต์ใช้ในระดับท้องถิ่น

ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ยังไม่มั่นใจในทักษะทางภาษาต่างประเทศ ทักษะที่ผู้สอนส่วนใหญ่มีความถนัดมากที่สุดคือทักษะการอ่าน รองลงมาคือทักษะการพูด ส่วนทักษะที่ผู้สอนภาษาต่างประเทศถนัดน้อยที่สุดคือการเป็นล่าม รองลงมาคือทักษะการเขียน ผู้สอนในทุกระดับต้องการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดมากที่สุด รองลงมาเป็นทักษะการเขียน เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้สอนมีความมั่นใจในทักษะภาษาของตนเองมากที่สุดเพียงทักษะเดียวคือ การอ่าน

สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียน ในภาพรวมผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ฝึกพูดและฝึกฟัง อย่างไรก็ตาม ผู้สอนทุกระดับยังนิยมใช้การบรรยายและอภิปรายไวยากรณ์ ผู้สอนใช้กิจกรรมการใช้บทบาทสมมติ และการให้ผู้เรียนทำโครงการ ในระดับน้อย

สำหรับกิจกรรมเสริมทักษะ ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการเรียนภาษามากที่สุด คือการพูดหน้าชั้นเรียนหรือในที่ชุมชน การเล่นเกมสัทภาษา และการร้องเพลง แต่กิจกรรมที่ใช้จริงในทุกระดับนิยมใช้กิจกรรมการพูดหน้าชั้นเรียน การแปลให้ผู้เรียนฟัง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในด้านการวัดผลการศึกษา ผู้สอนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบแบบปรนัยมากที่สุด ในขณะที่ผู้สอนระดับอุดมศึกษาใช้ข้อสอบแบบอัตนัย เครื่องมือวัดผลที่ใช้น้อยที่สุดในทุกระดับการศึกษา คือการประเมินจากชิ้นงาน หรือแฟ้มสะสมงาน

เมื่อพิจารณาความสามารถด้านทักษะภาษาต่างประเทศของผู้เรียน ผู้เรียนให้ความเห็นว่า ตนถนัดทักษะการอ่านมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการเขียน ส่วนทักษะที่ตนถนัดน้อยที่สุดคือ ทักษะฟัง และพูด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องการปรับปรุง ผู้เรียนกลับมองเห็นว่าตนต้องการปรับปรุงทุกทักษะในระดับมากถึงมากที่สุด ทักษะพูดเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือทักษะฟัง ทักษะเขียน และทักษะอ่าน

เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนให้ข้อมูลว่า ตนเองมีพฤติกรรมการเข้าเรียนสม่ำเสมอ ส่งงาน/การบ้านตรงเวลา เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนจะปรึกษาอาจารย์และเพื่อน แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมส่วนใหญ่ได้จากสื่อ ห้องสมุด และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมที่จะทำให้มีทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้นได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การฝึกพูด และการฝึกฟังในชั้นเรียน สำหรับการไปศึกษานอกสถานที่และการทำโครงการนั้น มีผู้เรียนเพียงส่วนน้อยที่คิดว่าเป็นประโยชน์ ส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ผู้เรียนคิดว่าช่วยให้มีทักษะในการใช้ภาษาในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ การอ่านตำราเรียน รองลงมา คือการใช้คอมพิวเตอร์/

อินเทอร์เน็ต และการสนทนากับชาวต่างประเทศ ตามลำดับ ในด้านแหล่งต้นแบบภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนยึดผู้สอนชาวต่างประเทศเป็นแหล่งต้นแบบในการใช้ภาษาต่างประเทศมากที่สุด รองลงมาคือผู้สอนชาวไทย และผู้เรียนมีโอกาสนำภาษาต่างประเทศในชุมชนในระดับน้อย

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอน คือการที่ผู้เรียนขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียน รองลงมา คือปัญหาผู้สอนไม่เพียงพอ และงบประมาณไม่เพียงพอ สำหรับผู้สอน สิ่งที่เป็นปัญหาในระดับมากถึงมากที่สุด คือ ความพร้อมของผู้เรียน และภาระงาน ผู้สอนภาษาต่างประเทศคิดว่าตนเองมีภาระงานมาก และมีงานอื่นนอกจากงานสอนมาก นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องสื่อและอุปกรณ์การสอนตลอดถึงความเหมาะสมของห้องเรียน

ผลการวิจัยความต้องการทักษะภาษาต่างประเทศของแหล่งงาน พบว่า สถานประกอบการ/องค์กรส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน โดยภาษาต่างประเทศที่ใช้มากที่สุดคือภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีนตามลำดับ สำหรับทักษะภาษาที่ใช้มากในหน่วยงาน เรียงตามลำดับ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ลักษณะงานในสถานประกอบการ/องค์กร ที่ส่วนใหญ่บุคลากรใช้ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษ ในระดับมาก ถึงมากที่สุด คืองานการให้บริการ และการต้อนรับ รองลงมา คือใช้มากและมากที่สุดในงานการประชุมสัมมนาและการตลาด ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาเวียดนาม ภาษาลาว (เวียงจันทน์) และภาษาเขมร มีการใช้มากและมากที่สุด เป็นสัดส่วนต่ำ ผลจากการวิเคราะห์ด้านระดับความพึงพอใจต่อความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในงานลักษณะต่างๆ พบว่า ผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กรส่วนใหญ่พอใจในระดับน้อยต่อความสามารถ และการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศภาษาอังกฤษของบุคลากร สำหรับภาษาจีนนั้น ผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการในสาขาการท่องเที่ยวและการต้อนรับมีความพอใจต่อความสามารถและทักษะของบุคลากรในระดับมาก

สำหรับปัญหาการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรนั้น บุคลากรในสถานประกอบการ/องค์กร มีปัญหาการใช้ทักษะทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน อย่างไรก็ตาม พบว่าสถานประกอบการกว่าครึ่งหนึ่ง ไม่เคยพัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับบุคลากรเลย

สำหรับระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศของสถานประกอบการ/องค์กรนั้น ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สถานประกอบการ/องค์กรต้องการมากที่สุด รองลงมา คือ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น สำหรับทักษะที่ต้องการมากที่สุด คือ ทักษะด้านการพูดและการฟังในสัดส่วนที่เท่าๆกัน สำหรับทักษะด้านการอ่านและเขียนก็เป็นที่ต้องการมากเช่นกันในสัดส่วนที่รองลงมา

ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาษาเอเชียได้แก่ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่นกำลังได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น ทั้งจากหน่วยงาน/สถานประกอบการและจากผู้เรียน (ภาษาอื่นๆที่มีแนวโน้มผู้เรียนเพิ่มขึ้นเช่นกัน คือภาษาเกาหลี และภาษาเวียดนาม) ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภาษาดังกล่าวเพิ่มขึ้น เช่น การเปิดสอนในระดับต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเรียนภาษาต่างประเทศซึ่งเป็นการเปิดช่อง

ทางในการได้งานทำและสามารถแข่งขันในตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ควรจัดทำสื่อการเรียนรู้ภาษาดังกล่าว เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาทักษะภาษาด้วยตนเองได้

ในด้านการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การรับผู้สอนภาษามักรับมาจากรายชื่อที่ส่วนกลางคัดเลือกไว้ จึงอาจตั้งคำถามในการสอบคัดเลือกผู้สอนภาษาว่า ได้มีกระบวนการวัดความสามารถด้านทักษะการพูดและการฟังเพียงพอหรือไม่ ทั้งนี้ ทักษะทั้งสองอย่างเป็นทักษะที่ผู้สอนส่วนใหญ่ถนัดน้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็เป็นทักษะที่ผู้เรียนอ่อนด้อยและต้องการพัฒนามากที่สุดเช่นกัน

ในประเด็นปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอนมีทัศนะสอดคล้องกันว่า ปัญหาสำคัญที่สุด คือผู้เรียนขาดความพร้อม ขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียน การขาดความพร้อมของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้การเรียนไม่ได้ผลเต็มที่ ผู้บริหารจึงควรให้ความสนใจในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น จัดการสอนเพิ่มเติม จัดหาสื่ออุปกรณ์ที่น่าสนใจเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนสนใจใฝ่ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มขึ้น เป็นต้น

สำหรับผู้สอน โดยภาพรวมยังมีวุฒิการศึกษาเพียงระดับปริญญาตรี ประสบการณ์สอนน้อย ขาดความมั่นใจในทักษะและความสามารถทางภาษา ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการทดสอบความสามารถทางภาษาเพิ่มเติมหลังจบการศึกษา ดังนั้น จึงควรมีนโยบายและวิธีการส่งเสริมศักยภาพผู้สอนภาษาต่างประเทศอย่างจริงจัง มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรอบรมต่างๆ ที่กระทรวงจัดขึ้น และส่งเสริมหรือขยายโอกาสให้ผู้สอนภาษาได้เข้ารับการทดสอบทางภาษาอย่างต่อเนื่อง

ในด้านกิจกรรมการสอนในและนอกชั้นเรียน แม้ผู้สอนภาษาจะได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ แต่ในความเป็นจริงยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมอยู่มาก เช่น การการบรรยายและอภิปรายไวยากรณ์ ใช้โปรแกรมช่วยสอนน้อย เมื่อผนวกกับการที่ผู้เรียนยังมีลักษณะที่เป็น passive learner จึงอาจทำให้การเรียนภาษาต่างประเทศไม่บรรลุผล อนึ่ง แม้สถานศึกษาหลายแห่งจัดกิจกรรมค่ายภาษา แต่ผู้เรียนก็ไม่เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวช่วยให้การพัฒนาทักษะทางภาษาดีขึ้น จึงควรวิเคราะห์รูปแบบของกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาที่ดำเนินการอยู่ เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้เป็นกลไกการฝึกทักษะทางภาษาอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ควรมีนโยบายในการจัดทำสื่อสาธารณะที่จะช่วยพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ แก่บุคคลทั่วไป เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าผู้ที่จบการศึกษาออกไปประกอบอาชีพ มีความจำเป็นต้องใช้ทักษะภาษาต่างประเทศ แต่ทักษะการใช้ภาษายังไม่เป็นที่พอใจของนายจ้าง บุคคลเหล่านี้ควรมีโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เป็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และพัฒนางานในความรับผิดชอบของตนเอง อันจะเป็นการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของภูมิภาคตะวันออกเฉยเหนือและประเทศชาติโดยรวม

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและความต้องการการใช้ภาษาต่างประเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และความต้องการความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในระดับต่างๆ และทักษะต่างๆ ของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการวิจัยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบตัดขวาง (Cross-sectional Design) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่ใช้ศึกษาปรากฏการณ์ ณ เวลาจุดใดจุดหนึ่ง และใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนได้แก่ การวิเคราะห์ในระดับตัวแปรเดียว (Uni-variate Analysis) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการวิเคราะห์ระดับสองตัวแปร (Bi-variate Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ตารางไขว้ (Contingency Table)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน กลุ่มแรกได้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เรียนภาษาต่างประเทศ กลุ่มที่สองประกอบด้วยเจ้าของสถานประกอบการ ในภาคการผลิตอุตสาหกรรมและบริการ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด และ ผู้แทนกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ ผู้ขับรถรับจ้าง กรรมกร พนักงานขาย ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของสถานประกอบการ พนักงานองค์กรพัฒนาเอกชน ช่างซ่อม กลุ่มตัวอย่างในส่วนของกรวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศสุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จากเขตพื้นที่การศึกษามีจำนวน 1,155 คน และในส่วนของกรวิจัยความต้องการความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้ขนาดตัวอย่างจากการคำนวณสัดส่วนประชากร ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน

ผลการวิจัยได้ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ดังนี้

1. สถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม เขมร และภาษาลาว ในระดับอนุบาลและประถมศึกษา มีการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาจีนในบางโรงเรียน ในภาพรวมแล้วภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และผู้เรียนภาษาจีนและญี่ปุ่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เครื่องคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการภาษา อย่างไรก็ตาม มีสถานศึกษาเพียงส่วนน้อยที่สามารถจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ด้านการจัดหลักสูตรและการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่กำหนดนโยบายการสอนภาษาตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปรับปรุงหลักสูตร หรือเปลี่ยนแปลงราย

วิชาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้สอนทุกระดับมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรในระดับน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอาชีวศึกษา แสดงให้เห็นว่าไม่ได้มีการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ด้านการคัดเลือกผู้สอน สถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใช้การรับเข้าจากบัญชีรายชื่อจากส่วนกลางเป็นหลัก ทำให้สถานศึกษาไม่มีโอกาสเลือกบุคคลเข้าสอนด้วยการทดสอบอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับสนับสนุนผู้สอนในด้านการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด รองลงมาคือการเข้าร่วมประชุมสัมมนา อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการติดตามการประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมสัมมนาในการสอนของผู้สอน

4. ในด้านวิธีสอนและกิจกรรมในชั้นเรียน ในภาพรวมผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ฝึกพูด และฝึกฟัง อย่างไรก็ตาม ผู้สอนทุกระดับยังนิยมใช้การบรรยายและอภิปรายไวยากรณ์ ผู้สอนใช้กิจกรรมการจับบทบาทสมมติ และการให้ผู้เรียนทำโครงงาน ในระดับน้อย ผู้สอนส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการเรียนภาษามากที่สุด คือการพูดหน้าชั้นเรียนหรือในที่ชุมชน การเล่นเกมสัทภาษา และการร้องเพลง แต่กิจกรรมที่ใช้จริงในทุกระดับนิยมใช้กิจกรรมการพูดหน้าชั้นเรียน การแปลให้ผู้เรียนฟัง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในด้านการวัดผลการศึกษา ผู้สอนระดับประถม มัธยม และอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบแบบปรนัยมากที่สุด ในขณะที่ผู้สอนระดับอุดมศึกษาใช้ข้อสอบแบบอัตนัยค่อนข้างมาก เครื่องมือวัดผลที่ใช้น้อยที่สุดในทุกระดับการศึกษา คือการประเมินจากชิ้นงาน หรือแฟ้มสะสมงาน

5. ศักยภาพของผู้สอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่มั่นใจในทักษะทางภาษา ทักษะที่ผู้สอนส่วนใหญ่มีความถนัดมากที่สุดคือทักษะการอ่าน รองลงมาคือทักษะการพูด ส่วนทักษะที่ผู้สอนภาษาต่างประเทศถนัดน้อยที่สุด คือการเป็นล่าม รองลงมาคือทักษะการเขียน ผู้สอนในทุกระดับต้องการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดมากที่สุด รองลงมาเป็นทักษะการเขียน เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้สอนมีความมั่นใจในทักษะภาษาเพียงทักษะเดียวคือการอ่าน

6. พฤติกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนมีพื้นฐานทักษะทางภาษาอ่อนมากในทุกทักษะ และต้องการได้รับการปรับปรุงทุกทักษะในระดับมากถึงมากที่สุด ทักษะพูดเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือทักษะฟัง ทักษะเขียน และทักษะอ่าน แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมทางภาษา ส่วนใหญ่ได้จากสื่อต่างๆ ห้างสมุด และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมที่จะทำให้มีทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้นได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การฝึกพูด และการฝึกฟังในชั้นเรียน สำหรับการไปศึกษานอกสถานที่และการทำโครงงานนั้น มีผู้เรียนเพียงส่วนน้อยที่คิดว่าเป็นประโยชน์ ส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ผู้เรียนคิดว่าช่วยให้มีทักษะในการใช้ภาษาในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ การอ่านตำราเรียน รองลงมา คือการใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต และการสนทนากับชาวต่างประเทศ ตามลำดับ ในด้านแหล่งต้นแบบภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนยี้ดผู้สอนชาวต่างประเทศเป็นแหล่งต้นแบบในการใช้ภาษาต่างประเทศมากที่สุด รองลงมาคือผู้สอนชาวไทย และผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในชุมชนในระดับน้อย

ผลการวิจัยความต้องการทักษะภาษาต่างประเทศของแหล่งงาน พบว่า สถานประกอบการ/องค์กรส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน โดยภาษาต่างประเทศที่ใช้มากที่สุดคือภาษาอังกฤษ รองลงมา คือ

ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีนตามลำดับ สำหรับทักษะภาษาที่ใช้มากในหน่วยงาน เรียงตามลำดับ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ลักษณะงานในสถานประกอบการ/องค์กร ที่ส่วนใหญ่บุคลากรใช้ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษ ในระดับมาก ถึงมากที่สุด คืองานการให้บริการ และการต้อนรับ รองลงมา คือใช้มากและมากที่สุดในงานการประชาสัมพันธ์และการตลาด ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาเวียดนาม ภาษาลาว (เวียงจันทน์) และภาษาเขมร มีการใช้มากและมากที่สุด เป็นสัดส่วนต่ำ ผลจากการวิเคราะห์ด้านระดับความพึงพอใจต่อความสามารถ และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในงานลักษณะต่างๆ พบว่า ผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กรส่วนใหญ่พอใจในระดับน้อยต่อความสามารถและการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศภาษาอังกฤษของบุคลากร สำหรับภาษาจีนนั้น ผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการในสาขาการท่องเที่ยวและการต้อนรับมีความพอใจต่อความสามารถและทักษะของบุคลากรในระดับมาก

สำหรับปัญหาการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรนั้น บุคลากรในสถานประกอบการ/องค์กร มีปัญหาการใช้ทักษะทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน อย่างไรก็ตาม พบว่าสถานประกอบการกว่าครึ่งหนึ่ง ไม่เคยพัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับบุคลากรเลย สำหรับระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศของสถานประกอบการ/องค์กรนั้น ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สถานประกอบการ/องค์กรต้องการมากที่สุด รองลงมา คือ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น สำหรับทักษะที่ต้องการมากที่สุด คือ ทักษะด้านการพูดและการฟังในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน สำหรับทักษะด้านการอ่าน และเขียนก็เป็นที่ต้องการมากเช่นกันในสัดส่วนที่รองลงมา

โดยสรุป สภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง ได้แก่ ปัญหาความไม่พร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วยอาคาร แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ขาดสื่อการเรียนการสอน และขนาดห้องเรียนที่มีผู้เรียนมากเกินไป ปัญหาในด้านหลักสูตร ซึ่งมักเป็นสูตรสำเร็จจากส่วนกลาง ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ปัญหาด้านตัวผู้สอน คือการมีภาระงานสอนมาก การขาดความมั่นใจในทักษะที่สอน ผู้สอนไม่ได้รับการทดสอบทักษะทางภาษา ผู้สอนขาดแรงกระตุ้นให้พัฒนาตนเอง ส่วนปัญหาด้านผู้เรียน คือพื้นฐานทางภาษาต่างประเทศอ่อน ขาดการค้นคว้าเพิ่มเติม ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ เป็นต้น ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขด้วยการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาทักษะทางภาษาที่ชัดเจน รวมทั้งต้องกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ในลักษณะเครือข่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

Abstract

The research project titled "Profile of Teaching and Learning Foreign Languages and Needs for the Use of Foreign Languages in the Northeast of Thailand" had two aims: (1) to study the existing situation and problems relating to foreign language teaching and learning in the northeast of Thailand and (2) to investigate the need for foreign language ability at different levels and in different kinds of jobs in the region. This survey research was designed to be cross-sectional, which is the design used to examine a particular phenomenon at a specific time. The instrument used for collecting data was interview schedules, and data analysis was conducted using SPSS (Statistical Package for the Social Science). The statistical method used was descriptive. The data analysis was divided into two stages: (a) a uni-variate analysis which included percentage, mean, standard deviation, mode, median, the maximum and minimum values, and (b) a bi-variate analysis, using contingency tables.

The research population consisted of two groups. The first comprised those concerned with teaching and learning foreign languages and included administrators, teachers, and learners. The other group was composed of owners of industrial and service businesses, administrators of governmental and non-governmental organizations, as well as representatives of the following professions: drivers, laborers, sales staff, officials, state-enterprise staff, non-governmental development staff, and mechanics. The sample group used to study the existing situation and problems relating to foreign language teaching and learning included 1,155 subjects and that used to study the need for foreign language ability at different levels and in different kinds of jobs in the region consisted of 385 subjects.

Research findings on the contexts of teaching and learning foreign languages were as follows.

1. The foreign languages offered by educational institutes in the northeast of Thailand were English, French, German, Spanish, Chinese, Japanese, Korean, Vietnamese, Cambodian, and Laotian. English and Chinese programs were offered in some kindergartens and elementary schools. Overall, the foreign language most widely taught in the region was English. However, it was found that the number of learners of Chinese and Japanese was increasing.

2. In the area of teaching and learning infrastructure, most educational institutes had a library, computers with and without Internet access, and a language laboratory. Only a few places had a self-access center.

3. Most administrators established language teaching and learning policies based on the national compulsory curriculum. Most institutes had adjusted or made some changes to program

courses in the previous five years. Nevertheless, it was found that teachers at all levels had very little participation in curricular improvement, particularly at the vocational level. This revealed that no curricula were revised in response to local needs.

Teachers at elementary and secondary schools were recruited using the reserved list provided by the central authority. In doing so, the schools had no chance to recruit staff by any other means. As for staff development, administrators at all levels supported teachers' participation in training and seminars.

4. In general, most teachers assigned learners to do exercises and practice speaking and listening. Despite such methods, teachers at all levels preferred to lecture and to assign learners to discuss grammar. They very rarely employed role-play and project activities. Activities most useful to language learning, according to the teachers, included speaking in front of the class or in public, translating for learners, and singing songs. However, it was found that the activities most often actually used in class at all levels were speaking in front of class, translating, and idea sharing. As for learning assessment, multiple-choice was the test format used the most among teachers at elementary, secondary and vocational levels. In contrast, most university lecturers preferred a written-test format.

5. Most teachers were not confident with their language skills ability. They believed that they had very good reading skills and good speaking skills. Their weak skills included interpretation and writing. Teachers at all levels desired to improve their listening and speaking skills the most, followed by their writing skills. It was noted that teachers were confident only with their reading skills.

6. Learners were poor in all language skills areas and very much needed to improve all four skills: speaking, listening, writing and reading. They believed language learning resources such as audio-visual media, libraries and the Internet helped upgrade their language skills. Most learners believed the activities helpful for improving language skills were doing exercises, practicing speaking and practicing listening in class. Only a small number of learners considered study trips and project work to be useful activities. Outside class activities learners believed to be very helpful included textbook reading, computer/Internet use, and conversations with foreigners. Learners looked to native speakers as their primary model, followed by Thai teachers.

The findings on need for language skills ability were as follows.

In most firms/organizations using foreign languages, the foreign language used most was English, followed by Japanese and Chinese, respectively. The skill used the most was listening, followed by speaking, reading and writing. Jobs requiring staff to use English the most included services and reception; public relations and marketing needed a lot of English use as well. Other foreign languages-French, German, Vietnamese, Laotian (Vientiane), and Cambodian-were also

used but in a small proportion of the work places. It was found that most firm owners/administrators were not satisfied with employees' English language ability. However, it was found that most administrators/owners were very satisfied with their employees' Chinese language ability in tourism firms and reception jobs

With respect to the problems concerning with the use of foreign languages, it was found that most staff had problems with all language skills. The most problematic skill was listening, followed by speaking, writing and reading skills, respectively. Nevertheless, more than half the organizations had never improved staff foreign language skills. It was found that most firms/organizations required those with English language ability, followed by those with Chinese and Japanese language abilities, respectively. The skills most needed were speaking and listening. Reading and writing skills were also much needed.

In conclusion, the existing situation and problems relating to foreign language teaching and learning in the northeast of Thailand are complicated and involve a lot of factors such as poor basic infrastructure, lack of learning resources in the local community, lack of teaching and learning materials, and large classes. Another factor is curriculum, which is specified by the central government. As a result, there is no integration of local content into the curriculum or participation of the local community. Problems for teachers include heavy teaching loads, the lack of confidence in the skills they teach, and no language skill assessment. Moreover, they have no motivation to improve their language skills. Problems for learners include a poor basic background of English, no searching for additional information from sources outside of class and the lack of opportunities to access learning resources. In order to solve the problems in teaching and learning foreign languages, a clear policy and practices for language skills improvement are essential. Also, cooperation in the form of networking for problem solutions has to be established.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และการใช้ภาษาต่างประเทศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นหนึ่งในชุดโครงการวิจัยที่ต้องการสำรวจสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในระดับประเทศ คงจะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ หากไม่ได้รับแรงบันดาลใจและกำลังใจจากศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งให้การสนับสนุนงบประมาณในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ไม่เพียงแต่เปิดโอกาสให้คณะนักวิจัยซึ่งมาจากศาสตร์ต่างๆ และจากสถาบันต่างๆ ได้มีโอกาสร่วมกัน ยังช่วยให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาทุกระดับ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ และผู้เรียนภาษาต่างประเทศซึ่งได้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่ ในการเก็บข้อมูลของคณะนักวิจัย

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยขอขอบคุณบุคคลผู้อยู่เบื้องหลัง นางสาวศิริพร ทองคนารักษ์ และนางสาวภวิวี ปรธานเกียรติ ซึ่งช่วยในด้านการประสานงาน การจัดทำงบประมาณ การจัดการประชุมระดมสมองรวมทั้งการจัดประชุมในระดับภูมิภาค ซึ่งช่วยให้การดำเนินกรวิจัยครั้งนี้เป็นไปได้อย่างราบรื่น

คณะผู้วิจัย

พฤษภาคม 2549

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	I
บทคัดย่อภาษาไทย	VI
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	VIII
กิตติกรรมประกาศ	XII
สารบัญ	XIII
สารบัญตาราง	XVIII
สารบัญภาพ	XXVII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	2
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	2
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	4
2.1 ภาษาต่างประเทศกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทย	4
2.2 นโยบายชาติเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	4
2.2.1 การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	6
2.2.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พ.ศ. 2544	
ระดับแรกประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	7
2.2.3 หลักสูตรภาษาต่างประเทศระดับอาชีวศึกษา	10
2.2.4 หลักสูตรภาษาต่างประเทศระดับอุดมศึกษา	10
2.3 การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	10
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	13
2.4.1 งานวิจัยศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	13
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	15
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	17
3.1 รูปแบบการวิจัย (Research Design)	17
3.2 พื้นที่วิจัย	17
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
3.3.1 ประชากรของการวิจัย	17
3.3.2 จำนวนตัวอย่าง	18
3.3.3 การสุ่มตัวอย่าง	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 สภาพการสอนและผู้สอนภาษาต่างประเทศ	48
4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	48
4.3.2 วุฒิการศึกษาของผู้สอนภาษาต่างประเทศ	49
4.3.3 ประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ	51
4.3.4 ทักษะและเนื้อหาที่ผู้สอนถนัด	52
4.3.5 การผลิตผลงานทางวิชาการ	54
4.3.6 ประสบการณ์การทดสอบภาษาต่างประเทศ	55
4.3.7 วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	56
4.3.7.1 การวางแผนการสอนและการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร	56
4.3.7.2 รูปแบบการสอน	57
4.3.7.3 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	60
4.3.7.4 การเลือกใช้เอกสารประกอบการสอน	61
4.3.7.5 การจัดกิจกรรมเสริมทักษะ	62
4.3.7.6 กิจกรรมที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนภาษา	64
4.3.7.7 การใช้เครื่องมือวัดผล	65
4.3.7.8 การนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน	66
4.3.7.9 ทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการพัฒนา	67
4.4 พฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน	69
4.4.1 ข้อมูลเพศ อายุ ระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง	69
4.4.2 ข้อมูลอาชีพ และรายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง	70
4.4.3 ระดับความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียน	71
4.4.4 ความต้องการปรับปรุงทักษะการใช้ภาษา	72
4.4.5 กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษา	73
4.4.5.1 กิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	73
4.4.5.2 กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	76
4.4.6 การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาต่างประเทศ	79
4.4.7 การใช้สื่อต้นแบบภาษาต่างประเทศ	81
4.4.8 พฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ	83
4.4.9 โอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ	85
4.4.10 กิจกรรมการใช้ภาษาต่างประเทศ	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เรียนภาษาต่างประเทศ	88
5.1 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา	88
5.2 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในทัศนะของผู้สอน	89
5.3 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในทัศนะของผู้เรียน	95
สรุป	97
บทที่ 6	
ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	98
6.1 ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงาน	98
6.1.1 การใช้ภาษาต่างประเทศในองค์กร/หน่วยงาน	98
6.1.1.1 ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในองค์กร/หน่วยงาน	98
6.1.1.2 สำหรับประเภทและระดับความสามารถและทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน/องค์กรแต่ละประเภท	100
6.1.1.3 ลักษณะงานที่ใช้ความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศ ในหน่วยงาน	105
6.1.2 ความพึงพอใจในความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ในหน่วยงาน	108
6.1.3 สภาพปัญหาและการพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของ บุคลากรในหน่วยงาน	111
6.1.3.1 สภาพปัญหาของบุคลากรที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ในหน่วยงาน	111
6.1.3.2 การพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษา ต่างประเทศให้กับบุคลากร	115
6.1.3.3 การมีนโยบายพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะ ด้านภาษาต่างประเทศให้กับบุคลากรในหน่วยงาน	116
6.1.4 ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	119
6.1.4.1 ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานเป็นอันดับหนึ่ง และอันดับสอง	119
6.1.4.2 ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศ	120
6.1.4.3 ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะ ด้านภาษาต่างประเทศในหน่วยงานเป็นอันดับหนึ่ง และอันดับสอง	122
6.1.4.4 ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศ	123

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.2 ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของกลุ่มอาชีพ	125
6.2.1 การใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานของกลุ่มอาชีพ	125
6.2.1.1 ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการทำงาน	125
6.2.1.2 ระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการทำงาน	126
6.2.2 ระดับความคิดเห็นต่อความสามารถและทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	132
6.2.3 การพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ของกลุ่มอาชีพ	136
6.2.4 ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ของกลุ่มอาชีพสามารถแยกในแต่ละกลุ่มอาชีพ	138
6.2.4.1 ระดับความต้องการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ	139
6.2.4.2 ทักษะภาษาต่างประเทศที่ต้องการในการทำงาน	145
6.2.4.3 ความต้องการวิธีการพัฒนาความสามารถและทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน	147
6.2.4.4 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาความสามารถและทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	153
บทที่ 7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	159
7.1 สรุป และ อภิปรายผลการวิจัย	159
7.1.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	159
7.1.1.1 ภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	159
7.1.1.2 การบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	159
7.1.1.3 ระดับความสามารถ และความถนัดทางทักษะเนื้อหาของผู้สอน	159
7.1.1.4 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	160
7.1.1.5 พฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน	162
7.1.2 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในทัศนะของผู้บริหารสถาน ศึกษาผู้สอน และผู้เรียน	163
7.1.3 ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ของแหล่งงาน	164

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
7.2 ข้อเสนอแนะ	166
7.2.1 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย	166
7.2.2 ข้อเสนอแนะต่อระดับสถานศึกษา	167
7.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	168
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก	174
ภาคผนวก ก	175
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	176
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้สอน	182
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้เรียน	191
ภาคผนวก ข	197
แบบสัมภาษณ์ความต้องการความสามารถและทักษะในการใช้ ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร	198
แบบสัมภาษณ์ความต้องการความสามารถและทักษะในการใช้ ภาษาต่างประเทศของ แหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับกลุ่มอาชีพ	204
ภาคผนวก ค	209
รายชื่อคณະนักวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และนักวิจัยเครือข่าย	210

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ร้อยละของจำนวนผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร และกลุ่มอาชีพ จำแนกตามจังหวัดตัวอย่าง	20
ตารางที่ 2	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทขององค์กร/สถานประกอบการ ในจังหวัดที่เป็นพื้นที่การวิจัย	21
ตารางที่ 3	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของกลุ่มอาชีพในแต่ละจังหวัดที่ เป็นพื้นที่การวิจัย	21
ตารางที่ 4	จำนวนสถานศึกษารายจังหวัดจำแนกตามสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	31
ตารางที่ 5	ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และเขตการศึกษา	32
ตารางที่ 6	ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และสังกัด	33
ตารางที่ 7	ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และภาษาต่างประเทศที่เปิดสอน	33
ตารางที่ 8	ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องเรียน	34
ตารางที่ 9	จำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องในแต่ละระดับชั้น	34
ตารางที่ 10	แสดงสัดส่วนของผู้เรียนต่อผู้สอนภาษาต่างประเทศ จำแนกตามภาษาที่สอน กับระดับสถานศึกษา	36
ตารางที่ 11	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำแนกตามระดับสถานศึกษา และตำแหน่ง ทางการบริหาร	37
ตารางที่ 12	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และประเภทของแหล่ง เรียนรู้ในสถานศึกษา	38
ตารางที่ 13	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการกำหนดนโยบายการสอน ภาษาต่างประเทศ	39
ตารางที่ 14	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการกำหนดนโยบายการสอน ภาษาต่างประเทศ	39
ตารางที่ 15	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียน การสอนภาษาต่างประเทศ	40
ตารางที่ 15 ก.	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	40

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 15 ข.	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	41
ตารางที่ 16	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรม ติดตามและประเมินผลการ จัดการเรียนการสอน	41
ตารางที่ 17	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และแนวทางการ ติดตามและประเมินผลการ จัดการเรียนการสอน	42
ตารางที่ 18	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีการปรับปรุงหลักสูตร และหรือการเปลี่ยน แปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา กับ ระดับสถานศึกษา	42
ตารางที่ 19	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรมสนับสนุน การจัดการเรียนการสอน	43
ตารางที่ 20	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรมสนับสนุน การจัดการเรียนการสอน	43
ตารางที่ 21	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และกิจกรรมสนับสนุน ผู้สอนภาษาต่างประเทศ	44
ตารางที่ 22	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรมหา ข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอนภาษาต่างประเทศ	44
ตารางที่ 23	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และลักษณะการหา ข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศ	45
ตารางที่ 24	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และการมีกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน	45
ตารางที่ 25	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และลักษณะกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน	46
ตารางที่ 26	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่าง ประเทศในโรงเรียน/สถาบันกับระดับสถานศึกษา	47
ตารางที่ 27	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียน/สถาบันกับระดับสถานศึกษา	47
ตารางที่ 28	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และเพศ อายุ และ สถานภาพการทำงาน	48
ตารางที่ 29	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามภาษาต่างประเทศที่สอน	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 30	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และวุฒิการศึกษาสูงสุด 49
ตารางที่ 31	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และสาขาวิชาเอก ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี 50
ตารางที่ 32	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และสาขาวิชาเอก ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท 50
ตารางที่ 33	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษาวิชาเอก ปริญญาตรีของ ผู้สอนภาษาอังกฤษ 50
ตารางที่ 34	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษาวิชาเอก ปริญญาโทของ ผู้สอนภาษาอังกฤษ 51
ตารางที่ 35	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และประสบการณ์ การสอนภาษาต่างประเทศ 51
ตารางที่ 36	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และทักษะ / เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุด 52
ตารางที่ 36 ก.	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุดและน้อยที่สุดกับภาษา ต่างประเทศที่สอน 53
ตารางที่ 37	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการผลิตผลงานวิชาการ 54
ตารางที่ 37 ก.	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการผลิตผลงานวิชาการ 54
ตารางที่ 38	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมี ประสบการณ์การทดสอบเพื่อประเมินความสามารถทางภาษา 55
ตารางที่ 39	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และประสบการณ์การทดสอบทางภาษา 55
ตารางที่ 40	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการวางแผนการสอน 56
ตารางที่ 41	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 58
ตารางที่ 42	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้สื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน 60
ตารางที่ 43	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการเลือกใช้เอกสารการสอน 61
ตารางที่ 44	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ 62
ตารางที่ 45	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนภาษาการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ 65

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 46	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และลำดับความสำคัญของการใช้เครื่องมือวัดผล	65
ตารางที่ 47	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน	67
ตารางที่ 48	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการนำประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	67
ตารางที่ 49	ร้อยละของผู้สอนจำแนกตามทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการพัฒนามากที่สุด (รวมทุกภาษา)	68
ตารางที่ 49 ก.	ร้อยละของผู้สอนจำแนกตามทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการพัฒนามากที่สุด (แยกภาษา)	68
ตารางที่ 50	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และ เพศ อายุ	69
ตารางที่ 51	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และ ระดับการศึกษา	70
ตารางที่ 52	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง	70
ตารางที่ 53	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และอาชีพของมารดาหรือผู้ปกครอง	71
ตารางที่ 54	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยรวมของบิดามารดา/ผู้ปกครองกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา	71
ตารางที่ 55	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา	72
ตารางที่ 56	ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความต้องการปรับปรุงทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	73
ตารางที่ 57	ร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด และกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	74
ตารางที่ 58	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา และกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	75
ตารางที่ 59	ร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด และกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	76
ตารางที่ 59 ก.	ร้อยละของผู้เรียนแยกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 60 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมภาษาต่างประเทศกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา	79
ตารางที่ 61 ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามสถานที่ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา	80
ตารางที่ 62 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วมในประเทศและต่างประเทศกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา	80
ตารางที่ 63 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศกับระดับการใช้เป็นแบบอย่างและระดับชั้นที่กำลังศึกษา	81
ตารางที่ 63 ก. ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศกับระดับการใช้เป็นแบบอย่างและระดับชั้นที่กำลังศึกษา (ต่อ)	82
ตารางที่ 64 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนกับระดับพฤติกรรม	83
ตารางที่ 64 ก. ร้อยละของผู้เรียนแยกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนกับระดับพฤติกรรม (ต่อ)	84
ตารางที่ 65 ร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศในกิจกรรมของชุมชน กับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	85
ตารางที่ 65 ก ร้อยละของผู้เรียนในระดับชั้นที่กำลังศึกษา จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศกับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	85
ตารางที่ 65 ข. ร้อยละของผู้เรียนตามกลุ่มภาษาต่างประเทศ จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ กับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	86
ตารางที่ 66 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศกับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	87
ตารางที่ 67 ร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามระดับสถานศึกษาและทักษะเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบัน	88
ตารางที่ 68 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาต่างประเทศและระดับปัญหา	89
ตารางที่ 68ก ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาต่างประเทศระดับปัญหากับระดับสถานศึกษา	91
ตารางที่ 68ข ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาต่างประเทศระดับปัญหากับภาษาต่างประเทศที่สอน	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 69	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเด็นปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันกับระดับสถานศึกษา	94
ตารางที่ 70	ปัญหาที่สำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศ ในทัศนะของผู้เรียน	95
ตารางที่ 71	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามปัญหาการเรียนภาษาต่างประเทศกับระดับของปัญหาและระดับชั้นที่กำลังศึกษา	96
ตารางที่ 72	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามการใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในหน่วยงาน	98
ตารางที่ 73	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/สถานประกอบการ	99
ตารางที่ 74	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามภาษาต่างประเทศที่ใช้ในหน่วยงานกับระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	101
ตารางที่ 75	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/สถานประกอบการ	102
ตารางที่ 76	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน	103
ตารางที่ 77	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/สถานประกอบการ	104
ตารางที่ 78	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามลักษณะงานด้านต่างๆ กับระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	106
ตารางที่ 79	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในลักษณะงานด้านต่างๆ ของบุคลากรในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/สถานประกอบการ	107
ตารางที่ 80	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศในงานลักษณะต่างๆ	108
ตารางที่ 81	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในลักษณะงานต่างๆ ของบุคลากรในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/สถานประกอบการ	109
ตารางที่ 82	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามการมีปัญหาการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน	111
ตารางที่ 83	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามสภาพปัญหาการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 84	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามการมีปัญห การใช้ทักษะภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/สถานประกอบ การ	113
ตารางที่ 85	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามสภาพปัญหา การใช้ทักษะภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/ สถานประกอบการ	114
ตารางที่ 86	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามการส่งเสริมศักยภาพทางภาษาต่าง ประเทศในหน่วยงาน	115
ตารางที่ 87	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามรูปแบบการส่งเสริมศักยภาพทางภาษา ต่างประเทศในหน่วยงาน	116
ตารางที่ 88	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามการส่งเสริมศักยภาพทางภาษาต่าง ประเทศ	117
ตารางที่ 89	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามรูปแบบการส่งเสริมศักยภาพทาง ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน	117
ตารางที่ 90	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามการพัฒนา ศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงานกับประเภทองค์กร/สถานประกอบ การ	118
ตารางที่ 91	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามความต้องการ พัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับ บุคลากรในหน่วยงาน	119
ตารางที่ 92	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามความต้องการ บุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานเป็น อันดับหนึ่งและอันดับสอง	119
ตารางที่ 93	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับ ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน	120
ตารางที่ 94	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามความต้องการ บุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน กับประเภทองค์กร/สถานประกอบการ	122
ตารางที่ 95	ร้อยละของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามทักษะภาษาต่างประเทศ ที่ต้องการกับระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 96	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน กับประเภทองค์กร/สถานประกอบการ	124
ตารางที่ 97	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	125
ตารางที่ 98	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามจำนวนการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	126
ตารางที่ 99	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	126
ตารางที่ 100	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	127
ตารางที่ 101	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศในการทำงานกับภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการทำงาน	128
ตารางที่ 102	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	129
ตารางที่ 103	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	131
ตารางที่ 104	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	131
ตารางที่ 105	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความคิดเห็นต่อความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	132
ตารางที่ 106	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความคิดเห็นต่อความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	134
ตารางที่ 107	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความคิดเห็นต่อความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	135
ตารางที่ 108	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามการพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของกลุ่มอาชีพ	137
ตารางที่ 109	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามรูปแบบและนโยบายการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	138
ตารางที่ 110	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามการเคยและการมีนโยบายพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศกับกลุ่มอาชีพ	139

ตารางที่ 111	ร้อยละของกลุ่มอาชีพจำแนกตามความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถ และทักษะภาษาต่างประเทศ
--------------	--

139

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 112	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	140
ตารางที่ 113	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความต้องการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	142
ตารางที่ 114	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานและภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการทำงาน	143
ตารางที่ 115	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความต้องการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	143
ตารางที่ 116	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามทักษะภาษาต่างประเทศที่ต้องการกับระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน	144
ตารางที่ 117	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศในหน่วยงานกับประเภท องค์กร/สถานประกอบการ	145
ตารางที่ 118	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามทักษะภาษาต่างประเทศที่ต้องการกับระดับความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	146
ตารางที่ 119	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความต้องการความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	146
ตารางที่ 120	ร้อยละของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร จำแนกตามระดับความต้องการวิธีการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรกับวิธีการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากร	148
ตารางที่ 121	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความต้องการวิธีการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน	150
ตารางที่ 122	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามระดับความต้องการวิธีการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานกับกลุ่มอาชีพ	151
ตารางที่ 123	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่ดูแลการพัฒนาแรงงานเพื่อการพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับบุคลากรในหน่วยงานกับกลุ่มอาชีพ	154

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 124	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่ดูแลการพัฒนา แรงงานด้านการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการทำงาน	155
ตารางที่ 125	ร้อยละของกลุ่มอาชีพ จำแนกตามข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่ดูแลการพัฒนา แรงงานเพื่อการพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ให้กับบุคลากรในหน่วยงานกับกลุ่มอาชีพ	157

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบมโนทัศน์ (Concept) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	8
ภาพที่ 2 ผังมโนทัศน์ของสาระการเรียนรู้พื้นฐาน	9
ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสุมตัวอย่างสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีการสื่อสาร และการคมนาคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้คนในทุกพื้นที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วขึ้น อย่างไรก็ตาม การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงองค์ความรู้ ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มคน องค์กร และประเทศจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้ภาษาสากล หรือภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร จึงอาจกล่าวได้ว่า ทักษะทางภาษาเป็นเสมือนต้นทุนของการพัฒนาประเทศ เนื่องจากความสามารถทางภาษาช่วยให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถ่ายทอดประสบการณ์เป็นไปได้ง่ายและกว้างขวางมากขึ้น ช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมือทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

สำหรับประเทศไทย แม้จะมีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการมานาน แต่คนไทยและนักศึกษาไทยโดยรวมก็ยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารได้ดีนัก ผลการวิจัยเมื่อเร็วๆ นี้ยืนยันว่านักเรียนไทยยังมีทักษะภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับต่ำและยังเป็นรองประเทศเพื่อนบ้านหลายๆ ประเทศ สำหรับภาษาต่างประเทศภาษาอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน ยังมีผู้รู้และเชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศน้อยไม่สามารถนำไปใช้งานได้

หากพิจารณาตามความเป็นจริง สาเหตุของการด้อยทักษะทางภาษาต่างประเทศของคนไทย อาจจะมีเนื่องมาจากการที่เรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ เป็นเพียงภาษาต่างประเทศ ไม่ใช่ภาษาที่สอง อย่างไรก็ตาม เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนภาษามีอิทธิพลอย่างมากต่อทักษะและความสามารถใช้ภาษาของผู้เรียน การเพิ่มสมรรถนะทางภาษาของคนไทย จำต้องมีการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศที่ชัดเจน เหมาะสมกับยุคสมัย โดยมีข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และข้อมูลความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาที่ถูกต้องเชื่อถือได้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภูมิภาคที่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็ว นโยบายการเป็นศูนย์กลางของอินโดจีน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนค้าขายติดต่อสื่อสารกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ผู้คนเริ่มมองเห็นความสำคัญของภาษาประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียและกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง ความสนใจต่อภาษาของกลุ่มประเทศทางตะวันตกลดน้อยลง แต่ภาษาอังกฤษก็ยังคงความสำคัญในฐานะที่เป็นภาษาสากล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำไปสู่การปรับกระบวนทัศน์หรือแนวคิด และวิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพและปัญหาของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในภูมิภาค จึงเป็นกลไกที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับเปลี่ยนดังกล่าว โครงการวิจัยเรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงมุ่ง

ที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา และประถมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนความต้องการทักษะภาษาต่างประเทศของผู้ใช้ภาษา และผู้ประกอบการต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้ข้อมูล อันจะนำไปสู่การวางนโยบาย การกำหนดแผน และยุทธศาสตร์การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันของภูมิภาคและประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในระดับต่างๆ และทักษะต่างๆ

ของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ได้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3.2 ได้ข้อมูลความต้องการความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศของสถานประกอบการ และองค์กรประเภทต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3.3 ได้ข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนดนโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และแนวทางสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ทักษะภาษาต่างประเทศที่ศึกษา ประกอบด้วย 4 ทักษะได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน

1.4.2 ภาษาต่างประเทศที่ศึกษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาอิตาลี ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน ภาษาเวียดนาม ภาษาพม่า ภาษาลาว(เวียงจันทน์) ภาษาเขมร และภาษาอื่นๆ (ส่วย อาหรับ อีรัก) โดย จำแนกภาษาออกเป็นสองกลุ่ม คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาต่างๆ ที่เปิดสอนในสถานศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นภาษาไทย

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้มีหน้าที่บริหารควบคุมดูแลให้การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นไปตามนโยบาย ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และ/หรือ คณบดีของคณะที่รับผิดชอบดูแลการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในสถาบันอุดมศึกษาตัวอย่าง ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผู้สอน หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เรียน หมายถึง นักเรียน / นักศึกษา ที่เรียนภาษาต่างประเทศ ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มอาชีพ หมายถึง กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพพนักงานบริษัท กลุ่มอาชีพค้าขาย/พนักงานขาย และกลุ่มอาชีพอื่นๆ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่องข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและสภาพการใช้ทักษะ และความต้องการใช้ภาษาของแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาในเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้

- 2.1 ภาษาต่างประเทศกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทย
- 2.2 นโยบายชาติเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
- 2.3 การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
- 2.4 งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

2.1 ภาษาต่างประเทศกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทย

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ อันเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร เกิดการข้ามพรมแดนทั้งในทางกายภาพ วัฒนธรรม สังคม ส่งผลให้ “ภาษา” เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งเพื่อการทำมาค้าขายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ ของผู้คนในสังคม ดังนั้นภาษาจึงมีบทบาทในเชิงนโยบายของรัฐมาทุกยุคสมัย

นโยบายการศึกษาของประเทศไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2414 เป็นต้นมา เริ่มจัดการศึกษาตามรูปแบบสมัยใหม่ ที่มีโรงเรียน มีครู นักเรียน มีหลักสูตร ซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมอยู่มาก เพราะเดิมนั้นเป็นการจัดการศึกษาโดยชุมชนหรือท้องถิ่น อาศัยองค์กรหลักที่สำคัญคือ วัด ที่มีพระหรือผู้เฒ่า ผู้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน หมอชาวบ้าน ฯลฯ เป็นครูตามธรรมชาติ

การจัดการศึกษาตามรูปแบบสมัยใหม่มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้นนับตั้งแต่ มีแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา มีลักษณะการจัดแบบรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง ทั้งการบริหาร หลักสูตร งบประมาณ และบุคลากร ต่อมาเมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก การสื่อสารที่ทันสมัยและสะดวกรวดเร็ว การพัฒนาประเทศด้านฐานทรัพยากรธรรมชาติที่นับวันจะลดน้อยถอยลงไป หลายๆ ประเทศจึงหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นั่นคือการพัฒนาการศึกษาให้กับประชาชน ในประเทศไทยจึงเกิดกระแสดูแลความต้องการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ให้มีการกระจายอำนาจ เน้นการมีส่วนร่วมจากประชาชนมากขึ้น การปรับเปลี่ยนทิศทางและบทบาทของการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมไทย

2.2 นโยบายชาติเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ในประเทศไทยการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมีมานานตั้งแต่ในอดีต ซึ่งเป็นผลจากการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในระยะแรกการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเริ่มจากชนชั้นสูง แต่ในเวลาต่อมา มีการปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ 5 ที่กระจายโอกาสให้ราษฎรมีการศึกษาตามอย่างตะวันตก จนกระทั่งเกิด

การเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร ในปี พ.ศ.2475 คณะราษฎรผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองได้กำหนดให้หลักการศึกษา เป็นหลักหนึ่งในหลักหกประการที่จะบริหารกิจการบ้านเมือง รัฐบาลได้ตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อจัดวางแผนการศึกษาชาติ และได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ.2475 และได้มีการปรับปรุงแผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ.2475 เพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ.2479 และแผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ. 2494 ในเวลาต่อมา

ในแผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ.2475 ในด้านการศึกษาภาษาต่างประเทศมีสาระสำคัญ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษา จะต้องรู้ภาษาต่างประเทศ 2 ภาษา ให้เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศที่ 1 ตั้งแต่มัธยมต้น และให้เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศที่ 2 ตั้งแต่มัธยมปลาย จะเป็นภาษาในปัจจุบัน เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน หรือภาษาโบราณ เช่น บาลีสันสกฤต ก็ได้ แต่ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมาก โดยบรรจุภาษาอังกฤษในหลักสูตรแทบทุกฉบับและระดับชั้น

จากอดีตจนถึงปัจจุบันภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนมาก เพราะเป็นภาษาที่ประเทศต่าง ๆ นิยมใช้กันทั่วไป รวมทั้งการยอมรับภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาสากลของโลก กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เด็กไทยตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายขึ้นไป เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาสามัญบังคับ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2503

ต่อมาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 กำหนดให้ “ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวางเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า การติดต่อสื่อสารในด้านวิทยาศาสตร์ การค้า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม” รวมทั้งให้มี กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 คือ ภาษาเขมร จีน รัสเซีย ญี่ปุ่น อิตาลี เยอรมัน บาลี สเปน มลายู เยอรมัน อาหรับ ลาว อังกฤษ ฮินดู

จากมติรัฐคณะมนตรี เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2535 เรื่อง การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ และโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ

“อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศได้ทุกภาษา หรือเปิดสอนภาษาต่างประเทศได้ทุกภาษา ตามหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ”

สำหรับนโยบายด้านภาษาต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2538 ระบุว่ารัฐบาลจะสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวางและมีคุณภาพ ให้กระทรวงศึกษาธิการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นกรอบในการสอนภาษาต่างประเทศในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา สนับสนุนให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่ และจัดทำแผนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับ ทั้งนี้ให้มีการประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร และแนวทางในการดำเนินงานต่อเนื่อง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ และแนวทางการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2539-2550 ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยปฏิรูปการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2.1 การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

ในการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนนั้น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อนโยบายการจัดการศึกษาในทุกระดับ แม้ว่าพระราชบัญญัตินี้จะไม่ได้ระบุเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยตรง แต่ก็มีข้อกำหนดอย่างกว้างๆ ในบางมาตราคือ มาตรา 23 ข้อ 4 ที่ให้ผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา “มีความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง” และมาตรา 24 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงปรารถนา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ในด้านหลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ มาตรา 28 ระบุว่าให้มีลักษณะหลากหลาย มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้มี “ความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรักใคร่ชอบต่อสังคม” (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ส่วนสาระของหลักสูตรระดับอุดมศึกษานั้น นอกจากคุณลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว ไม่มีมาตราใดกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยตรง เพียงแต่เน้นให้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ มีความรู้เกี่ยวข้องกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลก (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: มาตรา 23 หน้า 11) และให้ผู้เรียนใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: มาตรา 7, หน้า 5)

ส่วนการปฏิรูปหลักสูตรนั้น ในที่นี้จะกล่าวถึงหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พ.ศ.2544 แยกเป็นสามระดับคือ ระดับแรกประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับที่สองอาชีวศึกษา และระดับสุดท้ายคือ อุดมศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรภาษาอังกฤษเท่านั้น เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษา ต่างประเทศหลักที่เปิดสอนทุกระดับการศึกษา ดังนี้

2.2.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พ.ศ.2544 ระดับแรกประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ลักษณะสำคัญของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พ.ศ. 2544 นี้มีสองประการ คือ ด้านการจัดการเรียนรู้เน้น ยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลัก (Standard-based Curriculum) (กรมวิชาการ, 2546) จุดเน้นคือสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่ครูสอน ลักษณะอีกประการหนึ่ง คือ หลักสูตรมีความยืดหยุ่น ในการจัดทำหลักสูตร กล่าวคือ สถานศึกษาสามารถจัดทำและพัฒนาหลักสูตรที่เป็นเนื้อหาของท้องถิ่นเพิ่มเติม จากหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการได้ 30% ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม เมื่อผู้เรียน เรียนจบ 12 ปี ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ซึ่งได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพ เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศนั้น กำหนดตามระดับความสามารถทางภาษา และพัฒนาการของผู้เรียน (Proficiency-based) เป็นสำคัญ โดยโครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศ จัดแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

- 1) ช่วงชั้น ป.1-3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
- 2) ช่วงชั้น ป.4-6 ระดับต้น (Beginner Level)
- 3) ช่วงชั้น ม.1-3 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)
- 4) ช่วงชั้น ม.4-6 ระดับก้าวหน้า (Expanding Level)

และเนื้อหาสาระที่หลักสูตรกำหนดมี 4 สาระ คือ

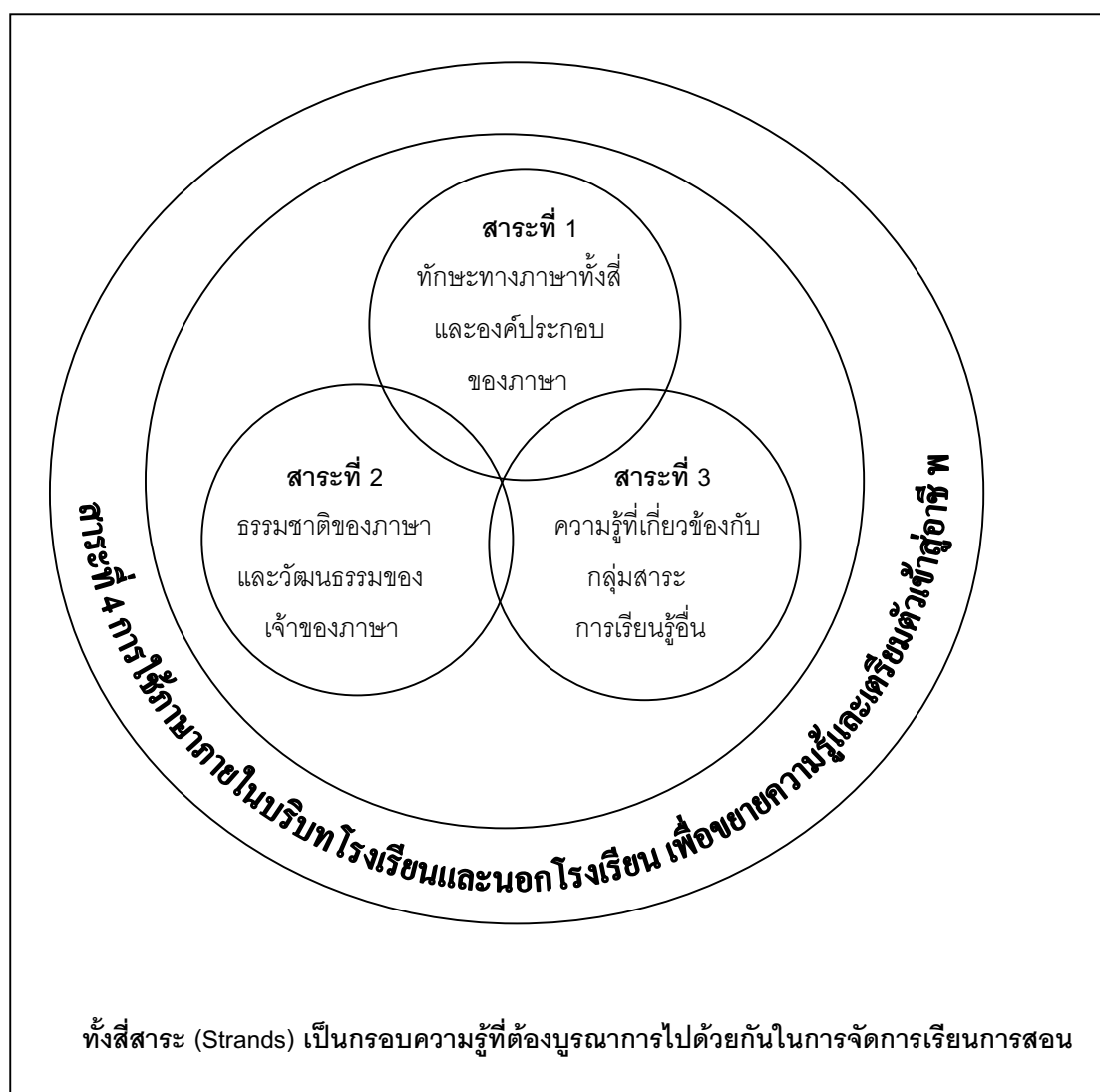
สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communications)

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures)

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connections)

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก

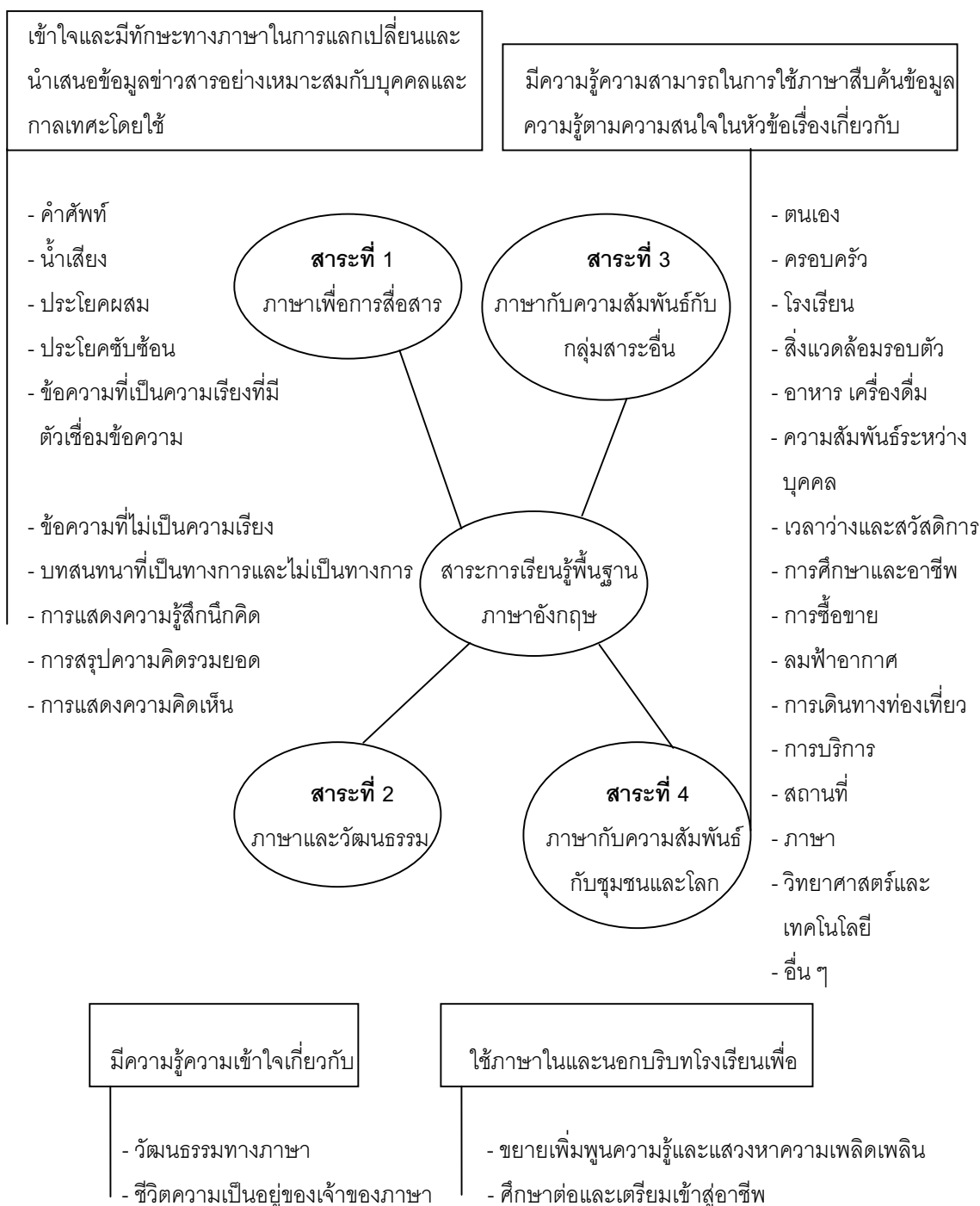
ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นนั้น สาระทั้งหมดควรนำไปสอนในลักษณะผสมผสาน เข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาทุกด้าน ดังแสดงตามแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบมโนทัศน์ (Concept) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ที่มา: (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

นอกจากนี้ หลักสูตรคาดหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมาย กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแล้ว จะมีความรู้ความสามารถขั้นต่ำตามผังมโนทัศน์ ของสาระการเรียนรู้พื้นฐานดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 ผังมโนทัศน์ของสาระการเรียนรู้พื้นฐาน

ที่มา: (กรมวิชาการ, 2546: หน้า 8)

2.2.3 หลักสูตรภาษาต่างประเทศระดับอาชีวศึกษา

ในระดับอาชีวศึกษา การจัดหลักสูตรภาษาต่างประเทศ มีลักษณะเป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ เช่น ภาษาอังกฤษสำหรับงานด้านคหกรรม ภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ โดยนักเรียนจะได้เรียนภาษาอังกฤษพื้นฐานก่อน และเรียนภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยใช้เวลาสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

2.2.4 หลักสูตรภาษาต่างประเทศระดับอุดมศึกษา

ในระดับอุดมศึกษามีปรัชญาในการผลิตบัณฑิต ให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

จากปรัชญาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สิ่งที่จะช่วยให้บัณฑิตมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และความสามารถสื่อสารได้ส่วนหนึ่งคือ วิชาภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งตามหลักสูตรแล้ว ภาษาอังกฤษจัดอยู่ในหมวดการศึกษาทั่วไป ซึ่งจัดให้เรียน 12 หน่วยกิต โดยจัดให้เรียนในชั้นปีที่ 1 และที่ 2

สรุปได้ว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ ภาษาอังกฤษสำหรับการใช้ในชีวิตประจำวัน และภาษาอังกฤษเทคนิคเฉพาะ สำหรับการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการในสาขาต่าง ๆ ของนักศึกษา

2.3 การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การสอนภาษาต่างประเทศแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ คือ การเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะทางภาษา (Skills Getting) และการใช้ทักษะ (Skills Using) กิจกรรมที่ใช้เป็นลักษณะการสร้างทักษะ มีเป้าหมายให้ได้มาซึ่งความรู้ (Cognition) เกี่ยวกับเสียง ตัวอักษร การเรียงร้อยของเสียงและตัวอักษร ตลอดจนการเข้าสู่กฎเกณฑ์ โครงสร้างและหน้าที่ทางภาษา แม้ว่าจะมีการใช้ภาษาเพื่อสื่อความก็เป็นการสื่อความในลักษณะกึ่งจริง (Pseudo Communication) เพื่อฝึกให้ออกเสียงและใช้ตลอดจนเรียบเรียงประโยคเข้าสู่บริบท การสอนโดยขั้นตอนนี้ถูกควบคุมโดยลักษณะของกิจกรรมเอง การใช้ทักษะทางภาษาในขั้นตอนที่สองเป็นการใช้ภาษาที่มีความเป็นอิสระและมีความหลากหลายมากขึ้น กิจกรรมลักษณะการใช้ทักษะเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องสามารถรับรู้เข้าใจข้อความที่สื่อสารกัน และสามารถพุดในความหมายที่ต้องการ สื่อความได้

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทยนับเป็นสิ่งที่ยากที่ผู้เรียนต้องฝึกเพื่อให้เกิดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสาร เพราะนอกชั้นเรียนแล้วผู้เรียนไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับภาษานั้น ๆ เลย โดยเฉพาะทักษะการพูดและเขียน อย่างไรก็ตาม วิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและสื่อความหมายทางภาษา ความจำเป็นที่ผู้เรียนต้องสร้างทักษะและใช้ทักษะทางภาษาต่างประเทศนอกชั้นเรียนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ การจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนช่วยส่งเสริมแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองในการเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่ในหลักสูตร อีกทั้งเป็นการเสริมทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้ดีขึ้น และมีโอกาสศึกษาสิ่งที่ผู้เรียนสนใจนอกเหนือหลักสูตรได้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ การรู้จักวิธีที่จะแก้ไขหรือปรับปรุงตนเอง รู้จัก

แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนมีความเปลี่ยนแปลงในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความกระตือรือร้นสนใจแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเองต่อไปโดยไม่ต้องมีครูสั่งไม่ว่าจะเป็นการเรียนภาษาต่างประเทศหรือการเรียนอื่น ๆ

การเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition) เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาหนึ่งนอกเหนือจากภาษาแม่ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาต่างประเทศในเยอรมัน ภาษาที่สองที่ใช้เป็นภาษาราชการ และเป็นภาษาที่ใช้สอนในโรงเรียน เช่น ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาที่สองในสิงคโปร์ การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอยู่ภายใน มีอยู่ 3 ประการด้วยกัน (Dulay, Burt, and Krashen, 1982) ผู้เรียนมีการจัดระบบกฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งระบบนี้จะพัฒนาไปตามความลึกซึ้งในการเรียนรู้กระบวนการ ประการแรกเกี่ยวข้องกับสภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจซึ่งรวมเรียกว่า Affective Filter กระบวนการที่สองคือ สภาวะที่มีการจัดการข้อมูลภาษาที่สอง ที่ได้รับรู้หรือเรียนรู้ ซึ่งมีการจัดให้เป็นโครงสร้างที่เป็นระบบและมีการประยุกต์ใช้เมื่อมีการใช้ภาษา ซึ่งเรียกว่า Organizer กระบวนการนี้จะมีลักษณะคล้ายกัน แม้ว่าผู้เรียนจะมาจากภาษาแม่ที่ต่างกัน กระบวนการสุดท้ายคือ Monitor เป็นกระบวนการปรับแต่งกฎเกณฑ์ทางภาษาในขณะที่มีการใช้ภาษา ความเข้มของการใช้ Monitor ขึ้นอยู่กับว่าผู้เรียนมีความรู้สึกตระหนักรู้ (Conscious) ต่อการใช้ภาษาหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมากเท่าใด ถ้าผู้เรียนมีความรู้สึกตระหนักรู้ในส่วนนี้มาก กระบวนการ Monitor ก็จะทำนานนั่นเอง

ด้วยความคิดที่ว่าภาษาคือเครื่องมือในการสื่อความหมาย และผู้ที่รู้ภาษาคือผู้ที่สามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามประเพณีปฏิบัติของสังคมภาษานั้น ๆ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารขึ้น การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้ทั้งไวยากรณ์ของภาษา และรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์การใช้ภาษาอย่างเหมาะสม ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศคือ ความสามารถเลือกรูปแบบของภาษาไปใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการสื่อสาร สามารถเชื่อมโยงประโยคต่าง ๆ เข้ากันให้เป็นข้อความที่สัมพันธ์กันได้ดี และผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีการใช้ภาษาในสภาพการณ์ปกติได้อย่างเหมาะสม (Widdowson, 1978)

ในกระบวนการเรียนการสอน มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่สามรูปแบบ คือ 1) ผู้สอนเป็นผู้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ 2) ผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้บางส่วน 3) ผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในที่นี้จะขอกล่าวถึงรูปแบบที่สองและสาม ซึ่งสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดรูปแบบของการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในตัวผู้เรียนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาและได้รับการแนะนำไปตามกระบวนการ ผู้เรียนถูกสอนให้รู้จักวางแผน และจัดการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกับผู้เรียนคนอื่น และรู้จักลงมือกระทำเพื่อการเรียนรู้ รู้จักตรวจสอบความก้าวหน้าและจัดแบ่งเวลา รูปแบบการเรียนรู้รูปแบบนี้เป็นลักษณะการปรึกษาและการให้ความสะดวกในการเรียนรู้ ฉะนั้นบทบาทของผู้สอนน่าจะครอบคลุมด้านต่างๆ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การวิเคราะห์ให้เห็นถึงความต้องการของผู้เรียนและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การให้ข้อมูลเนื้อหาที่ช่วยให้เกิดความสะดวกในการเรียนรู้ การเสนอแนะเอกสารกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ การรับฟังความคิดและปัญหาของผู้เรียนตอบสนองและให้ข้อคิดเห็น การปรับตัวผู้เรียนให้รู้จักควบคุมตนเองในการเรียนรู้และรู้จักประเมินผล

การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเปิดโอกาสให้มีทางเลือกในการเรียนรู้ การให้ความสนับสนุนเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเรียนรู้

ในส่วนตัวผู้เรียนเองต้องเป็นผู้มีแรงจูงใจ ตื่นตัวและว่องไว กระนั้นก็ดีสิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นไปไม่ได้ ถ้าผู้สอนไม่จัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นเพียงพอ

รูปแบบการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่ง คือผู้เรียนกำหนดและรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนได้รับการสอนให้รู้จักคิด และตัดสินใจว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องเรียนรู้ รู้จักกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง และนำพาตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนรู้ว่าตัวเองจะจัดแบ่งเวลา จะใช้ความพยายามเท่าใดและใช้แหล่งความรู้ใดเพื่อประโยชน์ของการเรียนรู้ รวมทั้งรู้ว่าจะประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างไร อีกทั้งผู้เรียนยังจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้บางส่วนหรือทั้งหมดด้วย นั่นก็คือ ผู้เรียนเป็นผู้ร่วมโดยตรงในการดำเนินการเรียน ในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งในที่สุดแล้วกระบวนการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้กับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของตัวเอง โดยบทบาทของผู้สอนควรจะเป็นผู้ฝึกผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าสั่งให้ผู้เรียนทำ ควรจะแสดงให้เห็นว่าควรเรียนอย่างไรมากกว่าบอกว่าควรเรียนอะไร รวมทั้งสอนผู้เรียนให้รู้จักทักษะของการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและให้คำแนะนำผู้เรียนเมื่อมีอุปสรรค (Gibbons, 1993)

วิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและสื่อความหมายทางภาษา การจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนช่วยส่งเสริมแนวคิดของการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองในการเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่ในหลักสูตร อีกทั้งเป็นการเสริมทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น และมีโอกาสศึกษาสิ่งที่ผู้เรียนสนใจนอกเหนือหลักสูตรเพิ่มเติมได้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์

อย่างไรก็ตามค่านิยมในสังคมของเรากำหนดว่าในการศึกษา ผู้เรียนต้องได้รับการสั่งสอน ฉะนั้นบทบาทของครูจึงเป็นลักษณะผู้ควบคุม ผู้ถ่ายทอดความรู้เนื้อหาและเป็นผู้เลือกและกำหนดกิจกรรมในการเรียนการสอน ระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนก้าวขึ้นเป็นขั้นๆ ตามที่ถูกกำหนดกรอบไว้ การเรียนการสอนแบบนี้ไม่ปูพื้นฐานที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนภาษาของผู้เรียนให้รู้จักฝึกตนเอง และมีความรับผิดชอบ ทำให้การเรียนรู้วิชาประเภททักษะถูกขวางกั้นด้วยการไม่ได้เข้าร่วม และขาดการเสริมแรงด้วยตัวเอง ในกระบวนการเรียน ความสำเร็จในการเรียนรู้ส่วนหนึ่งที่สำคัญมาจากความรับผิดชอบ แรงจูงใจ และทัศนคติของผู้เรียน ปัจจุบันบทบาท ของผู้สอนเปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นทั้งผู้กำกับดูแล และผู้ให้ความสะดวก (Facilitator) เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระและมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนมากขึ้น

ดังนั้นการสอนภาษาคือการสร้างองค์ความรู้ซึ่งเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอน และมีความยืดหยุ่นเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากประเด็นต่าง ๆ การเรียนแบบที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Student Involvement) ทำให้ผู้เรียนสัมผัสถึงความสำเร็จในการเรียนรู้และมีแรงจูงใจต่อเนื่อง (Resultative Motivation) เช่น ใช้ภาษาได้อ่านเข้าใจ เขียนรู้เรื่อง หรือฟังออก ในความเป็นจริงผู้เรียนไทยส่วนมากไม่กล้าพูดภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษเพราะเกรงว่าจะผิด ส่วนหนึ่งเกิดจากความคาดหวังในชั้นเรียนที่เน้นความถูกต้องแม่นยำในการใช้

ภาษา ดังนั้นการเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้มีการใช้ภาษาของผู้เรียน (Interlanguage) เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความเป็นอัตโนมัติ หรือความเป็นธรรมชาติในการเข้าใจหรือใช้ภาษาได้มากขึ้น

ผลกระทบจากองค์ความรู้ใหม่ที่มีต่อองค์กรและบุคคลในองค์กรมีดังนี้ ในส่วนของผู้สอนมีภาระการสอนโดยตรงลดลง ซึ่งก็จะส่งผลทำให้อาจารย์ได้ทำหน้าที่อื่นได้มากขึ้นคือ การวิจัยและบริการวิชาการต่อชุมชน

ผลกระทบต่อผู้เรียน คือ สร้างการเชื่อมต่อช่องว่างการเรียนรู้ (Learning Gap) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบและเกิดประสบการณ์การใช้ภาษาจากการปฏิสัมพันธ์

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เช่น งานวิจัยที่ศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

2.4.1 งานวิจัยศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่มีการศึกษาในรายงานวิจัยต่างๆ ได้แก่ ปัญหาด้านหลักสูตร ปัญหาด้านผู้สอน ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่หลักสูตร มีเนื้อหาไม่เหมาะสมกับนักเรียนในท้องถิ่น และสภาพสังคมไทย เนื้อหาในหลักสูตรมีมากเกินไป กิจกรรมบางเรื่องปฏิบัติไม่ได้ เนื้อหาไม่เรียงลำดับความยากง่ายและไม่ทันสมัย (สนใจ ไชยบุญเรือง และคณะ, 2536) ส่วนการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษของครู ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาไม่สัมพันธ์กัน และมีปัญหาเรื่อง มีเวลาไม่เพียงพอ ในการสอนให้ครบตามหลักสูตร (ชวน โปร่งจิตต์, 2532)

สำหรับประเด็นปัญหาในส่วนของผู้สอนนั้นพบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาส่วนมากยังขาดความรู้ ความมั่นใจ และทักษะในการสอน (กรมวิชาการ, 2542; 2546; อรพิน พจนานนท์, 2537; สุพัฒน์ สุขมลสันต์, 2533) ครูบางคนไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ (กรมวิชาการ, 2542) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การสอนน้อย และไม่มีความชำนาญในการสอน (วรพงษ์ สุภตะโยธิน, 2542; เพลินจิต หิรัญคำ, 2544) ครูผู้สอนขาดบุคลากรผู้ให้คำแนะนำ (สยาม บุตรศรี, 2541) การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ทางภาษา หรือเทคนิคการสอน แทบจะไม่มีโอกาส เพราะมีภาระงานสอนมาก (กรมวิชาการ, 2539; สาคร คมจันทร์, 2540) และยังมีงานพิเศษอื่นนอกเหนือจากภาระงานสอน (สนใจ ไชยบุญเรือง และคณะ, 2536) นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจของครู ส่วนใหญ่ในด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายยังมีไม่มากนัก (ชวน โปร่งจิตต์, 2532; กรมวิชาการ, 2542)

สำหรับปัญหาในส่วนของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนขาดความพร้อมที่จะเรียน ขาดแรงจูงใจ ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนภาษา (กรมวิชาการ, 2542) ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน (สนใจ ไชยบุญเรือง และคณะ, 2536) มีความเคยชินกับการเรียนการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (อังคณา ดีศรี และจอมรัตน์ พัฒนสร, 2545)

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น พบว่า โรงเรียนส่วนมากไม่มีความพร้อมในด้านของอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน (สยาม บุตรศรี, 2541) กล่าวคือ อุปกรณ์และสื่อมีไม่พอเพียงต่อจำนวนผู้เรียน (วัฒนาวรรณ จันทกุล, 2536; สุภาวดี นวมทอง, 2539; สยาม บุตรศรี, 2541; วีรพล สารบรรณ, 2539; วรพงษ์ สุภูตะโยธิน , 2542) สื่อการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้เรียน สื่อสาระนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ (เพลินจิตต์ หิรัญคำ, 2544) ผู้สอนไม่มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อ รวมไปถึงขาดงบประมาณในการผลิตสื่ออีกด้วย ผู้สอนมีปัญหาในการรับและเข้าถึงสื่อ และไม่มีความรู้ความสามารถที่จะประยุกต์ใช้สื่อที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน รวมไปถึงไม่มีการประชาสัมพันธ์การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ผู้สอนทราบ (เพลินจิตต์ หิรัญคำ, 2544; วัฒนาวรรณ จันทกุล, 2536; สุภาวดี นวมทอง, 2539; วีรพล สารบรรณ, 2539) ขาดความสะดวกในการจัดการสื่อ เป็นต้นว่าไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง (วัฒนาวรรณ จันทกุล, 2536; สุภาวดี นวมทอง, 2539; วีรพล สารบรรณ, 2539) ผู้สอนไม่มีโอกาสในการเสนอความคิดเห็นในการเลือก การยืม การจัดซื้อ การประเมินค่า และการเก็บรักษาสื่อการสอน รวมไปถึงทางต้นสังกัดไม่มีการสอบถามความต้องการของผู้สอนและไม่มีบุคลากรให้คำแนะนำแก่ผู้สอน (วีรพล สารบรรณ, 2539)

สำหรับประเด็นการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น พบปัญหาต่างๆ เช่น ในการจัดศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนนั้น ไม่มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ทำให้ขาดแนวทางการพัฒนาในการติดตามประเมินผล มีความขาดแคลนข้อมูลและบุคลากรในการดำเนินงาน รวมไปถึงขาดงบประมาณ (ศิริวรรณ เป้นรินทร์, 2535) ซึ่งการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรปี 2539 ใช้งบประมาณสูงมาก (เมตตา ดวงขาว ,2540)

อนึ่ง การจัดการเรียนการสอน ยังเป็นไปในลักษณะที่ไม่เอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพของตนเอง โดยยังเน้นที่ตัวครูผู้สอน ด้วยมุมมองที่ว่าความรู้ความสามารถเป็นสิ่งที่ได้จากการสอนของครูอย่างเดียว ผู้เรียนจึงยึดครูเป็นหลัก (Teacher Dependent) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเท่าที่ควร ซึ่งการจัดกิจกรรมที่หลากหลายควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น (Student Involvement) ซึ่งจะสนองตอบความสามารถที่ต่างกันของผู้เรียนได้ดี ดังนั้นบทบาทที่ครูเป็นผู้สอนโดยตรงจะลดลง ทำให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่เน้นการใช้ภาษาได้มากขึ้น เช่น การอภิปรายกลุ่ม การนำเสนอด้วยการพูดหรือเขียน ในการเรียนลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนตระหนักว่าการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นผลจากการฝึกและการใช้ภาษา ซึ่งการเรียนรู้ภาษาโดยการซึมซับทีละน้อยและอาศัยการฝึกฝนเป็นปริมาณมากเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง (สมศีล วัฒนวงศ์, 2548)

นอกจากนี้ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ควรคำนึงถึงหลักการหรือวิธีการที่จะช่วยให้บรรลุผลสูงสุด ดังเช่นที่ Vale, Scarino & McKay (2000) ได้เสนอแนะไว้ว่าการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะได้ผลดีที่สุดถ้า (1) มีการตระหนักถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (2) ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อการสื่อสารในกิจกรรมหลากหลายลักษณะ (3) ผู้เรียนมีโอกาสสัมผัสและซึมซับลักษณะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารซึ่งตรงกับความต้องการและความสนใจของตน (4) ผู้เรียนมุ่งมั่นที่จะฝึกรูปแบบทักษะและกลยุทธ์ที่หลากหลายของภาษาเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ (5) ผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรมรวมทั้งประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับวัฒนธรรมซึ่งแทรกอยู่ในภาษาเป้าหมาย (6) ผู้เรียนรับรู้บทบาท

และธรรมชาติของภาษาและวัฒนธรรม (7) ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสมเกี่ยวกับพัฒนาการของตน และ(8) ผู้เรียนมีโอกาสที่จะจัดการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปัญหาอีกประการหนึ่งได้แก่ การประเมินผลวิชาภาษาต่างประเทศยังเน้นการประเมินความรู้ในลักษณะของการสอบข้อเขียน แทนที่จะเน้นการประเมินตามสภาพจริงและมีความต่อเนื่องในกระบวนการประเมิน Harris & McCann (1994) และผู้เรียนได้ข้อคิดเห็นย้อนกลับ (Feedback) ในระหว่างการเรียนรู้มิใช่เฉพาะตัวคะแนนในท้ายที่สุด

ในด้านสิ่งแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยประการแรกมีผู้สอนส่วนใหญ่เป็นคนไทยและการไม่มีสภาพแวดล้อมแบบเจ้าของภาษา (Non-native Language Environment) ทำให้ผู้เรียนอยู่ในสภาวะด้อยโอกาส และขาดต้นแบบของเจ้าของภาษา (Native Model)

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

สื่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน สามารถเผยแพร่ได้รวดเร็วและกว้างไกล ประกอบกับในปัจจุบันมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนมากขึ้น มีทั้งที่พัฒนาขึ้นเองและบทเรียนสำเร็จรูป โดยสำนักพิมพ์ต่างๆ ในประเทศไทย ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อการค้าขึ้น และจัดจำหน่ายในรูปแบบของซีดีรอมและบทเรียนออนไลน์ (Web Based) ซึ่งได้นำไปสู่การศึกษาค้นคว้าและวิจัยบทเรียนต่างๆ ตลอดจนถึงการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนที่ผลิตขึ้น ซึ่งมีผลการศึกษาวิจัยผลการใช้สื่อประเภทนี้ในการเรียนการสอนทั้งในและต่างประเทศที่น่าสนใจดังนี้

จากผลการศึกษาความต้องการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในโรงเรียน ปี 2542 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้น และได้ติดตามประเมินคุณภาพบทเรียนดังกล่าวโดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพฯ และนักเรียนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่กำลังเรียนในชั้น ม.1- ม.3 ได้ข้อสรุปตามรายงานการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บไซต์ วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาว่า บทเรียนที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบแบบทดสอบนั้นมีคุณภาพดีทุกด้าน ทั้งเรื่องบทนำของบทเรียน ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการแสดงผลการทดสอบ ด้านบทเรียนหมวดไวยากรณ์ หมวดคำศัพท์ และสถานการณ์ และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทเรียนดังกล่าวมีประโยชน์ในการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเป็นการทบทวน ตลอดจนเพิ่มทักษะการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพและเสียงประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น แต่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงด้านภาพประกอบให้มีขนาดที่เหมาะสมและน่าสนใจ และควรเพิ่มจำนวนข้อทดสอบและความซับซ้อนของเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดสอบตนเองและสามารถเพิ่มทักษะได้มากขึ้น

สุพานี วรรณการ (2548) ได้ทำการศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรายวิชาภาษาอังกฤษ 3 และ 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยในส่วนของวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์และทัศนคติของผู้เรียน ปรากฏว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพในการเพิ่มทักษะการอ่าน ด้านความรู้เรื่องศัพท์ การเดาความหมายจากบริบท การอ้างอิงและโครงสร้างของข้อความ และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเนื้อหาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีระดับความน่าสนใจระดับ ดี อันนำไปสู่การทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนถือเป็นการเสริมแรงและเป็นการให้ข้อมูลกลับแก่ผู้เรียน ให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตน ซึ่งในทางการเรียนภาษาถือว่าการให้ข้อมูลกลับนี้จะช่วยให้ผู้เรียนแก้ไข ข้อผิดพลาดของตนได้

สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2542) ได้สร้างและพัฒนาโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อหลากหลาย เพื่อใช้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าโปรแกรมบทเรียนดังกล่าว สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของกลุ่มตัวอย่างได้

Mayer & Moreno (1998) ได้ทำการศึกษาถึงความคงทนของความทรงจำ (Retention) จากการเรียนด้วยสื่อประสมซึ่งเชื่อมโยงภาพกับเสียง พบว่า การใช้สื่อประสมที่มีการนำเสนอทั้งข้อความ ภาพ และเสียง ตลอดจนภาพเคลื่อนไหว มีผลต่อการเรียนรู้และทรงจำซึ่งดีกว่าการอ่านข้อความธรรมดา

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการใน 2 ส่วน ได้แก่ การศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งศึกษาจากสถานศึกษาในฐานะแหล่งผลิตทรัพยากรมนุษย์ และส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการศึกษาจากแหล่งงาน เพื่อสะท้อนความสามารถด้านภาษาต่างประเทศที่เป็นผลผลิตจากสถานศึกษาในการวิจัยกำหนดระเบียบวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบตัดขวาง (Cross-sectional Design) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่ใช้ศึกษาปรากฏการณ์ ณ เวลาจุดใดจุดหนึ่ง

3.2 พื้นที่วิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในฐานะแหล่งผลิตทรัพยากรมนุษย์ด้านทักษะภาษาต่างประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาการเลือกพื้นที่โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาคือกลุ่มจังหวัดต่างๆ ดังนี้

เขตการศึกษา 5	ประกอบด้วยจังหวัด นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และมหาสารคาม
เขตการศึกษา 6	ประกอบด้วยจังหวัด ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู เลย และสกลนคร
เขตการศึกษา 7	ประกอบด้วยจังหวัด นครพนม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มุกดาหาร อุบลราชธานี ยโสธร และอำนาจเจริญ

เมื่อดำเนินการสุ่มตัวอย่างจังหวัดในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ได้พื้นที่วิจัยคือกลุ่มจังหวัดต่างๆ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ขอนแก่น เลย กาฬสินธุ์ มุกดาหาร และ อุบลราชธานี และเพื่อให้สามารถได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างครอบคลุม ที่สะท้อนผ่านผู้ใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศ จึงเลือกพื้นที่วิจัยที่เป็นพื้นที่ตัวอย่างของทุกเขตพื้นที่การศึกษา

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 ประชากรของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และความต้องการความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการวิจัยจึงประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ และผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ในสถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัดตัวอย่างของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

2) เจ้าของสถานประกอบการ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการในภาคการผลิตอุตสาหกรรมและบริการ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด และ ผู้แทนกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ ผู้เข้ารับจ้าง กรรมกร พนักงานขาย ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของสถานประกอบการ พนักงานองค์กรพัฒนาเอกชน ช่างซ่อม

3.3.2 จำนวนตัวอย่าง

ในการวิจัยนี้กำหนดหาขนาดตัวอย่างจาก

สูตร $n = Z^2 pq/d^2$ (Roscoe, 1969)

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Z = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ตรงกับค่าความเชื่อมั่นที่กำหนด ในที่นี้

กำหนด 0.05 ดังนั้นค่า Z มีค่าเท่ากับ 1.96

P = สัดส่วนประชากรที่คาดประมาณ ในที่นี้ใช้ 0.5 เพื่อให้ได้ขนาด

ประชากรที่เหมาะสมจำนวนมากที่สุด

$q = 1 - p = 0.5$

d = สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่กำหนด หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้

ในการวิจัยนี้ กำหนดเท่ากับ 0.05

แทนค่าในสูตร $n = (1.96)^2 (0.50 \times 0.50) / (0.05)^2$

= 385 คน

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เมื่อแทนค่าในสูตรมีค่าเท่ากับ 385 คน ในการวิจัยนี้ดำเนินการเป็น

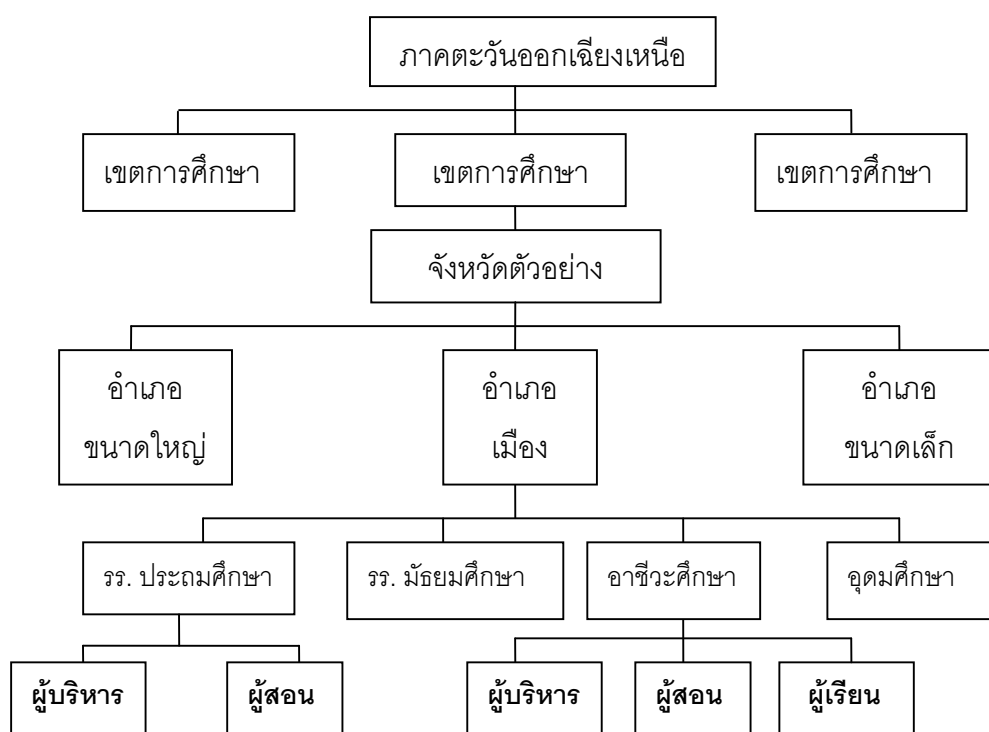
3 โครงการวิจัยย่อยในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และโครงการวิจัยย่อยเรื่องความต้องการความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงกำหนดให้แต่ละโครงการวิจัยย่อยใช้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน ดังนั้นจำนวนตัวอย่างในส่วนของกรวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในพื้นที่วิจัยทุกเขตพื้นที่การศึกษาเท่ากับ 1,155 คน และในส่วนของกรวิจัยความต้องการความสามารถและทักษะภาษาต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน ดังนั้นจำนวนขนาดตัวอย่างของทั้งโครงการวิจัย เท่ากับ 1,540 คน

3.3.3 การสุ่มตัวอย่าง

ในขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ดำเนินการเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ในส่วนของการวิจัยที่ตอบคำถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นต้องได้ข้อมูลที่ครอบคลุมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ที่อยู่ในสถานศึกษาที่หลากหลายระดับ และมีความหลากหลายในเชิงพื้นที่ของจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง จึงกำหนดการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยดำเนินการดังแสดงในแผนภาพที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

- 1) สุ่มแบบเจาะจงเลือกเขตอำเภอเมืองของจังหวัดตัวอย่าง เพราะเชื่อว่าสถานศึกษาในเขตเมืองดังกล่าวน่าจะมีมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่ก้าวหน้า มีความทันสมัย ขณะเดียวกันก็สุ่มแบบเจาะจงเลือกอำเภอตัวอย่างจากอำเภอขนาดใหญ่ และ อำเภอขนาดเล็ก ทั้งนี้ใช้เกณฑ์พิจารณาจากจำนวนประชากร การเติบโตทางเศรษฐกิจ
- 2) สุ่มแบบเจาะจงเลือกสถานศึกษาในแต่ละอำเภอตัวอย่าง ให้ครอบคลุมประเภทของสถานศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาทั้งของรัฐบาล และเอกชน(ถ้ามี)
- 3) สุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศ และ ผู้เรียนทุกระดับ (ยกเว้นระดับประถมศึกษา) จากแต่ละสถานศึกษาที่เลือกเป็นตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling)

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน

หนึ่งในกรวิจัยนี้ กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละระดับของสถานศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ คณบดี หัวหน้าภาควิชา หรือ บุคคลที่ได้รับมอบหมายจาก คณะหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือ บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้สอน

ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา มัธยมศึกษา และประถมศึกษา ได้ให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดหากลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุม ทุกสาขาวิชาภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาละ 1-2 คน

3. ผู้เรียน

ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา ให้สถานศึกษาจัดหากลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนด หนึ่งในระดับประถมศึกษาไม่มีการศึกษาจากผู้เรียน เนื่องจากอาจมีข้อจำกัดด้านวัยวุฒิ

ตอนที่ 2 สำหรับในส่วนของการวิจัย ความต้องการความสามารถ และทักษะภาษา ต่างประเทศของแหล่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เลือกตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบเจาะจงในกลุ่มประชากรที่เป็นผู้ประกอบการในภาคการผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริการ

ส่วนการสุ่มตัวอย่างกลุ่มอาชีพต่างๆ ใช้การสุ่มแบบโควตา เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่วิจัยให้มากที่สุด โดยมีกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ร้อยละของจำนวนผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร และกลุ่มอาชีพ จำแนกตามจังหวัดตัวอย่าง

เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัดตัวอย่าง	จำนวนผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร	กลุ่มอาชีพ	รวม
5	นครราชสีมา	24	47	71
	บุรีรัมย์	13	36	49
	รวม	37	83	120
6	ขอนแก่น	22	55	77
	เลย	11	36	47
	รวม	33	91	124
7	อุบลราชธานี	23	46	69
	มุกดาหาร	13	36	49
	กาฬสินธุ์	12	38	50
	รวม	55	120	168

ในกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการกำหนดจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนของกลุ่มประเภทสถานประกอบการที่จำแนกไว้ในระบบอุตสาหกรรม ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกรรม กลุ่มการผลิต กลุ่มก่อสร้าง กลุ่มยานยนต์ กลุ่มโรงแรมและบริการ กลุ่มขนส่ง กลุ่มการเงิน กลุ่ม อสังหาริมทรัพย์ กลุ่มบริการชุมชนและสังคม แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายเลือกสถานประกอบการตัวอย่างจากแต่ละกลุ่ม ได้จำนวนตัวอย่างที่เป็นสถานประกอบการทั้งสิ้น 83 แห่ง

ส่วนองค์กรระดับจังหวัดใช้การเลือกแบบเจาะจงในแต่ละจังหวัดโดยพิจารณาว่าเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หรือมีโอกาสให้ข้อมูลกับบุคคลที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานประชาสัมพันธ์

จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด โรงพยาบาลประจำจังหวัด และ หอการค้าจังหวัด รวมทั้งสิ้น 35 แห่ง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทขององค์กร/สถานประกอบการในจังหวัดที่เป็นพื้นที่การวิจัย

ประเภทขององค์กร/ สถานประกอบการ	จังหวัด							รวม
	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	ขอนแก่น	เลย	อุบลฯ	มุกดาหาร	กาฬสินธุ์	
องค์กรรัฐ	3	4	5	4	5	4	7	30
องค์กรเอกชน	1	1	1	1	1	0	0	5
สถานประกอบการอุตสาหกรรม	8	6	7	4	9	5	4	43
สถานประกอบการบริการ	10	1	8	2	7	3	3	34
สถานประกอบการโรงแรม	2	1	1	0	1	1	0	6
รวม	22	11	24	13	23	13	12	118

สำหรับการเลือกตัวอย่างที่เป็นกลุ่มอาชีพ ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กับกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับ บุคลากรในองค์กร พนักงานในสถานประกอบการ ผู้ขับรถรับจ้าง พนักงานขาย/ค้าขาย พนักงานรัฐวิสาหกิจ ช่างซ่อม ตำรวจท่องเที่ยว/สภ.เมือง ไกด์/ล่าม/เจ้าของสำนักงาน/ลูกจ้าง ซึ่งกลุ่มอาชีพทั้งหมด คือ 294 คน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของกลุ่มอาชีพในแต่ละจังหวัดที่เป็นพื้นที่การวิจัย

กลุ่มอาชีพ	จังหวัด							รวม
	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	ขอนแก่น	เลย	อุบลฯ	มุกดาหาร	กาฬสินธุ์	
ผู้ใช้แรงงาน (ช่างซ่อม)	9	6	12	6	8	6	12	59
ผู้ขับรถรับจ้าง	7	7	7	7	7	7	6	48
ไกด์/ล่าม	0	0	0	1	0	1	0	2
ค้าขาย/พนักงานขาย	0	0	5	3	0	7	2	17
พนักงานบริษัท	24	15	21	12	24	6	12	114
ข้าราชการ	4	7	8	5	6	5	4	39
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	1	2	1	1	3	2	12
เจ้าของสำนักงาน	1	0	0	0	0	0	0	1
ลูกจ้าง	0	0	0	1	0	1	0	2
รวม	47	36	55	36	46	36	38	294

3.4 เครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมี 2 ส่วน ได้แก่

- 1) แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ 3 ชุด สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เรียน (ภาคผนวก ก)
- 2) แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้บริหาร/เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร และแบบสัมภาษณ์ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับกลุ่มอาชีพ (ภาคผนวก ข)

3.4.1 ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

สำหรับขั้นตอนของการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ ทั้งสองส่วน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างข้อคำถาม คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากโครงการวิจัย " ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและความต้องการการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ" มาเป็นแนวทางในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยการประชุมกับคณะผู้วิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิจาก สกว. และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสม ปรับข้อคำถามให้ตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของข้อคำถาม และการสื่อความหมายเมื่อใช้ในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้แก้ไขสมบูรณ์แล้วนั้นไปทำการทดลองใช้ (Pre-test) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ทั้งสองส่วน โดยการใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ได้ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในส่วนของผู้เรียนเท่ากับ 0.9115 ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้สอนมีค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.8091 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารไม่นำมาหาความเชื่อถือได้เพราะข้อคำถามทั้งหมดเป็นคำถามข้อเท็จจริง

ส่วนแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวิเคราะห์ความเชื่อถือได้มีค่าเท่ากับ 0.8916 สำหรับแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร และ 0.8118 สำหรับแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มอาชีพ ซึ่งถือว่าแบบสัมภาษณ์ทั้งสองชุดมีคุณภาพ สามารถใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ อนึ่งในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว ดำเนินการในเดือนธันวาคม 2547

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อเสนอแนะและข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองใช้มาแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

3.4.2 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

1) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ชุด ได้แก่

1.1) แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน มีทั้งหมด 6 หน้า แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 13 ข้อ ได้แก่ ชื่อโรงเรียน/สถาบัน สังกัดของสถานศึกษา อายุผู้ให้สัมภาษณ์ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง และประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามในลักษณะเติมคำตอบและเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 10 ข้อ เป็นคำถาม แบบมีคำตอบ 5 ตัวเลือกคือ ไม่เลย น้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด ประเด็นที่ถาม ประกอบด้วย

1. ระดับของทักษะภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
2. ระดับความต้องการปรับปรุงทักษะภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
3. ระดับความจำเป็นของภาษาเป้าหมายที่มีต่อชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์
4. ระดับความต้องการทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
5. ระดับของประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆทั้งที่เป็นกิจกรรมในและนอกชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์
6. ระดับการใช้แหล่งต่างๆเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
7. ระดับของพฤติกรรมการเรียนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
8. ระดับของปัญหาต่างๆในการเรียนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
9. ระดับของโอกาสที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ภาษาเป้าหมายในการร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชน
10. ระดับของโอกาสที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ภาษาเป้าหมายกับชาวต่างประเทศในกิจกรรมต่างๆ

1.2) แบบสัมภาษณ์ผู้สอน มีทั้งหมด 9 หน้า แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 9 ข้อ ได้แก่ ชื่อโรงเรียน/สถาบัน สังกัด สถานการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์และระดับการใช้ภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ในกิจกรรมการสอน ในงานอื่นๆ นอกเหนือจากการสอน และในกิจกรรมประจำวัน เป็นคำถามแบบมีคำตอบ 5 ตัวเลือกคือ ไม่ใช้เลย ใช้น้อยที่สุด ใช้บ่อย ใช้มาก และใช้มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 14 ข้อ เป็นคำถามแบบมีคำตอบ 5 ตัวเลือกคือ ไม่เลย น้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด และคำถาม ชนิดปลายเปิด ประเด็นที่ถามประกอบด้วย

1. ระดับการศึกษาหลักสูตรหรือรายละเอียดกระบวนการนิเทศก่อนวางแผนการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
2. ระดับการวางแผนการสอนก่อนสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
3. ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
4. ระดับการนำผลการสอนในภาคเรียนที่แล้วมาปรับปรุงแผนการสอนในภาคการศึกษาถัดไปของผู้ให้สัมภาษณ์
5. ระดับการใช้รูปแบบการสอนต่างๆ ในชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์
6. ระดับการใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ในชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์
7. ระดับการใช้กิจกรรมเสริมทักษะต่างๆ ในชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์
8. การประเมินผลการเรียนนิเทศภาษาเป้าหมายจากคะแนนการสอบต่างๆ ของผู้ให้สัมภาษณ์
9. การเรียงลำดับตามความมากน้อยของการใช้เครื่องมือวัดผลของผู้ให้สัมภาษณ์
10. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
11. ระดับปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
12. ที่มาของตำราและสื่อการเรียนที่ใช้ประกอบการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
13. ลักษณะของเอกสารประกอบการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
14. ผลงานทางวิชาการของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสามารถด้านภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามชนิดเลือก ตอบตามความเป็นจริง มีทั้งหมด 3 ข้อ ประกอบด้วยประเด็น

1. ทักษะ/เนื้อหา ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถนัดมากที่สุด
2. ทักษะ/เนื้อหา ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถนัดน้อยที่สุด
3. การเข้ารับการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ความสามารถทางภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 5 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพและการสอนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามชนิด ให้ตอบหรือเลือกตอบตามความเป็นจริง มีทั้งหมด 5 ข้อ ประเด็นที่ถามได้แก่

1. ข้อมูล ประสบการณ์การไปอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา และเสนอผลงานวิชาการของ ผู้ให้สัมภาษณ์ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

2. การนำความรู้จากประสบการณ์ในข้อ 1 มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
3. ระดับการพัฒนาความรู้และทักษะภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
4. ทักษะ/เนื้อหาภาษาเป้าหมายที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการพัฒนามากที่สุด
5. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมทักษะที่มีประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาเป้าหมาย

1.3) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีทั้งหมด 5 หน้า แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 3 ข้อ คือ ชื่อโรงเรียน/สถาบัน สังกัด ระดับที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศ และจำนวนผู้เรียนภาษาในแต่ละระดับ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 13 ข้อ เป็นคำถามชนิดให้ตอบตามความเป็นจริงและเป็นคำถามชนิดปลายเปิด ครอบคลุมประเด็น

1. การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
2. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
3. การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
4. การจัดกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอนในโรงเรียน /สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
5. การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพภาษาต่างประเทศของผู้สอนในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
6. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
7. แผนงานหรือการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน /สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
8. แผนการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษา ต่างประเทศใน โรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
9. การปรับปรุงหลักสูตรและ/หรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
10. การสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศในด้านต่างๆ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
11. วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์

12. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
13. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์

2) แบบสัมภาษณ์ความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 2 ชุดได้แก่

2.1) แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กรประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในสถานประกอบการ/องค์กร แบบสัมภาษณ์ส่วนนี้เป็นคำถามปลายปิด และเติมข้อความ โดยเติมเครื่องหมาย / ใน ☐ หน้าข้อความที่กำหนด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) ประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ/องค์กร 4) การศึกษา 5) ตำแหน่งในสถานประกอบการ/องค์กร ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานประกอบการ/องค์กร คือ 1) ประเภทของสถานประกอบการ/องค์กร 2) จำนวนพนักงานในสถานประกอบการ/บุคลากรในองค์กร 3) การศึกษาของพนักงาน/บุคลากรและ 4) ลักษณะของสถานประกอบการ ณ ที่สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 4 ข้อ ได้แก่

- 1) ประเภทของสถานประกอบการ/องค์กร มีข้อความ 1 ข้อ
- 2) จำนวนพนักงานในสถานประกอบการ/บุคลากรในองค์กรทั้งสิ้น มีข้อความ 1 ข้อ
- 3) การศึกษาของพนักงาน/บุคลากร มีข้อความ 7 ข้อ
- 4) ลักษณะของสถานประกอบการ ณ ที่สัมภาษณ์ มีข้อความ 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 การใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน แบบสัมภาษณ์ส่วนนี้เป็นคำถามปลายปิด และเติมข้อความ โดยเติมเครื่องหมาย / ใน ☐ หน้าข้อความที่กำหนด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของการใช้ภาษาต่างประเทศในองค์กร/หน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วยข้อความจำนวน 8 ข้อ แยกอธิบายได้ดังนี้

- 1) ภาษาต่างประเทศที่ใช้มากในหน่วยงาน มีข้อความ 11 ข้อ
- 2) จำนวนบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน มีข้อความ 11 ข้อ
- 3) ประเภทและระดับความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน มีข้อความ 11 ข้อ
- 4) ลักษณะงานที่ใช้บุคลากรที่มีความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน มีข้อความ 9 ข้อ
- 5) ความพึงพอใจของผู้บริหารองค์กร/เจ้าของสถานประกอบการต่อ

ความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 9 ข้อ

- 6) รูปแบบการพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 6 ข้อ
- 7) นโยบายการพัฒนา/ส่งเสริมความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 6 ข้อ
- 8) สภาพปัญหาและอุปสรรคของบุคลากรที่ใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน แบบสัมภาษณ์ส่วนนี้เป็นคำถามปลายปิด และเติมข้อความ โดยเติมเครื่องหมาย / ใน ☐ หน้าข้อความที่กำหนด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ แยกอธิบายได้ดังนี้

- 1) ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 11 ข้อ
- 2) ระดับความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 11 ข้อ
- 3) ความต้องการวิธีการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 11 ข้อ
- 4) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรในหน่วยงาน มีข้อคำถาม 2 ข้อ

2.2) แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ส่วนนี้เป็นคำถามปลายปิด และเติมข้อความ โดยเติมเครื่องหมาย / ใน ☐ หน้าข้อความที่กำหนด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 การใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน แบบสัมภาษณ์ ส่วนนี้เป็นคำถามปลายปิด และเติมข้อความ โดยเติมเครื่องหมาย / ใน ☐ หน้าข้อความที่กำหนด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่

- 1) ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการทำงาน มีข้อคำถาม 11 ข้อ
- 2) ระดับการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน มีข้อคำถาม 11 ข้อ

- 3) ประสิทธิภาพและรูปแบบการพัฒนาความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศ มีข้อคำถาม 6 ข้อ
- 4) นโยบายการพัฒนาความสามารถและทักษะด้านภาษาต่างประเทศในทำงาน มีข้อคำถาม 6 ข้อ
- 5) ความคิดเห็นต่อระดับความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน มีข้อคำถาม 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความต้องการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้

ภาษาต่างประเทศแบบสัมภาษณ์ส่วนนี้เป็นคำถามปลายเปิด และเติมข้อความ โดยเติมเครื่องหมาย / ใน □ หน้าข้อความที่กำหนด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของความต้องการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ได้ดังนี้

- 1) ความต้องการพัฒนาความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศมีข้อคำถาม 11 ข้อ
- 2) ความต้องการวิธีการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน มีข้อคำถาม 11 ข้อ
- 3) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงาน มีข้อคำถาม 3 ข้อ

3.5 การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์สำหรับรวบรวมข้อมูลสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการความสามารถและทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของแหล่งงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่างมีการใช้เครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่ดำเนินการร่วมกับนักวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น การดำเนินการมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.5.1 กรณีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

- 1) นักวิจัย ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถาบันเครือข่าย (ภาคผนวก ค) และผู้ช่วยวิจัยอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ บทบาทนักวิจัย ความรับผิดชอบ และกำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องแจ้งต่อกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย
- 2) ประสานงานนัดหมายสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยอย่างเป็นทางการ พร้อมแจ้งรายการข้อมูลที่ต้องการซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้สถานศึกษาได้เตรียมไว้ตอบ และแจ้งให้สถานศึกษาเลือกอาจารย์ผู้สอนและนักเรียนที่มีคุณลักษณะตรงตามที่กลุ่มวิจัยกำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ข้อมูลตามวันเวลาที่กำหนดเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) นักวิจัยและนักวิจัยของสถาบันเครือข่าย ตลอดจนผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการไปในช่วงเวลาเดียวกัน แต่ต่างสถานที่กันเพื่อความเป็นอิสระในการตอบ

4) นักวิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อคำถามตามแบบสัมภาษณ์ และได้สังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาบ้างเท่าที่เวลาเอื้ออำนวย และพูดคุยเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของสถานศึกษาดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาประกอบแบบสัมภาษณ์

3.5.2 กรณีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร-เจ้าของสถานประกอบการ/องค์กร และกลุ่มอาชีพ

การวิจัยนี้มีรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะคือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครือข่าย และ 2) การเก็บข้อมูลโดยคณะนักวิจัยเอง โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครือข่าย มีขั้นตอนคือ

1) การติดต่อประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อติดต่อหาบุคลากรที่รับผิดชอบสอนในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ และมีหน้าที่นเทศกการจัดการเรียนการสอนระดับพื้นที่และยินดีเป็นเครือข่าย

2) ดำเนินการติดต่อประสานงานกับบุคคลที่เป็นเครือข่ายอย่างเป็นทางการ โดยส่งจดหมายเชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายระดับพื้นที่ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการวิจัยบทบาทการทำหน้าที่ของเครือข่ายและขอคำยืนยันในการที่จะเข้าร่วมการเป็นเครือข่าย

3) ประสานงานเครือข่ายเพื่อให้เตรียมพนักงานสัมภาษณ์ 4-5 คน ที่ เป็นนักศึกษาในพื้นที่

4) คณะนักวิจัยพบปะเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้คำแนะนำกับพนักงานสัมภาษณ์เกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งเทคนิคการสัมภาษณ์ ตลอดจนหาหรือเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย ดำเนินการสัมภาษณ์กับผู้ประกอบการบางหน่วยงาน เพื่อให้เครือข่ายได้เรียนรู้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์ที่ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยพนักงานสัมภาษณ์แล้ว และเป็นผู้ที่สามารถอ้างอิงได้ในระดับพื้นที่หากพนักงานสัมภาษณ์มีปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5) ในการนี้คณะนักวิจัยได้เตรียมเอกสารเพื่อให้เครือข่ายใช้ดำเนินการประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับเจ้าของสถานประกอบการ-ผู้บริหารองค์กร (ภาคผนวก ข) แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มอาชีพ (ภาคผนวก ข) จดหมายขอความร่วมมือเจ้าของสถานประกอบการ ผู้บริหารองค์กรระดับจังหวัด เพื่อนัดหมายวัน เวลาในการสัมภาษณ์ แผ่นพับแนะนำโครงการวิจัย ข้อมูลที่หน่วยงาน องค์กร ควรเตรียมไว้ประกอบการสัมภาษณ์ รายชื่อสถานประกอบการที่สุ่มตัวอย่างได้ จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละหน่วยงาน องค์กร และกลุ่มอาชีพ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครือข่ายนี้ดำเนินการในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ จังหวัดเลย นครราชสีมา อุบลราชธานี และบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านภาษาต่างประเทศในระดับพื้นที่ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครือข่ายนี้ดำเนินการระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์- 25 มีนาคม 2548

6) เมื่อเครือข่ายโครงการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ให้ส่งแบบสัมภาษณ์กลับไปยังคณะนักวิจัยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะนักวิจัยเอง

เนื่องจากเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาไม่อยู่ศูนย์กลางของจังหวัดทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะนักวิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ดำเนินการอบรมพนักงานสัมภาษณ์ให้เข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการวิจัย กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เทคนิคในการสัมภาษณ์

2) ส่งจดหมายขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์กับหน่วยงานและสถานประกอบการต่างๆ พร้อมกับแผ่นพับแนะนำโครงการวิจัย ข้อมูลที่หน่วยงาน องค์กร ควรเตรียมไว้ประกอบการสัมภาษณ์ ก่อนวันนัดหมายสัมภาษณ์เป็นเวลา 7-10 วัน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จังหวัดขอนแก่นก่อน มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ตามลำดับ ระหว่างวันที่ 19 กุมภาพันธ์- 15 มีนาคม 2548

3) ก่อนวันนัดหมายได้โทรศัพท์ติดต่อเพื่อขอคำยืนยันในการให้สัมภาษณ์ในวันและเวลาที่นัดหมาย ซึ่งพบว่าบางแห่งได้แจ้งชื่อบุคคลและขอปรับเปลี่ยนวัน เวลาที่นัดหมายใหม่ ทำให้คณะนักวิจัยต้องปรับเปลี่ยนแผนในการดำเนินงาน

4) คณะนักวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ในพื้นที่ตามวันและเวลาที่นัดหมาย โดยในการสัมภาษณ์สถานประกอบการและองค์กรต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของสถานประกอบการหรือผู้บริหารองค์กรในการให้สัมภาษณ์ มีเพียงบางส่วนของเจ้าของสถานประกอบการหรือผู้บริหารองค์กรมอบหมายให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้สัมภาษณ์แทน

5) หลังการสัมภาษณ์ในแต่ละวัน คณะนักวิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

ดังนั้น โดยรวมแล้วการเก็บรวบรวมข้อมูลของทั้งโครงการ ดำเนินการในระหว่างเดือน มกราคม-พฤษภาคม 2548

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบถ้วนแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูล และดำเนินการลงรหัสข้อมูล ในขั้นตอนนี้เพื่อให้ทั้งนักวิจัยทั้ง 4 โครงการย่อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน จึงมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการลงรหัสข้อมูลและการบันทึกข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อลงรหัสข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครบถ้วนแล้ว ได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่งเมื่อข้อมูลมีความสมบูรณ์แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป (Statistic Package for the Social Science) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนได้แก่

1) ดำเนินการวิเคราะห์ในระดับตัวแปรเดียว (Univariate Analysis) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

2) ดำเนินการวิเคราะห์ระดับสองตัวแปร (Bi-variate Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ ตารางไขว้ (Contingency Table)

3.7 การนำเสนอผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัยใช้การบรรยาย ประกอบตารางและแผนภูมิ

บทที่ 4

สภาพการเรียนการสอน และปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การนำเสนอผลการศึกษาในบทนี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนที่สองนำเสนอข้อมูลการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ส่วนที่สามเป็นผลการศึกษาสภาพการสอนและผู้สอนภาษาต่างประเทศ และส่วนที่สี่ เป็นผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน ในการวิเคราะห์ แยกระดับสถานศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการสอนภาษาต่างประเทศในสถานศึกษาทุกระดับ จำนวนสถานศึกษาจำแนกตามสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13,411 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 26 แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 111 แห่ง สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน 1,099 แห่ง และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน 334 แห่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนสถานศึกษารายจังหวัดจำแนกตามสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัด	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน
กาฬสินธุ์	638	1	6	44	19
ขอนแก่น	1153	4	10	241	27
ชัยภูมิ	804	1	5	31	16
นครพนม	499	1	6	23	12
นครราชสีมา	1447	4	12	199	32
บุรีรัมย์	911	1	6	35	24
มหาสารคาม	631	2	6	30	13
มุกดาหาร	273	-	2	13	8
ยโสธร	413	-	3	33	10
ร้อยเอ็ด	861	1	8	58	20
เลย	485	1	4	16	14
ศรีสะเกษ	966	1	6	35	22
สกลนคร	672	1	4	54	19
สุรินทร์	841	1	7	26	18

ตารางที่ 4 จำนวนสถานศึกษารายจังหวัดจำแนกตามสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(ต่อ)

จังหวัด	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน
หนองคาย	545	-	5	41	17
หนองบัวลำภู	343	-	2	11	7
อำนาจเจริญ	282	-	2	16	8
อุดรธานี	884	3	9	92	20
อุบลราชธานี	1163	4	8	101	28
รวม	13,411	26	111	1099	334

4.2 การบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาจำนวนรวมทั้งสิ้น 288 แห่ง แบ่งเป็นสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 97 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.7 ระดับมัธยมศึกษา 133 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.1 ระดับอาชีวศึกษา 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.2 และระดับอุดมศึกษา 23 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.0 ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นสถานศึกษาในเขตการศึกษา เขต 5 เขต 6 และเขต 7 ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และเขตการศึกษา

เขตการศึกษา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
เขตการศึกษาที่ 5	29.9	36.8	37.1	30.4	34.0
เขตการศึกษาที่ 6	28.9	31.6	25.7	34.8	30.2
เขตการศึกษาที่ 7	41.2	31.6	37.1	34.8	35.8
รวม	100.0(97)	100.0(133)	100.0(35)	100.0(23)	100.0(288)

ด้านสังกัดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สังกัดรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 77.4 นอกนั้น สังกัดภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 22.6 เมื่อพิจารณาตามระดับของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่สังกัดภาครัฐ ยกเว้นสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่สังกัดภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 54.3 และสังกัดภาครัฐบาล ร้อยละ 45.7 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และสังกัด

สังกัด	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
รัฐบาล	83.5	82.7	45.7	69.6	77.4
เอกชน	16.5	17.3	54.3	30.4	22.6
รวม	100.0(97)	100.0(133)	100.0(35)	100.0(23)	100.0(288)

ในด้านภาษาต่างประเทศที่เปิดสอน ในระดับประถมศึกษา มีการสอนภาษาอังกฤษและภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ส่วนในระดับมัธยมศึกษา นอกจากภาษาอังกฤษแล้ว ยังมีการเปิดสอนภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน ในระดับอาชีวศึกษา มีการสอนภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น และจีน ส่วนในระดับอุดมศึกษา นอกจากภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และภาษาจีนแล้ว ยังมีการสอนภาษาเยอรมัน เกาหลี สเปน เวียดนาม เขมร และลาว ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และภาษาต่างประเทศที่เปิดสอน

ภาษาที่เปิดสอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ภาษาอังกฤษ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0 (228)
ภาษาฝรั่งเศส	-	8.3	-	8.7	4.5 (13)
ภาษาเยอรมัน	-	1.5	-	4.3	1.0 (3)
ภาษาญี่ปุ่น	-	9.6	11.8	37.5	8.0 (23)
ภาษาจีน	4.0	6.7	11.8	37.5	8.7 (25)
ภาษาเกาหลี	-	-	-	4.2	0.3 (1)
ภาษาสเปน	-	-	-	4.2	0.3 (1)
ภาษาเวียดนาม	-	-	-	4.2	0.3 (1)
ภาษาเขมร	-	-	-	4.2	0.3 (1)
ภาษาลาว	-	-	-	4.2	0.3 (1)

ในด้านจำนวนผู้เรียนและขนาดชั้นเรียน พบว่าชั้นเรียนภาษาต่างประเทศมีขนาดแตกต่างกันอย่างมาก โดยมีชั้นเรียนขนาดเล็ก 5 -10 ไปจนถึงชั้นเรียนขนาดใหญ่ 60 – 90 คน จำนวนนักเรียนต่อห้องในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 30 – 40 คน ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นห้องเรียนขนาดเล็ก ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ร้อยละของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และจำนวนผู้เรียน
ภาษาต่างประเทศต่อห้องเรียน

ผู้เรียนภาษาต่อห้อง/ ระดับชั้น	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด					
	ค่าเฉลี่ย	S.D	Mode	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
อนุบาล	30.54	13.16	30.00	7.00	91.00	63
ประถมศึกษา	32.41	11.80	30.00	6.00	90.00	137
มัธยมศึกษาตอนต้น	38.15	9.43	40.00	10.00	60.00	130
มัธยมศึกษาตอนปลาย	35.86	8.63	38.00	7.00	55.00	88
อาชีวศึกษา ปวช.	37.91	6.71	40.00	25.00	50.00	34
อาชีวศึกษา ปวส.	33.66	9.11	30.00	20.00	50.00	32
อาชีวศึกษา ปวท.	35.00	-	35.00	-	35.00	1
ปริญญาตรี	38.70	10.22	30.00	20.00	60.00	20
ปริญญาโท	25.89	16.39	5.00	5.00	60.00	9
ปริญญาเอก	8.50	3.53	6.00	6.00	11.00	2

เมื่อวิเคราะห์ร้อยละเฉลี่ยของจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อชั้นเรียน พบว่า ในระดับอนุบาล ห้องเรียนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษประมาณ 30 คนต่อห้อง ส่วนห้องเรียนภาษาจีนมีจำนวนผู้เรียนประมาณ 40 คนต่อห้อง ห้องเรียนภาษาต่างประเทศในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะมีผู้เรียนประมาณ 40 คนต่อห้อง ยกเว้นห้องเรียนภาษาฝรั่งเศส จะมีขนาดเล็กประมาณ 25 คนต่อห้อง ซึ่งอาจเป็นเพราะจำนวนผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสลดน้อยลงเรื่อยๆ อย่างไรก็ตามสถานศึกษามัธยมศึกษาบางแห่งมีชั้นเรียนภาษาอังกฤษขนาดใหญ่ถึง 60 คนต่อห้อง สำหรับในระดับอาชีวศึกษา จะพบว่าชั้นเรียนภาษาต่างประเทศมีขนาดค่อนข้างเล็ก คือประมาณ 20 – 40 คนต่อห้อง ส่วนในระดับอุดมศึกษา พบว่าจำนวนผู้เรียนต่อชั้นเรียน มีขนาดตั้งแต่ 5 – 60 คน ค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้เรียนต่อห้องอยู่ระหว่าง 20.0 – 38.52 ยกเว้นภาษาเวียดนาม ซึ่งมีผู้เรียนเพียง 7 คนต่อห้อง อย่างไรก็ตามอาจเป็นไปได้ว่าห้องเรียนขนาดเล็กดังกล่าวมีอยู่ในสถานศึกษาเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น ร้อยละเฉลี่ยของจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้อง ดังในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องในแต่ละระดับชั้น

จำนวนผู้เรียนต่อห้อง/ ระดับชั้น/ภาษา	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด					
	ค่าเฉลี่ย	S.D	Mode	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
อนุบาล						
-ภาษาอังกฤษ	29.92	13.00	30.00	7.00	91.00	61
-ภาษาจีน	39.00	10.15	30.00	30.00	50.00	3
ประถมศึกษา						
-ภาษาอังกฤษ	32.69	11.63	30.00	6.00	90.00	137
-ภาษาจีน	40.40	7.13	40.00	30.00	50.00	5

ตารางที่ 9 จำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องในแต่ละระดับชั้น (ต่อ)

จำนวนผู้เรียนต่อห้อง ระดับชั้น/ภาษา	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด					
	ค่าเฉลี่ย	S.D	Mode	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
มัธยมศึกษาตอนต้น						
-ภาษาอังกฤษ	38.21	9.51	40.00	10.00	60.00	130
-ภาษาจีน	43.33	2.89	45.00	40.00	45.00	3
-ภาษาญี่ปุ่น	45.00	-	45.00	45.00	45.00	1
มัธยมศึกษาตอนปลาย						
-ภาษาอังกฤษ	36.21	8.98	40.00	7.00	55.00	88
-ภาษาฝรั่งเศส	37.50	10.26	25.00	24.00	55.00	12
-ภาษาเยอรมัน	47.50	3.54	45.00	45.00	50.00	2
-ภาษาจีน	37.50	8.66	40.00	25.00	45.00	4
-ภาษาญี่ปุ่น	38.00	9.51	40.00	20.00	45.00	9
อาชีวศึกษา ปวช.						
-ภาษาอังกฤษ	37.85	6.80	40.00	25.00	50.00	33
-ภาษาฝรั่งเศส	30.00	-	30.00	30.00	30.00	1
-ภาษาจีน	31.50	9.19	25.00	25.00	38.00	2
-ภาษาญี่ปุ่น	42.50	3.54	40.00	40.00	45.00	2
อาชีวศึกษา ปวส.						
-ภาษาอังกฤษ	33.75	9.01	30.00	20.00	50.00	32
-ภาษาจีน	23.33	5.77	20.00	20.00	30.00	3
-ภาษาญี่ปุ่น	31.67	10.41	20.00	20.00	40.00	3
อาชีวศึกษา ปวท.						
-ภาษาอังกฤษ	35.00	-	35.00	35.00	35.00	1
ปริญญาตรี						
-ภาษาอังกฤษ	38.52	11.07	30.00	20.00	60.00	21
-ภาษาฝรั่งเศส	35.00	-	35.00	35.00	35.00	1
-ภาษาเยอรมัน	35.00	-	35.00	35.00	35.00	1
-ภาษาจีน	28.00	8.37	20.00	20.00	40.00	5
-ภาษาญี่ปุ่น	23.67	6.47	30.00	13.00	30.00	6
-ภาษาสเปน	20.00	-	20.00	20.00	20.00	1
-ภาษาเวียดนาม	7.00	-	7.00	7.00	7.00	1
-ภาษาลาว	31.00	-	31.00	31.00	31.00	1
ปริญญาโท						
-ภาษาอังกฤษ	25.89	16.39	5.00	5.00	60.00	9
ปริญญาเอก						
-ภาษาอังกฤษ	8.50	3.54	6.00	6.00	11.00	2

ในด้านของสัดส่วนของผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมแล้วมีค่าเฉลี่ย สัดส่วนจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษ 163.82 คนต่อผู้สอน 1 คน โดยค่าที่พบมากที่สุดคือ 168 คนต่อผู้สอน 1 คน อย่างไรก็ตามพบว่ามีสัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอนสูงถึง 398 คนต่อผู้สอน 1 คน สำหรับภาษาต่างประเทศอื่นๆที่มี

สัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอนสูงเป็นลำดับรองลงมา คือภาษาจีน 164.21 คนต่อผู้สอน 1 คน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเยอรมัน และภาษาเกาหลี มีสัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอน 1 คน เป็น 96.44 96.13 และ 95.00 ตามลำดับ สำหรับภาษาประเทศเพื่อนบ้านคือภาษาเขมร ภาษาลาว และภาษาเวียดนาม มีสัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอนโดยเฉลี่ย 40 คน 30 คน และ 7 คนต่อผู้สอน 1 คนตามลำดับ

หากพิจารณาเฉพาะห้องเรียนภาษาอังกฤษในระดับต่างๆ จะเห็นว่าระดับอาชีวศึกษา มีสัดส่วนจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อผู้สอนมากที่สุด เมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่น คือ 332.96 คนต่อผู้สอน 1 คน รองลงมา คือ ระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อผู้สอน คือ 206.08 คนต่อผู้สอน 1 คน ระดับมัธยมศึกษา มีสัดส่วนจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อผู้สอน คือ 151.58 คนต่อผู้สอน 1 คน และระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อผู้สอน คือ 108.02 คนต่อผู้สอน 1 คน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงสัดส่วนของผู้เรียนต่อผู้สอนภาษาต่างประเทศ จำแนกตามภาษาที่สอนกับระดับสถานศึกษา

จำนวนผู้เรียนต่อผู้สอน 1 คน	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด					
	ค่าเฉลี่ย	S.D	Mode	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
รวมทั้งหมด						
ภาษาอังกฤษ	163.82	135.63	168.00	5.37	898.20	283
ภาษาฝรั่งเศส	84.56	103.68	24.00	24.00	417.00	13
ภาษาเยอรมัน	96.13	40.94	53.40	53.40	135.00	3
ภาษาญี่ปุ่น	96.44	101.92	24.00	4.33	500.00	22
ภาษาจีน	164.21	144.32	40.00	15.00	500.00	25
ภาษาเขมร	40.00	-	40.00	40.00	40.00	1
ภาษาเกาหลี	95.00	-	95.50	95.50	95.00	1
ภาษาสเปน	82.00	-	82.00	82.00	82.00	1
ภาษาเวียดนาม	7.00	-	7.00	7.00	7.00	1
ภาษาลาว	30.00	-	30.00	30.00	30.00	1
ระดับประถมศึกษา						
ภาษาอังกฤษ	108.02	87.40	168.00	11.00	426.75	95
ภาษาจีน	161.08	106.41	65.11	65.11	284.50	4
ระดับมัธยมศึกษา						
ภาษาอังกฤษ	151.58	76.63	151.00	7.75	525.00	130
ภาษาฝรั่งเศส	85.78	111.95	24.00	24.00	417.00	11
ภาษาเยอรมัน	111.50	24.75	100.00	100.00	135.00	2
ภาษาญี่ปุ่น	74.70	43.39	90.00	24.00	150.00	10
ภาษาจีน	189.23	145.79	30.00	30.00	355.67	8
ระดับอาชีวศึกษา						
ภาษาอังกฤษ	332.96	192.43	8.72	8.72	898.20	35
ภาษาญี่ปุ่น	263.9	208.52	105.00	105.00	500.00	3
ภาษาจีน	360.00	119.45	218.00	218.00	500.00	4

ตารางที่ 10 แสดงสัดส่วนของผู้เรียนต่อผู้สอนภาษาต่างประเทศ จำแนกตามภาษาที่สอนกับระดับสถานศึกษา (ต่อ)

จำนวนผู้เรียนต่อผู้ สอน 1 คน	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด					
	ค่าเฉลี่ย	S.D	Mode	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
ระดับอุดมศึกษา						
ภาษาอังกฤษ	206.08	223.16	5.37	5.37	737.28	23
ภาษาฝรั่งเศส	77.86	59.60	35.71	35.71	120.00	2
ภาษาเยอรมัน	53.40	-	53.40	53.40	53.40	1
ภาษาญี่ปุ่น	64.80	45.28	120.00	4.33	120.00	9
ภาษาจีน	56.35	37.53	40.00	15.00	127.00	9
ภาษาเขมร	40.00	-	40.00	40.00	40.00	1
ภาษาเกาหลี	95.00	-	95.50	95.50	95.50	1
ภาษาสเปน	82.00	-	82.00	82.00	82.00	1
ภาษาเวียดนาม	7.00	-	7.00	7.00	7.00	1
ภาษาลาว	30.00	-	30.00	30.00	30.00	1

4.2.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ข้อมูล เป็นผู้บริหารในตำแหน่งต่างๆ รวมทั้งสิ้น 287 คน โดยเป็นผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนร้อยละ 42.2 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 18.5 และรองผู้อำนวยการร้อยละ 17.4

ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.9 และ 36.4 ตามลำดับ ในระดับอาชีวศึกษา ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40.0 และผู้บริหารสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษา รองอธิการบดี และหัวหน้าหมวดภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 17.4 13.0 และ 13.0 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำแนกตามระดับสถานศึกษา และตำแหน่งทางการบริหาร

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
หัวหน้าภาควิชา	-	-	-	4.3	.3
ผู้ช่วยอธิการบดี	-	.8	-	4.3	.7
ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่	61.9	36.4	25.7	17.4	42.2
ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ	11.3	21.2	40.0	-	18.5
ผู้อำนวยการการศึกษาทั่วไป	-	-	-	4.3	.3
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา	-	-	-	13.0	1.0
คณบดีคณะศิลปศาสตร์	-	-	-	4.3	.3
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	2.1	3.0	5.7	-	2.8
ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร	1.0	3.0	5.7	4.3	2.8

ตารางที่ 11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำแนกตามระดับสถานศึกษา และตำแหน่งทางการบริหาร (ต่อ)

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
รองผู้อำนวยการ	15.5	22.0	11.4	8.7	17.4
หัวหน้าหมวดภาษาต่างประเทศ	1.0	3.8	5.7	8.7	3.5
หัวหน้าหมวดภาษาอังกฤษ/ตัวแทน	-	3.8	2.9	13.0	3.1
ฝ่ายธุรการโรงเรียน	1.0	-	-	.-	.3
ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง	1.0	-	-	-	.3
รองหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ	-	2.3	-	.-	1.0
ผู้แทนผู้อำนวยการ	5.2	3.0	2.9	4.3	3.8
ผู้อำนวยการฝ่ายบุคคล	-	-	-	4.3	.3
อธิการบดี	-	-	-	4.3	.3
ผู้ช่วยฝ่ายวิจัย	-	-	-	4.3	.3
อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ	-	1.0	-	-	.3
รวม	100.0(97)	100.0(132)	100.0(35)	100.0(23)	100.0(287)

4.2.3 การบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

4.2.3.1 การจัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบัน เพื่อส่งเสริมการสอนภาษา ต่างประเทศ

สำหรับการจัดแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่าสถาบันระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่เกินกว่าร้อยละ 80 มีห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เครื่องคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการภาษา ร้อยละ 60.9 มีศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ในภาพรวม มีสถานศึกษาเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 25.3) ที่สามารถจัดให้มีศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง และเพียงร้อยละ 44.1 มีโปรแกรมการสอนภาษาต่างประเทศใช้ ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และประเภทของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

ประเภทแหล่งเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในสถานศึกษา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ห้องสมุดของโรงเรียน/สถาบัน	95.9(93)	6.2(128)	97.1(34)	95.7(22)	96.2(277)
ห้องสมุดของหมวดวิชา มุมหนังสือทางภาษา	22.7(22)	60.9(81)	31.4(11)	43.5(10)	43.1(124)
คอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้	73.2(71)	91.0(121)	97.1(34)	91.3(21)	85.8(247)
โปรแกรมการสอนภาษาต่างประเทศ	39.2(38)	42.1(56)	51.4(18)	65.2(15)	44.1(127)
ห้องปฏิบัติการทางภาษา	66.0(64)	69.9(93)	71.1(27)	95.7(22)	71.5(206)
ศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง	11.3(11)	24.1(32)	45.7(16)	60.9(14)	25.3(73)
ศูนย์วิชาการ	-	0.8(1)	-	-	0.3(1)
ห้องชมภาพยนตร์/vcd/vdo/วิทยุ/เทป	-	1.5(2)	14.3(5)	-	2.7(7)
คอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้	3.1(3)	7.5(10)	-	-	4.5(13)

หมายเหตุ เลือกรับตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.2 การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่ กำหนดนโยบายการสอนภาษาตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 98.3 สำหรับการกำหนดนโยบายการสอนตามความต้องการของตลาดแรงงานนั้น ดำเนินการโดยสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาร้อยละ 60.9 ระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 45.7 และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 25.6 เป็นที่น่าสังเกตว่า สถานศึกษาในระดับประถมศึกษา มีการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศตามที่คุณสอนกำหนดเองอยู่บ้างเพียงส่วนน้อย และสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพียงร้อยละ 4.3 กำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศตามความต้องการของผู้ปกครอง แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาอุดมศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักศึกษาค่อนข้างน้อย ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ

การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร	95.8(92)	100.0(133)	100.0(35)	95.7(22)	98.3(282)
ตามความต้องการของผู้เรียน	38.5(37)	40.6(54)	31.4(11)	47.8(11)	39.4(113)
ตามความต้องการของผู้ปกครอง	39.6(38)	38.3(51)	11.4(4)	4.3(4)	32.8(94)
ตามความต้องการของตลาดแรงงาน	15.6(15)	25.6(34)	45.7(16)	60.9(14)	27.5(79)
ตามที่คุณสอนกำหนดเอง	1.0(1)	-	-	-	0.3(1)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อจัดลำดับของลักษณะการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ พบว่าสถานศึกษาทุกระดับให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายการสอนตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตรเป็นลำดับแรก ส่วนระดับรองจะแตกต่างกันในแต่ละระดับสถานศึกษา กล่าวคือ ระดับอุดมศึกษา และระดับอาชีวศึกษากำหนดนโยบายตามความต้องการของตลาดแรงงานเป็นลำดับรอง ส่วนระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษาให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายตามความต้องการของผู้เรียน และ ตามความต้องการของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันมากนัก ดูรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ

การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดม ศึกษา	รวม
ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร	50.3	48.9	53.0	45.8	49.6
ตามความต้องการของผู้เรียน	20.2	19.9	16.7	22.9	19.9
ตามความต้องการของผู้ปกครอง	20.8	18.8	6.1	2.1	16.5
ตามความต้องการของตลาดแรงงาน	8.2	12.5	24.2	29.2	13.9
ตามที่คุณสอนกำหนดเอง	0.5	-	-	-	0.2
รวม	100.0(183)	100.0(272)	100.0(66)	100.0(48)	100.0(596)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.3 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอน

สถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอน
ภาษาต่างประเทศ ดังในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอน
ภาษาต่างประเทศ

มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน	95.9	97.7	97.1	100.0	97.2
ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ	4.1	2.3	2.9	-	2.8
รวม	100.0(97)	100.0(132)	100.0(35)	100.0(23)	100.0(287)

สำหรับสถานศึกษาที่มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ พบว่าสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือและสื่อการสอน สถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 85.3 มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการอบรมและดูงาน และร้อยละ 85.3 จัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งนักเรียนเข้าแข่งขัน หรือทดสอบทักษะทางภาษา นอกจากนี้ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในด้านอื่นๆ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจ้างครูชาวต่างประเทศ การจัดรายการวิทยุเป็นภาษาอังกฤษ การตั้งชมรมภาษาต่างประเทศ และการติดตั้งอินเทอร์เน็ต เป็นต้น รายละเอียดดังในตารางที่ 15 ก

ตารางที่ 15 ก. ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียน
การสอนภาษาต่างประเทศ

การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ซื้อหนังสือ	91.3(84)	94.6(122)	97.1(33)	100.0(23)	94.2(262)
อบรม ดูงาน	76.1(70)	85.3(110)	79.4(27)	78.3(18)	80.9(225)
บำรุงศูนย์การศึกษา ห้องเรียน ห้องสมุด	32.6(30)	45.0(58)	41.2(14)	39.1(9)	39.9(111)
ส่งนักเรียนสอบแข่งขันทักษะทางภาษา	69.6(64)	85.3(110)	58.8(20)	60.9(14)	74.8(208)
ซื้อสื่อการสอน เช่น CD	90.2(83)	89.9(116)	91.2(31)	87.0(20)	89.9(250)
อื่นๆ	3.3(3)	9.4(12)	17.6(6)	12.9(3)	8.7(24)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อตรวจสอบลำดับลักษณะการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สถานศึกษาปฏิบัติมากที่สุด พบว่าสถานศึกษาทุกระดับจัดสรรงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือมากเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ การซื้อสื่อการสอน ส่วนลำดับที่สามคือการสนับสนุนการอบรมดูงาน รายละเอียดดังในตารางที่ 15 ข

ตารางที่ 15 ข. ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามลักษณะการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ซื้อหนังสือ	25.1	23.1	25.2	26.4	24.3
อบรม ดูงาน	21.0	20.8	20.6	20.7	20.8
บำรุงศูนย์การศึกษา ห้องเรียน ห้องสมุด	9.0	11.0	10.7	10.3	10.3
ส่งนักเรียนสอบแข่งขันทักษะทางภาษา	19.2	20.8	15.3	16.1	19.3
ซื้อสื่อการสอน เช่น CD	24.9	22.0	23.7	23.0	23.1
อื่นๆ (กิจกรรมเสริมหลักสูตร/จ้างครูชาวต่างประเทศ/จัดรายการวิทยุเป็นภาษาอังกฤษ/ตั้งชมรมภาษาต่างประเทศ/ติดตั้งอินเตอร์เน็ต)	0.9	2.3	4.6	3.3	2.3
รวม	100.0(334)	100.0(528)	100.0(131)	100.0(87)	100.0(108)

4.2.3.4 การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

ในด้านการติดตามและประเมินผล สถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่เกินกว่าร้อยละ 75 มีการกำหนดแผนงานและการติดตามประเมินผล โดยสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีกิจกรรมการติดตามและประเมินผลสูงถึงร้อยละ 96.2 และมีน้อยที่สุดในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา คือมีเพียงร้อยละ 77.1 รายละเอียดดังในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรมติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

มีกิจกรรมติดตามและประเมินผล	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
มี	92.8	96.2	77.1	91.3	92.3
ไม่มี	7.2	3.8	22.9	8.7	7.7
รวม	100.0 (97)	100.0(132)	100.0(35)	100.0(23)	100.0(287)

สำหรับแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนนั้น พบว่าสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่ใช้วิธีการกรอกแบบประเมิน แนวทางอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสรุปผลจากผู้ปกครอง การสังเกตการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา การจัดทำรายงานจากการติดตามในชั้นเรียน และแนวทาง PDCA (Plan, Do, Check, Act) เป็นต้น รายละเอียดดังในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และแนวทางการติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน

แนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
การกรอกแบบประเมิน	81.1(73)	81.9(104)	88.9(24)	100.0(21)	83.8(222)
การสรุปผลจากผู้ปกครอง	42.2(38)	30.7(39)	11.1(3)	4.8(1)	30.1(81)
สถานที่ที่นักศึกษาไปฝึกงานประเมิน	-	0.8(1)	-	4.8(1)	0.8(2)
แนวทางการสังเกตการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน / นักศึกษา	7.8(7)	5.5(7)	18.5(5)	-	7.2(19)
แนวทางการที่ผู้สอนจัดทำรายงานจากการติดตามในชั้นเรียน / การสอน	7.8(7)	12.6(16)	37.0(1)	-	9.1(24)
อื่นๆ	4.4(4)	3.9(5)	-	-	3.4(9)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.5 การปรับปรุงหลักสูตร และ/หรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

สถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่ มีการปรับปรุงหลักสูตร หรือเปลี่ยนแปลงรายวิชาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีสัดส่วนจำนวนสถานศึกษาที่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับสถานศึกษาระดับอื่นๆ กล่าวคือ สถานศึกษาอุดมศึกษาร้อยละ 21.7 ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตร หรือเปลี่ยนแปลงรายวิชาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีการปรับปรุงหลักสูตร และ/หรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา กับระดับสถานศึกษา

การมีการปรับปรุงหลักสูตรและ/หรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา	ระดับของสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
มี	87.6	93.2	88.6	78.3	89.6
ไม่มี	12.4	6.8	11.4	21.7	10.4
รวม	100.0 (97)	100.0 (133)	100.0 (35)	100.0 (23)	100.0 (288)

4.2.3.6 การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การวิจัยพบว่าสถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่เกินกว่าร้อยละ 90 มีการจัดให้มีแผนงานสนับสนุนการเรียนการสอน ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

มีกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
มี	94.8	99.2	97.1	91.3	96.9
ไม่มี	5.2	0.8	2.9	8.7	3.1
รวม	100.0 (97)	100.0(132)	100.0 (35)	100.0 (23)	100.0 (287)

สำหรับลักษณะกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนนั้น สถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่จัดกิจกรรมนิเทศการภาษาต่างประเทศมากเป็นอันดับต้นสำหรับการจัดให้มีการวางแผนการเรียนแบบบูรณาการนั้น พบว่ามีในสถานศึกษาทุกระดับ โดยพบมากในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 78.3) ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 79.4) ระดับอาชีวศึกษา (ร้อยละ 73.5) แต่ในระดับอุดมศึกษา พบว่ามีเพียงร้อยละ 57.1 เท่านั้น นอกจากนี้ พบว่าสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศมากกว่าสถานศึกษาระดับอื่นๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
เข้าค่าย	50.0(46)	67.9(89)	38.2(13)	52.4(11)	57.2(159)
จัดนิเทศการภาษา	78.3(72)	84.7(111)	76.5(26)	81.0(17)	81.3(226)
วิจัยชั้นเรียน	55.4(51)	74.8(98)	64.7(22)	66.7(14)	66.5(185)
วางแผนการเรียนแบบบูรณาการ	78.3(72)	79.4(104)	73.5(25)	57.1(12)	76.6(213)
สร้างเครือข่ายกับต่างประเทศของบุคลากร	18.5(17)	35.1(46)	41.2(14)	61.9(13)	32.4(90)
งานปีใหม่ คริสต์มาส	60.9(56)	70.2(92)	52.9(18)	38.1(8)	62.6(174)
จัดแข่งขันภาษาต่างประเทศ	70.7(65)	80.9(106)	64.7(22)	66.7(14)	74.5(207)
อื่นๆ	16.4(15)	3.9(5)	8.7(3)	9.6(2)	9.0(25)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.7 การจัดให้มีกิจกรรมสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศ

โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาที่มีการสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศในด้านการฝึกอบรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.4 รองลงมาคือ การเข้าร่วมประชุมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 81.1 และการสนับสนุนการทำผลงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 71.3 ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์แยกตามระดับการศึกษา พบว่าสถานศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาจัดกิจกรรมสนับสนุนให้ผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่ารูปแบบอื่นๆ ในขณะที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 81.3 สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมสัมมนา กิจกรรมที่สถานศึกษาทำได้น้อยมากคือการสนับสนุนการดูงานต่างประเทศ ซึ่งเป็นเพราะว่าการดูงานต่างประเทศต้องใช้งบประมาณสูงไม่สามารถจัดดำเนินการได้ เป็นที่น่าสังเกตว่าสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 72.7 มีการสนับสนุนการศึกษาต่อ ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับสถานศึกษาระดับอื่นๆ รายละเอียด ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับสถานศึกษา และกิจกรรมสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ฝึกอบรม	95.9(93)	97.7(129)	85.7(30)	68.2(15)	93.4(267)
เข้าร่วมประชุมสัมมนา	73.2(71)	85.6(113)	82.9(29)	86.4(19)	81.1(232)
ดูงานต่างประเทศ	16.5(16)	20.5(27)	17.1(6)	40.9(9)	20.3(58)
ดูงานในประเทศ	47.4(46)	58.3(77)	37.1(13)	54.5(12)	51.7(148)
สนับสนุนการศึกษาต่อ	55.7(54)	63.6(84)	54.3(19)	72.7(16)	60.5(173)
สนับสนุนทำผลงานด้านวิชาการ	66.0(64)	76.5(101)	65.7(23)	72.7(16)	71.3(204)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.8 การหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน

ผลการวิเคราะห์ด้านการมีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับระดับสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาส่วนใหญ่มีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 79.4 โดยสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่มีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 82.3, 82.7, 65.7 และ 69.6 ตามลำดับ ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอนภาษาต่างประเทศ

มีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
มี	82.3	82.7	65.7	69.6	79.4
ไม่มี	17.7	17.3	34.3	30.4	20.6
รวม	100.0(96)	100.0 (133)	100.0 (35)	100.0 (23)	100.0 (287)

ผลการวิเคราะห์ด้านกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอนกับระดับสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาทุกระดับ มีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอนผ่านการอบรมหลักสูตร/การสอนมากที่สุด กิจกรรมระดับรองลงมา คือการหาข้อมูลจากกิจกรรมการสัมมนา เป็นที่น่าสังเกตว่าสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาใช้วิธีการหาข้อมูลโดยการสอบถามอย่างไม่เป็นทางการ มีสัดส่วนเท่ากับการใช้แบบสำรวจความต้องการจากสถานศึกษาเอง คิดเป็น ร้อยละ 25.0 ดังรายละเอียดในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับสถานศึกษา และลักษณะการหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศ

ลักษณะการหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษ	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
แบบสำรวจความต้องการจากกรมวิชาการหรือสถานศึกษา	30.4(24)	26.1(29)	26.1(6)	25.0(4)	27.5(63)
แบบสำรวจความต้องการจากกรมอาชีวศึกษา	1.3(1)	-	4.3(1)	-	0.9(2)
กิจกรรมสัมมนา	54.4(43)	57.7(64)	52.2(12)	56.3(9)	55.9(128)
กิจกรรมอบรมหลักสูตร/การสอน	64.6(51)	71.2(79)	60.9(14)	75.0(12)	68.1(156)
จัดชมรมภาษาแล้วเสนอสิ่งที่ต้องการ	25.3(20)	25.2(28)	34.8(8)	18.8(3)	25.8(59)
การสอบถามแบบไม่เป็นทางการ หรือผู้สอนร้องขอเอง	7.6(6)	8.1(9)	4.3(1)	25.0(4)	8.7(20)

หมายเหตุ เลือกลงได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.9 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน

ในภาพรวม สถานศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่มีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้สอนภาษาต่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 95.1 ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และการมีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน

มีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้สอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
มี	94.8	94.7	100.0	91.3	95.1
ไม่มี	5.2	5.3	-	8.7	4.9
รวม	100.0 (97)	100.0 (132)	100.0 (35)	100.0 (23)	100.0 (287)

ผลการวิเคราะห์ด้านกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอนกับระดับสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษามีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอนโดยการประชุมสัมมนา อบรม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมา คือการพัฒนา ศักยภาพทางภาษาโดยการศึกษาเอกสาร คิดเป็นร้อยละ 56.7 และกิจกรรมการเข้าค่าย คิดเป็นร้อยละ 41.1 โดยสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและ ระดับอุดมศึกษามีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอนโดยการประชุมสัมมนา อบรม คิดเป็นร้อยละ 95.7 92.9 80.0 และ 100.0 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า กิจกรรมที่ทำน้อยที่สุดในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา คือการจัดส่งอาจารย์ไปต่างประเทศ แต่ในระดับอุดมศึกษา กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้สอนที่ทำน้อยที่สุด คือกิจกรรมการเข้าค่าย คือมีเพียงร้อยละ 19.0 ของกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษา กิจกรรมพัฒนาศักยภาพอื่นๆ ที่พบได้แก่การสนับสนุนการเรียนต่อ เป็นต้น ดูรายละเอียดในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และลักษณะกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพภาษาต่างประเทศของผู้สอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
จัดส่งไปต่างประเทศ เช่น โครงการ AFS	7.6(7)	20.5(26)	14.3(5)	38.1(8)	16.7(46)
ศึกษาเอกสาร	52.2(48)	65.4(83)	45.7(16)	42.9(9)	56.7(156)
ประชุม สัมมนา อบรม	95.7(88)	92.9(118)	80.0(28)	100.0(21)	92.7(255)
กิจกรรมเข้าค่าย	38.0(35)	52.0(66)	22.9(8)	19.0(4)	41.1(113)
อื่นๆ	2.2(2)	2.4(3)	2.9(1)	4.8(1)	2.6(7)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.10 วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบัน

กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาใช้วิธีการหลายอย่างผสมผสานกันในการรับอาจารย์ผู้สอนภาษา ได้แก่ การคัดเลือกจากบัญชีรายชื่อที่ส่วนกลางคัดเลือกไว้ การสอบข้อเขียน การทดสอบสอน การสอบสัมภาษณ์ การพิจารณาจากผลการเรียน และการพิจารณาจากประวัติส่วนตัว เป็นต้น โดยภาพรวมแล้วส่วนใหญ่ใช้วิธีการรับจากบัญชีรายชื่อที่ส่วนกลางคัดเลือกไว้ คิดเป็นร้อยละ 64.9 อย่างไรก็ตาม มีความแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละระดับการศึกษา กล่าวคือ ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ใช้วิธีการรับจากบัญชีรายชื่อที่ส่วนกลางคัดเลือกไว้ ในขณะที่ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ใช้การสอบสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 94.3 และ 95.7 ตามลำดับ ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/
สถาบันกับระดับสถานศึกษา

วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดม ศึกษา	รวม
จากบัญชีรายชื่อที่ส่วนกลางคัดเลือกไว้	75.3(73)	75.2(100)	28.6(10)	17.4(4)	64.9(187)
สอบข้อเขียน	12.4(12)	26.3(35)	51.4(18)	69.6(16)	28.1(81)
ทดสอบการสอน	17.5(17)	27.1(36)	71.4(25)	60.9(14)	31.9(92)
สอบสัมภาษณ์	23.7(23)	44.4(59)	94.3(33)	95.7(22)	47.6(137)
พิจารณาจากผลการเรียน	21.6(21)	26.3(35)	74.3(26)	69.6(16)	34.0(98)
พิจารณาจากประวัติส่วนตัว	21.6(21)	32.3(43)	80.0(28)	82.6(19)	38.5(111)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดลำดับวิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศที่
สถานศึกษาระดับต่างๆเลือกใช้ พบว่า ในภาพรวม สถานศึกษาใช้วิธีการรับจากบัญชีรายชื่อมากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 26.5 รองลงมาคือ การสอบสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 19.4 และพิจารณาจากประวัติส่วนตัว คิดเป็นร้อย
ละ 15.7 ดังในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/
สถาบันกับระดับสถานศึกษา

วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดม ศึกษา	รวม
จากบัญชีรายชื่อที่ส่วนกลางคัดเลือกไว้	43.7	32.5	7.1	4.4	26.5
สอบข้อเขียน	7.2	11.4	12.9	17.6	11.5
ทดสอบการสอน	10.2	11.7	17.9	15.4	13.0
สอบสัมภาษณ์	13.8	19.2	23.6	24.2	19.4
พิจารณาจากผลการเรียน	12.6	11.4	18.6	17.6	13.9
พิจารณาจากประวัติส่วนตัว	12.6	14.0	20.0	20.9	15.7
รวม	100.0(167)	100.0(308)	100.0(140)	100.0(91)	100.0(706)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.3 สภาพการสอนและผู้สอนภาษาต่างประเทศ

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.6 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.6 สถานภาพการทำงาน เป็นข้าราชการ หรือพนักงานประจำ ร้อยละ 77.6 ดังรายละเอียดในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และเพศ อายุ และสถานภาพการทำงาน

คุณลักษณะ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
เพศ					
ชาย	26.9	20.9	12.3	39.7	23.4
หญิง	73.1	79.1	87.7	60.3	76.6
รวม	100.0(104)	100.0(239)	100.0(65)	100.0(58)	100.0(466)
อายุ					
ต่ำกว่า 30 ปี	9.6	11.5	39.1	23.3	16.3
30-39 ปี	21.2	28.3	26.6	33.3	27.1
40-49 ปี	51.9	42.6	18.8	20.0	38.6
50-59 ปี	16.3	16.8	12.5	15.0	15.9
60 ปีขึ้นไป	1.0	0.8	3.1	8.3	2.1
รวม	100.0(104)	100.0(244)	100.0(64)	100.0(60)	100.0(472)
สถานภาพการทำงาน					
ข้าราชการ/พนักงานประจำ	84.0	86.8	50.0	59.3	77.6
อัตราจ้างประจำ	12.0	9.4	24.2	18.6	13.2
อัตราจ้างชั่วคราว	4.0	3.8	25.8	22.0	9.2
รวม	100.0(100)	100.0(234)	100.0(62)	100.0(59)	100.0(455)

สำหรับรายวิชาที่สอน ผู้สอนส่วนใหญ่สอนภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 90.8 ภาษาญี่ปุ่นร้อยละ 3.1 และภาษาจีนร้อยละ 2.5 ดังในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามภาษาต่างประเทศที่สอน

ภาษาต่างประเทศที่สอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ภาษาอังกฤษ	96.2	94.3	90.8	66.7	90.8
ภาษาฝรั่งเศส	-	2.8	-	3.3	1.9
ภาษาญี่ปุ่น	-	1.6	6.2	11.7	3.1
ภาษาเยอรมัน	-	.8	-	1.7	.6

ตารางที่ 29 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามภาษาต่างประเทศที่สอน (ต่อ)

ภาษาต่างประเทศที่สอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ภาษาจีน	3.8	.4	3.1	8.3	2.5
ภาษาเกาหลี	-	-	-	1.7	.2
ภาษาสเปน	-	-	-	1.7	.2
ภาษาเวียดนาม	-	-	-	1.7	.2
ภาษาลาว	-	-	-	1.7	.2
ภาษาเขมร	-	-	-	1.7	.2
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)

4.3.2 วุฒิการศึกษาของผู้สอนภาษาต่างประเทศ

ในด้านวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.7 84.2 และ 72.3 ตามลำดับ ในระดับอุดมศึกษา ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี ร้อยละ 33.3 มีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นส่วนน้อย เพียงร้อยละ 8.3 ดังในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และวุฒิการศึกษาสูงสุด

วุฒิการศึกษาสูงสุด	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ปริญญาตรี	85.7	84.2	72.3	33.3	76.5
ปริญญาโท	11.4	14.6	27.7	56.7	21.0
ปริญญาเอก	-	0.4	-	8.3	1.3
อื่นๆ	2.9	0.8	-	1.7	1.2
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)

เมื่อวิเคราะห์สาขาวิชาเอกของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.9 จบวิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละกลุ่มระดับสถานศึกษา จะพบว่าในระดับประถมศึกษายังมีอาจารย์ที่จบวิชาเอกด้านมนุษยศาสตร์หรือด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาต่างประเทศ หรือวิชาด้านการศึกษารวมถึงร้อยละ 32.6 แม้ในระดับอุดมศึกษา ก็ยังพบว่าในกลุ่มผู้สอนที่จบระดับปริญญาตรีนั้น จบวิชาเอกด้านอื่นที่ไม่ใช่ภาษาต่างประเทศ หรือวิชาการศึกษาถึงร้อยละ 23.6 ดังรายละเอียดในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และสาขาวิชาเอก ที่สำเร็จ การศึกษาในระดับปริญญาตรี

ปริญญาตรีวิชาเอก/	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
วิชาเอก					
วิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศ	37.8	81.8	85.7	74.5	71.9
วิชาทางการศึกษา	29.6	9.3	1.6	1.8	11.7
วิชาเอกด้านมนุษยศาสตร์ฯ	15.3	5.5	9.5	20.0	10.0
วิชาเอกอื่นๆ	17.3	3.4	3.2	3.6	6.4
รวม	100.0(98)	100.0(206)	100.0(63)	100.0(55)	100.0(452)

ในกลุ่มผู้สอนที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า ในภาพรวมผู้สอนจบวิชาเอกด้านภาษา ต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 52.7 และจบวิชาเอกด้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 47.3 ในระดับประถมศึกษา ผู้จบ ปริญญาโท ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.5 จบวิชาเอกทางการศึกษา ร้อยละ 27.3 จบวิชาเอกด้านมนุษยศาสตร์ และ เพียงร้อยละ 18.2 จบวิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศโดยตรง ดังรายละเอียดในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และสาขาวิชาเอก ที่สำเร็จ การศึกษาในระดับปริญญาโท

ปริญญาโท วิชาเอก	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
วิชาเอก					
วิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศ	18.2	56.7	37.5	66.7	52.7
วิชาทางการศึกษา	54.5	30.0	43.8	13.9	29.0
วิชาเอกด้านมนุษยศาสตร์ฯ	27.3	13.3	6.3	8.3	11.8
วิชาเอกอื่นๆ	-	0	12.5	11.1	6.5
รวม	100.0(11)	100.0(30)	100.0(15)	100.0(36)	100.0(93)

เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มผู้สอนภาษาต่างประเทศที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นกลุ่มผู้สอน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และกลุ่มผู้สอนภาษาต่างประเทศอื่นๆเป็นภาษาหลัก พบว่ามีสัดส่วนของผู้จบวิชา เอกด้านภาษาต่างประเทศใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 71.8 และ 72.5 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษาวิชาเอก ปริญญาตรีของผู้สอนภาษาอังกฤษ

ปริญญาตรีวิชาเอก	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอื่นๆ	รวม
วิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศ	71.8	72.5	71.9
วิชาด้านการศึกษา	12.6	2.5	11.7
วิชาเอกด้านมนุษยศาสตร์ฯ	8.7	22.5	10.0
วิชาเอกอื่นๆ	6.8	2.5	6.4
รวม	100.0(412)	100.0(40)	100.0(452)

สำหรับในกลุ่มผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า ในกลุ่มผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก มีผู้จบวิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศร้อยละ 48.8 ส่วนในกลุ่มผู้สอนที่สอนภาษาต่างประเทศอื่นๆ มีผู้จบวิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศโดยตรงถึงร้อยละ 81.8 ดังในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษาวิชาเอก ปริญญาโทของผู้สอนภาษาอังกฤษ

ปริญญาโทวิชาเอก	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอื่นๆ	รวม
วิชาเอกด้านภาษาต่างประเทศ	48.8	81.8	52.7
วิชาด้านการศึกษา	31.7	9.1	29.0
วิชาเอกด้านมนุษยศาสตร์ฯ	12.2	9.1	11.8
วิชาเอกอื่นๆ	7.3	-	6.5
รวม	100.0(82)	100.0(11)	100.0(93)

4.3.3 ประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ

ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศอยู่ระหว่าง 1- 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.1 ประสบการณ์ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.5 เมื่อวิเคราะห์ในแต่ละระดับสถานศึกษาพบว่า ผู้สอนระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.4, 29.2, และ 36.7 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวนถึงร้อยละ 13.3 มีประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศต่ำกว่า 1 ปี ดังในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ

ประสบการณ์การสอน ภาษา ต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ต่ำกว่า 1 ปี	6.7	3.7	16.9	13.3	7.4
1-5 ปี	22.1	20.4	29.2	36.7	24.1
6-10 ปี	24.0	20.0	21.5	23.3	21.5
11-15 ปี	13.5	8.2	4.6	1.7	8.0
16-15 ปี	13.5	12.7	6.2	3.3	10.8
21-25 ปี	8.7	16.3	9.2	11.7	13.1
26-30 ปี	6.7	14.7	10.8	3.3	11.0
31-35 ปี	1.9	4.1	1.5	6.7	3.6
36 ปีขึ้นไป	2.9	-	-	-	0.6
รวม	100.0(104)	100.0(245)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(474)

4.3.4 ทักษะและเนื้อหาที่ผู้สอนถนัด

ในภาพรวม ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีความถนัดทักษะการอ่านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือทักษะการพูด คิดเป็นร้อยละ 20.7 มีเพียงร้อยละ 16.8 ตอบว่าตนเองถนัดในด้านไวยากรณ์มากที่สุด

เมื่อพิจารณาแยกตามระดับสถานศึกษา พบว่าผู้สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ถนัดทักษะการอ่านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.2 และ 44.4 ตามลำดับ รองลงมาคือด้านไวยากรณ์คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 19.7 ตามลำดับ สำหรับผู้สอนระดับอาชีวศึกษา พบว่าถนัดทักษะการอ่านมากที่สุด รองลงมาคือทักษะด้านการพูด คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ 28.1 ตามลำดับ ส่วนผู้สอนระดับอุดมศึกษา พบว่าถนัดทักษะการพูดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมา ถนัดทักษะการอ่านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.1 ดังตารางที่ 36

สำหรับทักษะที่ผู้สอนภาษาต่างประเทศถนัดน้อยที่สุด ในภาพรวม พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ มีความถนัดน้อยที่สุดในการเป็นล่าม คิดเป็นร้อยละ 23.4 รองลงมาคือทักษะการเขียน พิจารณาในระดับสถานศึกษา พบว่าผู้สอนระดับประถมศึกษาถนัดการเป็นล่าม และทักษะการพูดน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.1 และ 22.1 ตามลำดับ ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 26.4 ถนัดทักษะการฟังน้อยที่สุด รองลงมาคือการเป็นล่าม สำหรับผู้สอนระดับอาชีวศึกษา มีลักษณะคล้ายกับผู้สอนระดับประถม คือมีความถนัดน้อยที่สุดในด้านการเป็นล่ามและทักษะการเขียน ส่วนผู้สอนระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ถนัดน้อยที่สุดในด้านการเขียนและการเป็นล่าม คิดเป็นร้อยละ 28.1 และ 24.6 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และทักษะ /เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุด

ทักษะ/เนื้อหา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุด					
ฟัง	10.6	5.9	12.5	1.8	7.3
พูด	13.5	18.8	28.1	33.9	20.7
อ่าน	46.2	44.4	37.5	32.1	42.3
เขียน	8.7	6.3	6.3	7.1	6.9
ไวยากรณ์	15.4	19.7	9.4	16.1	16.8
ศัพท์	3.8	2.1	-	3.6	2.4
ล่าม	1.0	.8	-	1.8	.9
แปล	1.0	2.1	6.3	3.6	2.6
รวม	100.0(104)	100.0(239)	100.0(64)	100.0(56)	100.0(463)
ทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดน้อยที่สุด					
ฟัง	19.2	26.4	12.5	10.5	21.0
พูด	22.1	15.9	9.4	5.3	15.1
อ่าน	1.9	1.2	3.1	3.5	1.9
เขียน	14.4	17.5	23.4	28.1	18.9
ไวยากรณ์	9.6	5.7	14.1	7.0	7.9

ตารางที่ 36 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และทักษะ /เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุด (ต่อ)

ทักษะ/เนื้อหา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ศัพท์	1.0	1.2	-	3.5	1.3
ล่าม	23.1	22.8	25.0	24.6	23.4
แปล	8.7	9.3	12.5	17.5	10.6
รวม	100.0(104)	100.0(246)	100.0(64)	100.0(57)	100.0(471)

การวิเคราะห์ทักษะของผู้สอน โดยแยกกลุ่มผู้สอนภาษาอังกฤษและผู้สอนภาษาต่างประเทศอื่นๆ พบว่า ผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ร้อยละ 44.4 มีความถนัดทักษะการอ่านมากที่สุด และร้อยละ 20.0 ถนัดทักษะการพูดมากที่สุด ผู้สอนภาษาอังกฤษร้อยละ 22.6 ถนัดน้อยที่สุดในด้านการเป็นล่าม และร้อยละ 22.4 ถนัดน้อยที่สุดในด้านการฟัง สำหรับผู้สอนภาษาอื่นๆ ร้อยละ 28.6 ถนัดทักษะการพูดมากที่สุด ร้อยละ 16.7 ถนัดทักษะการฟังและไวยากรณ์ สำหรับทักษะที่ผู้สอนภาษาอื่นถนัดน้อยที่สุด คือ การเป็นล่าม รองลงมาคือทักษะด้านการเขียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 36 ก.

ตารางที่ 36 ก. ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุดและน้อยที่สุดกับภาษาต่างประเทศที่สอน

ทักษะ/เนื้อหาที่ถนัด	ภาษาต่างประเทศที่สอน		
	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอื่น*	รวม
ทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุด			
ฟัง	6.4	16.7	7.3
พูด	20.0	28.6	20.7
อ่าน	44.4	21.4	42.3
เขียน	6.7	9.5	6.9
ไวยากรณ์	16.9	16.7	16.8
ศัพท์	2.4	2.4	2.4
ล่าม	0.7	2.4	0.9
แปล	2.6	2.4	2.6
รวม	100.0(421)	100.0(42)	100.0(463)
ทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดน้อยที่สุด			
ฟัง	22.4	7.1	21.0
พูด	15.4	11.9	15.1
อ่าน	2.1	-	1.9
เขียน	18.6	21.4	18.9
ไวยากรณ์	7.5	11.9	7.9
ศัพท์	1.4	-	1.3
ล่าม	22.6	31.0	23.4
แปล	10.0	16.7	10.6
รวม	100.0(429)	100.0(42)	100.0(471)

*ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมัน จีน เกาหลี สเปน เวียดนาม ลาว เขมร

4.3.5 การผลิตผลงานทางวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมผู้สอนภาษาต่างประเทศร้อยละ 37.4 ผลิตตำรา หรือเอกสารคำสอน ร้อยละ 33.4 มีผลงานวิจัย สำหรับผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา พบว่ามีการผลิตผลงานวิจัยมากที่สุด รองลงมาคือ การผลิตตำรา หรือเอกสารคำสอน คิดเป็นร้อยละ 41.7 และ 36.0 ตามลำดับ สำหรับระดับอุดมศึกษา ผู้สอนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 58.3 เขียนตำรา หรือเอกสารคำสอน ร้อยละ 28.3 ผลิตงานวิจัย และเขียนบทความ ดังในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการผลิตผลงานวิชาการ

การผลิตผลงานวิชาการ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ตำราหรือเอกสารคำสอน	34.3(36)	36.0(89)	28.1(18)	58.3(35)	37.4(178)
งานแปล	8.6(9)	11.3(28)	20.3(13)	25.0(15)	13.7(65)
งานวิจัย	24.8(26)	41.7(103)	20.3(13)	28.3(17)	33.4(159)
กรณีศึกษา	13.3(14)	25.5(63)	12.5(8)	8.3(5)	18.9(90)
เขียนบทความ	4.8(5)	9.7(24)	10.9(7)	28.3(17)	11.1(53)
นำเสนอผลงานวิชาการ	16.2(17)	23.9(59)	1.6(1)	15.0(9)	18.1(86)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อจัดลำดับประเภทการผลิตผลงานวิชาการ ดังในตารางที่ 30 ก. จะเห็นว่าในภาพรวม ผู้สอนผลิตตำราหรือเอกสารคำสอนมากที่สุด รองลงมา คืองานวิจัย กิจกรรมที่ทำน้อยที่สุด คือการเขียนบทความ ในระดับมัธยมศึกษา ผู้สอนเขียนบทความและงานแปลน้อยมาก ส่วนกิจกรรมที่ทำน้อยที่สุดในระดับอาชีวศึกษา คือการนำเสนอผลงานวิชาการ ดังในตารางที่ 37 ก

ตารางที่ 37 ก. ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการผลิตผลงานวิชาการ

การผลิตผลงานวิชาการ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ตำราหรือเอกสารคำสอน	33.6	24.3	30.0	35.7	28.2
งานแปล	8.4	7.7	21.7	15.3	10.3
งานวิจัย	24.3	28.1	21.7	17.3	25.2
กรณีศึกษา	13.1	17.2	13.3	5.1	14.3
เขียนบทความ	4.7	6.6	11.7	17.3	8.4
นำเสนอผลงานวิชาการ	15.9	16.1	1.7	9.2	13.6
รวม	100.0(107)	100.0(366)	100.0(60)	100.0(98)	100.0(631)

4.3.6 ประสพการณ์การทดสอบภาษาต่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 49.9 ของกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศไม่เคยรับการทดสอบภาษาต่างประเทศเลย ในจำนวนผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การทดสอบนี้ พบว่าระดับประถมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 63.5 และร้อยละ 70.8 ของกลุ่มตัวอย่างในระดับดังกล่าว

ในกลุ่มผู้สอนที่เคยได้รับการทดสอบทางภาษาต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่เคยรับการทดสอบเพียง 1 ครั้ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการมีประสบการณ์
การทดสอบเพื่อประเมินความสามารถทางภาษา

ประสบการณ์ทดสอบ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ไม่เคย	63.5	38.4	70.8	50.8	49.9
เคย 1 ครั้ง	34.6	57.1	24.6	45.8	46.3
เคยมากกว่า 1 ครั้ง	1.9	4.5	4.6	3.4	3.8
รวม	100.0(104)	100.0(245)	100.0(65)	100.0(59)	100.0(473)

สำหรับประเภทของการทดสอบของผู้เคยมีประสบการณ์การทดสอบทางภาษา พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 เคยรับการทดสอบทางภาษาของกระทรวงศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 68.8) และระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 73.4) ส่วนในระดับอาชีวศึกษา และระดับ อุดมศึกษา พบว่าร้อยละ 58.8 และ 60.7 ของผู้เคยรับการทดสอบที่สอนในระดับดังกล่าว เคยทดสอบมาตรฐาน ซึ่งได้แก่แบบทดสอบ TOEFL และ TOEIC แบบทดสอบทางภาษาอื่นๆที่ผู้สอนเคยทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบภาษาเฉพาะทาง และแบบทดสอบทักษะทางภาษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และประสบการณ์การทดสอบ
ทางภาษา

ชื่อแบบทดสอบทางภาษา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดม ศึกษา	รวม
แบบทดสอบทักษะภาษาของม.รามคำแหง	-	4.2	11.8	14.3	5.5
แบบทดสอบทักษะภาษาของกระทรวงฯ	68.8	73.4	17.6	7.1	60.0
แบบทดสอบทักษะภาษาอังกฤษของม.เคมบริดจ์	-	3.5	-	3.6	2.7

ตารางที่ 39 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และประสบการณ์การทดสอบ
ทางภาษา (ต่อ)

ชื่อแบบทดสอบทางภาษา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อาชีว ศึกษา	อุดม ศึกษา	รวม
แบบทดสอบทักษะภาษาของ มสธ.	3.1	.7	-	-	.9
แบบทดสอบทักษะภาษารับทุนไปต่างประเทศ	-	.7	11.8	-	1.4
แบบทดสอบทักษะภาษาเฉพาะทาง	18.8	5.6	-	14.3	8.2
แบบทดสอบมาตรฐาน (TOEFL, TOEIC)	9.4	11.9	58.8	60.7	21.4
รวม	100.0(32)	100.0(143)	100.0(17)	100.0(28)	100.0(220)

4.3.7 วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

4.3.7.1 การวางแผนการสอนและการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร

ผู้สอนภาษาต่างประเทศทุกระดับส่วนใหญ่มีการศึกษารายละเอียดกระบวนการวนวิชา ก่อนสอนในระดับมากถึงมากที่สุด รวมเป็นร้อยละ 92.6 ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.0 มีการวางแผนก่อนสอนในระดับมากถึงมากที่สุด ในด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 76.7 มีส่วนร่วมในระดับมากถึงมากที่สุด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้สอนระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 15.4 ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเลย ซึ่งอาจเป็นเพราะสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาภาคเอกชน จึงให้ผู้สอนมีส่วนร่วมน้อย

ในด้านการทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการสอน ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 64.6 มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการสอนในระดับมาก และร้อยละ 22.5 มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการสอนในระดับมากถึงที่สุด ดังในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการวางแผนการสอน

กิจกรรม	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ศึกษารายละเอียดกระบวนการวนวิชา					
ก่อนสอน					
ไม่เลย	-	-	1.5	-	0.2
น้อยที่สุด	1.9	.4	-	-	0.6
น้อย	10.5	6.1	3.1	5.0	6.5
มาก	65.7	64.0	67.7	55.0	63.7
มากที่สุด	21.9	29.6	27.7	40.0	28.9
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)

ตารางที่ 40 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการวางแผนการสอน (ต่อ)

กิจกรรม	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
วางแผนก่อนสอน					
ไม่เลย	1.0	.4	-	-	0.4
น้อยที่สุด	1.9	-	-	-	0.4
น้อย	10.5	3.2	3.1	6.7	5.2
มาก	65.7	64.0	60.0	51.7	62.3
มากที่สุด	21.0	32.4	36.9	41.7	31.7
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)
มีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร					
ไม่เลย	4.8	2.0	15.4	3.3	4.6
น้อยที่สุด	5.7	1.6	10.8	1.7	3.8
น้อย	20.0	9.8	20.0	21.7	14.9
มาก	41.0	61.8	32.3	48.3	51.5
มากที่สุด	28.6	24.8	21.5	25.0	25.2
รวม	100.0(105)	100.0(246)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(476)
ทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการสอน					
ไม่เลย	1.9	0.4	3.1	3.3	1.5
น้อยที่สุด	1.9	0.4	3.1	1.7	1.3
น้อย	16.3	10.2	6.2	3.3	10.1
มาก	59.6	69.5	63.1	55.0	64.6
มากที่สุด	20.2	19.5	24.6	36.7	22.5
รวม	100.0(104)	100.0(246)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(475)

4.3.7.2 รูปแบบการสอน

ในด้านรูปแบบการสอน ในภาพรวมผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 50.1 ใช้วิธีการบรรยายในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.4 ใช้การบรรยายในระดับน้อย

เมื่อวิเคราะห์กิจกรรมการสอนที่ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ในระบับมากถึงมากที่สุด พบว่าผู้สอนร้อยละ 59.4 ใช้การบรรยาย ร้อยละ 91.0 ใช้วิธีให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ร้อยละ 57.2 ใช้วิธีอภิปรายไวยากรณ์ ร้อยละ 57.8 ใช้วิธีแปลบทเรียน ร้อยละ 77.5 ให้นักเรียนฝึกพูดหน้าชั้น ร้อยละ 69.0 ให้นักเรียนฝึกฟังในชั้นเรียน ร้อยละ 68.8 ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม ร้อยละ 50.1 ให้นักเรียนทำบทบาทสมมุติ ร้อยละ 25.0 ให้นักเรียนทำโครงการ ร้อยละ 63.8 ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง และร้อยละ 9.9 ใช้วิธีศึกษานอกสถานที่ พบว่าผู้สอนร้อยละ 39.8 ไม่เคยใช้วิธีการศึกษานอกสถานที่เลย

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้สอนเพียงร้อยละ 25.0 ใช้วิธีให้นักเรียนทำโครงการ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้สอนคิดว่าการทำโครงการไม่สามารถวัดทักษะทางภาษาได้อย่างแท้จริง ดังในตารางที่ 41

ตารางที่ 41 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการสอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>การบรรยาย</u>					
น้อยที่สุด	11.4	6.9	10.8	3.4	8.0
น้อย	30.5	34.6	26.2	25.4	31.4
มาก	47.6	51.6	49.2	49.2	50.1
มากที่สุด	9.5	6.1	9.2	22.0	9.3
รวม	100.0(105)	100.0(246)	100.0(65)	100.0(59)	100.0(475)
<u>ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด</u>					
ไม่เลย	-	-	-	-	-
น้อยที่สุด	2.9	.8	3.1	-	1.5
น้อย	8.6	7.7	7.7	5.1	7.6
มาก	69.5	73.6	61.5	61.0	69.5
มากที่สุด	19.0	17.9	27.7	33.9	21.5
รวม	100.0(105)	100.0(246)	100.0(65)	100.0(59)	100.0(475)
<u>อภิปรายไวยากรณ์</u>					
ไม่เลย	1.9	1.2	1.5	1.7	1.5
น้อยที่สุด	7.6	3.2	9.2	5.2	5.3
น้อย	46.7	33.2	35.4	29.3	36.0
มาก	37.1	53.4	44.6	53.4	48.6
มากที่สุด	6.7	8.9	9.2	10.3	8.6
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(58)	100.0(475)
<u>แปลบทเรียน</u>					
ไม่เลย	5.7	3.2	3.1	6.8	4.2
น้อยที่สุด	5.7	5.3	12.3	13.6	7.4
น้อย	28.6	34.4	24.6	25.4	30.7
มาก	49.5	48.6	43.1	42.4	47.3
มากที่สุด	10.5	8.5	16.9	11.9	10.5
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(58)	100.0(475)
<u>นักเรียนฝึกพูดหน้าชั้น</u>					
ไม่เลย	-	-	1.5	1.7	.4
น้อยที่สุด	2.9	2.4	1.5	1.7	2.3
น้อย	19.0	21.1	16.9	18.3	19.7
มาก	62.9	60.7	52.3	56.7	59.5
มากที่สุด	15.2	15.8	27.7	21.7	18.0
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(58)	100.0(475)
<u>นักเรียนฝึกฟังในชั้นเรียน</u>					
ไม่เลย	1.0	-	1.5	1.7	.6
น้อยที่สุด	6.7	4.5	3.1	1.7	4.4
น้อย	23.8	29.7	20.0	21.7	26.1
มาก	58.1	55.3	55.4	66.7	57.4

ตารางที่ 41 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

รูปแบบการสอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
มากที่สุด	10.5	10.6	20.0	8.3	11.6
รวม	100.0(105)	100.0(246)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(476)
<u>ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม</u>					
ไม่เลย	-	.8	-	5.0	1.0
น้อยที่สุด	5.7	1.6	4.6	3.3	3.1
น้อย	36.2	23.9	23.1	28.3	27.0
มาก	44.8	53.8	52.3	41.7	50.1
มากที่สุด	13.3	19.8	20.0	21.7	18.7
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(58)	100.0(475)
<u>ให้นักเรียนทำบทบาท</u>					
ไม่เลย	5.7	2.8	4.6	8.3	4.4
น้อยที่สุด	3.8	4.0	3.1	8.3	4.4
น้อย	42.9	44.1	35.4	31.7	41.1
มาก	41.0	40.5	47.7	41.7	41.7
มากที่สุด	6.7	8.5	9.2	10.0	8.4
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(58)	100.0(475)
<u>ให้นักเรียนทำโครงงาน</u>					
ไม่เลย	19.2	10.9	29.2	11.7	15.3
น้อยที่สุด	13.5	12.6	15.4	18.3	13.9
น้อย	38.5	49.4	43.1	46.7	45.8
มาก	24.0	22.7	7.7	21.7	20.8
มากที่สุด	4.8	4.5	4.6	1.7	4.2
รวม	100.0(104)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(476)
<u>ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง</u>					
ไม่เลย	6.7	1.2	3.1	3.3	2.9
น้อยที่สุด	13.3	8.1	1.5	1.7	7.5
น้อย	28.6	26.7	24.6	18.3	25.8
มาก	42.9	55.9	58.5	58.3	53.7
มากที่สุด	8.6	8.1	12.3	18.3	10.1
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(58)	100.0(475)
<u>ศึกษานอกสถานที่</u>					
ไม่เลย	35.0	40.5	43.1	41.7	39.8
น้อยที่สุด	12.6	17.4	18.5	25.0	17.5
น้อย	35.9	32.8	32.3	28.3	32.8
มาก	15.5	8.9	6.2	5.0	9.5
มากที่สุด	1.0	.4	-	-	.4
รวม	100.0(103)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(475)

4.3.7.3 การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

ในด้านการใช้สื่อ-และอุปกรณ์การสอน สื่อและอุปกรณ์ที่ผู้สอนใช้ในระบับมากที่สุดมากที่สุด ได้แก่ ใช้ภาพประกอบ รวมเป็นร้อยละ 68.3 ใช้แถบเสียง ร้อยละ 59.3 ใช้วัสดุจริง ร้อยละ 58.2 ใช้สื่อวีดิทัศน์/ภาพยนตร์ ร้อยละ 34.6 ใช้คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 25.2 และใช้สื่อแผ่นใส รวมเพียงร้อยละ 9.0 ดังในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้สื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน

สื่อ/อุปกรณ์	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ภาพประกอบ					
ไม่เลย	1.0	2.8	6.2	8.3	3.6
น้อยที่สุด	6.7	4.5	4.6	13.3	6.1
น้อย	14.3	23.1	21.5	31.7	22.0
มาก	56.2	59.9	63.1	40.0	57.0
มากที่สุด	21.9	9.7	4.6	6.7	11.3
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)
สื่อแผ่นใส					
ไม่เลย	73.3	63.6	51.6	21.7	58.8
น้อยที่สุด	10.5	12.1	12.5	10.0	11.6
น้อย	13.3	20.6	23.4	30.0	20.6
มาก	2.9	3.2	10.9	26.7	7.1
มากที่สุด	-	.4	1.6	11.7	1.9
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)
สื่อวีดิทัศน์/ภาพยนตร์					
ไม่เลย	20.0	15.8	23.1	11.9	17.2
น้อยที่สุด	12.4	9.7	13.8	15.3	11.6
น้อย	36.2	40.1	27.7	32.2	36.6
มาก	26.7	29.6	29.2	37.3	29.8
มากที่สุด	4.8	4.9	6.2	3.4	4.8
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)
แถบเสียง					
ไม่เลย	13.3	7.3	7.7	11.7	9.2
น้อยที่สุด	5.7	4.5	7.7	10.0	5.9
น้อย	29.5	25.2	26.2	20.0	25.6
มาก	46.7	51.6	53.8	41.7	49.6
มากที่สุด	4.8	11.4	4.6	16.7	9.7
รวม	100.0(105)	100.0(246)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(476)
วัสดุจริง					
ไม่เลย	6.7	4.9	9.2	15.0	7.1
น้อยที่สุด	1.9	4.9	6.2	15.0	5.7

ตารางที่ 42 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้สื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

สื่อ/อุปกรณ์	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
น้อย	21.2	28.3	33.8	40.0	29.0
มาก	51.9	53.0	44.6	26.7	48.3
มากที่สุด	18.3	8.9	6.2	3.3	9.9
รวม	100.0(104)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(476)
<u>คอมพิวเตอร์</u>					
ไม่เลย	29.5	32.8	35.4	25.4	31.5
น้อยที่สุด	13.3	12.6	9.2	10.2	12.0
น้อย	31.4	30.8	36.9	27.1	31.3
มาก	22.9	19.8	16.9	23.7	20.6
มากที่สุด	2.9	4.0	1.5	13.6	4.6
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)

4.3.7.4 การเลือกใช้เอกสารประกอบการสอน

ในด้านเอกสารประกอบการสอน ผู้สอนภาษาต่างประเทศทุกระดับสามารถเลือกสื่อการเรียน และตำราประกอบการเรียนด้วยตนเอง ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 81.9 ใช้เอกสารการสอนที่ผู้สอนรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ร้อยละ 80.7 ใช้ตำราที่ผลิตภายในประเทศ ผู้สอนเพียงร้อยละ 49.6 ใช้เอกสารที่ผู้สอนเรียบเรียงเอง อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มผู้สอนในระดับอุดมศึกษา พบว่าจำนวนผู้สอนที่ใช้เอกสารที่ผู้สอนเรียบเรียงเอง มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 66.7 เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สอนในระดับอื่นๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 43

ตารางที่ 43 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการเลือกใช้เอกสารการสอน

เอกสารประกอบการเรียน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>ตำราในประเทศ</u>					
ใช่	94.3	83.8	76.6	48.3	80.7
ไม่ใช่	5.7	16.2	23.4	51.7	19.3
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(64)	100.0(60)	100.0(476)
<u>ตำราต่างประเทศ</u>					
ใช่	13.3	38.5	45.3	68.3	37.6
ไม่ใช่	86.7	61.5	54.7	31.7	62.4
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(64)	100.0(60)	100.0(476)
<u>เอกสารที่ผู้สอนเรียบเรียงเอง</u>					
ใช่	33.3	53.8	43.8	66.7	49.6
ไม่ใช่	66.7	46.2	56.3	33.3	50.4
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(64)	100.0(60)	100.0(476)

ตารางที่ 43 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการเลือกใช้เอกสารการสอน (ต่อ)

เอกสารประกอบการเรียน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ผู้สอนรวบรวมจากแหล่งต่างๆ					
ใช่	67.6	87.0	84.4	83.3	81.9
ไม่ใช่	32.4	13.0	15.6	16.7	18.1
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(64)	100.0(60)	100.0(476)
เอกสารที่มีผู้รวบรวมไว้					
ใช่	41.0	57.9	35.9	40.0	48.9
ไม่ใช่	59.0	42.1	64.1	60.0	51.1
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(64)	100.0(60)	100.0(476)

4.3.7.5 การจัดกิจกรรมเสริมทักษะ

ในด้านกิจกรรมเสริมทักษะ ในภาพรวมกิจกรรมเสริมทักษะที่ผู้สอนในทุกระดับใช้ในการเรียนการสอนในระดับมากถึงมากที่สุด ลำดับแรก คือการให้ผู้เรียนพูดหน้าชั้น หรือในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 63.2 การแปลให้ผู้เรียนฟัง คิดเป็นร้อยละ 62.3 และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 60.8 ดังในตารางที่ 44 ในระดับประถมศึกษาพบว่ากิจกรรมเสริมทักษะที่ผู้สอนใช้มากถึงมากที่สุดได้แก่ กิจกรรมร้องเพลง การเล่นเกมสันทนาการ การให้ผู้เรียนพูดหน้าชั้น และการแปลให้ผู้เรียนฟัง คิดเป็นร้อยละ 73.3 61.9 61.9 และ 60.9 ตามลำดับ

ในระดับมัธยมศึกษา กิจกรรมเสริมทักษะที่ผู้สอนใช้มากถึงมากที่สุด ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแปลให้ผู้เรียนฟัง และการให้ผู้เรียนพูดหน้าชั้น คิดเป็นร้อยละ 66.9 63.9 และ 63.1 ตามลำดับ สำหรับในระดับอาชีวศึกษา กิจกรรมเสริมทักษะที่ผู้สอนใช้มากถึงมากที่สุดได้แก่ การให้ผู้เรียนพูดหน้าชั้น การแปลให้ผู้เรียนฟัง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 63.0 61.5 และ 53.8 ส่วนในระดับอุดมศึกษา กิจกรรมเสริมทักษะที่ผู้สอนใช้มากถึงมากที่สุดได้แก่ การให้ผู้เรียนพูดหน้าชั้น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแปลให้ผู้เรียนฟัง และการเล่าเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 66.7 66.7 58.4 และ 58.3 ดังรายละเอียดในตารางที่ 44

ตารางที่ 44 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ

กิจกรรมเสริมทักษะ	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ร้องเพลง					
ไม่เลย	-	5.7	13.8	22.0	7.6
น้อยที่สุด	2.9	9.7	18.5	20.3	10.7
น้อย	23.8	39.3	36.9	42.4	35.9
มาก	59.0	37.7	27.7	13.6	38.0
มากที่สุด	14.3	7.7	3.1	1.7	7.8
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(59)	100.0(476)

ตารางที่ 44 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (ต่อ)

กิจกรรมเสริมทักษะ	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>เล่นเกมสันทนาการ</u>					
ไม่เลย	3.8	2.8	3.1	11.9	4.2
น้อยที่สุด	3.8	6.9	15.4	10.2	7.8
น้อย	30.5	33.6	32.3	52.5	35.1
มาก	52.4	50.2	46.2	25.4	47.1
มากที่สุด	9.5	6.5	3.1	-	5.9
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(59)	100.0(476)
<u>เล่นละคร</u>					
ไม่เลย	22.9	12.1	24.6	30.5	18.5
น้อยที่สุด	17.1	16.2	13.8	18.6	16.4
น้อย	40.0	52.6	36.9	39.0	46.0
มาก	19.0	17.0	21.5	10.2	17.2
มากที่สุด	1.0	2.0	3.1	1.7	1.9
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(59)	100.0(476)
<u>เล่าเรื่อง</u>					
ไม่เลย	15.4	6.5	13.8	8.3	9.7
น้อยที่สุด	10.6	13.4	12.3	10.0	12.2
น้อย	43.3	40.9	41.5	23.3	39.3
มาก	29.8	34.0	32.3	58.3	35.9
มากที่สุด	1.0	5.3	-	-	2.9
รวม	100.0(104)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(476)
<u>พูดหน้าชั้น/ในที่ประชุม</u>					
ไม่เลย	3.8	1.2	4.6	3.3	2.5
น้อยที่สุด	7.6	6.1	1.5	6.7	5.9
น้อย	26.7	29.6	30.8	23.3	28.3
มาก	54.3	53.0	53.8	55.0	53.7
มากที่สุด	7.6	10.1	9.2	11.7	9.6
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)
<u>แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม</u>					
ไม่เลย	6.7	3.6	4.6	3.3	4.4
น้อยที่สุด	8.6	4.0	7.7	1.7	5.2
น้อย	37.1	25.5	33.8	28.3	29.6
มาก	44.8	54.3	49.2	51.7	51.2
มากที่สุด	2.9	12.6	4.6	15.0	9.6
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)

ตารางที่ 44 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ (ต่อ)

กิจกรรมเสริมทักษะ	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>เขียนบันทึกประจำวัน</u>					
ไม่เลย	26.7	14.6	36.9	31.7	22.4
น้อยที่สุด	12.4	16.2	6.2	8.3	13.0
น้อย	35.2	42.1	32.3	28.3	37.5
มาก	21.0	24.7	18.5	28.3	23.5
มากที่สุด	4.8	2.4	6.2	3.3	3.6
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)
<u>โปรแกรมคอมพิวเตอร์/ อินเทอร์เน็ต</u>					
ไม่เลย	44.8	34.4	24.6	20.3	33.6
น้อยที่สุด	13.3	12.1	16.9	11.9	13.0
น้อย	24.8	28.7	36.9	25.4	28.6
มาก	15.2	20.2	18.5	27.1	19.7
มากที่สุด	1.9	4.5	3.1	15.3	5.0
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(59)	100.0(476)
<u>การแปลให้ผู้เรียนฟัง</u>					
ไม่เลย	4.8	4.0	7.7	5.0	4.8
น้อยที่สุด	10.5	10.1	9.2	20.0	11.3
น้อย	23.8	21.9	21.5	16.7	21.6
มาก	49.5	51.8	41.5	36.7	48.0
มากที่สุด	11.4	12.1	20.0	21.7	14.3
รวม	100.0(105)	100.0(247)	100.0(65)	100.0(60)	100.0(477)

4.3.7.6 กิจกรรมที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนภาษา

ในภาพรวม ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการเรียนภาษามากที่สุด คือ การพูดหน้าชั้นเรียนหรือในที่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 83.4 การเล่นเกมทางภาษา คิดเป็นร้อยละ 81.1 และการร้องเพลง ร้อยละ 73.8

ในระดับประถมศึกษา พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการเรียนภาษามากที่สุด คือ การเล่นเกมทางภาษา และการร้องเพลง คิดเป็นร้อยละ 91.4 และ 90.5 ในระดับมัธยมศึกษา ผู้สอนส่วนใหญ่คิดว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ คือ การพูดหน้าชั้นเรียน การเล่นเกมทางภาษา และการร้องเพลง คิดเป็นร้อยละ 85.8, 83.8 และ 81.0 ผู้สอนระดับอาชีวศึกษา คิดว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากที่สุด คือ การพูดหน้าชั้นเรียน และการเล่นเกมทางภาษา คิดเป็นร้อยละ 76.9 และ 69.2 เช่นเดียวกับในระดับอุดมศึกษา ผู้สอนคิดว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากที่สุด คือ การพูดหน้าชั้นเรียน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 88.3 และ 75.0 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 45

ตารางที่ 45 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนภาษาการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ

กิจกรรมที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนภาษา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
1.ร้องเพลง	90.5(95)	81.0(200)	49.2(32)	41.7(25)	73.8(352)
2.เล่นเกมทางภาษา	91.4(96)	83.8(207)	69.2(45)	65.0(39)	81.1(387)
3.เล่นละคร	67.6(71)	67.2(166)	56.9(37)	46.7(28)	63.3(302)
4.เล่าเรื่อง	57.1(60)	66.8(165)	44.6(29)	61.7(37)	61.0(291)
5.พูดหน้าชั้นเรียน/ในที่ชุมชน	79.0(83)	85.8(212)	76.9(50)	88.3(53)	83.4(398)
6.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม	52.4(55)	68.0(168)	58.5(38)	75.0(45)	64.2(306)
7.เขียนบันทึกประจำวัน	54.3(57)	66.8(165)	52.3(34)	55.0(33)	60.6(289)
8.โปรแกรมคอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	57.1(60)	59.9(14)	50.8(33)	63.3(38)	58.5(279)
9.หัดพูดกับชาวต่างชาติ	6.7(7)	8.1(20)	6.2(4)	5.0(3)	7.1(34)
10.การทำโครงการ	1.0(1)	2.8(7)	-	1.7(1)	1.9(9)
11.เข้าค่ายภาษา/ทัศนศึกษา	1.0(1)	2.4(6)	-	3.3(2)	1.9(9)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.3.7.7 การใช้เครื่องมือวัดผล

ในด้านการใช้เครื่องมือวัดผล ผู้สอนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาใช้ข้อสอบแบบปรนัยมากที่สุด แต่ผู้สอนระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบอัตนัยในการวัดผล เครื่องมือวัดผลที่ใช้น้อยที่สุดในทุกระดับการศึกษา คือการประเมินจากชิ้นงาน หรือแฟ้มสะสมงาน ดังในตารางที่ 46

ตารางที่ 46 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และลำดับความสำคัญของการใช้เครื่องมือวัดผล

ลำดับความสำคัญเครื่องมือวัดผล	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ใช้ข้อสอบปรนัย					
ลำดับที่ 1	36.4	42.1	38.7	41.5	40.3
ลำดับที่ 2	22.2	18.3	29.0	26.8	21.5
ลำดับที่ 3	23.2	18.8	21.0	12.2	19.5
ลำดับที่ 4	11.1	15.4	8.1	17.1	13.6
ลำดับที่ 5	7.1	5.4	3.2	2.4	5.2
ลำดับที่ 6	-				
รวม	100.0(99)	100.0(240)	100.0(62)	100.0(41)	100.0(442)

ตารางที่ 46 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และลำดับความสำคัญของการใช้เครื่องมือวัดผล
(ต่อ)

ลำดับความสำคัญ เครื่องมือวัดผล	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>ใช้ข้อสอบอัตนัย</u>					
ลำดับที่ 1	26.6	24.7	32.2	49.2	29.3
ลำดับที่ 2	25.5	36.8	23.7	20.3	30.6
ลำดับที่ 3	19.1	14.6	27.1	15.3	17.3
ลำดับที่ 4	23.4	19.7	13.6	13.6	18.8
ลำดับที่ 5	5.3	4.2	3.4	1.7	4.0
ลำดับที่ 6	-	-	-	-	-
รวม	100.0(94)	100.0(239)	100.0(59)	100.0(59)	100.0(451)
<u>ใช้การสอบปฏิบัติจริง</u>					
ลำดับที่ 1	23.7	23.0	22.2	21.4	22.9
ลำดับที่ 2	36.1	26.8	33.3	42.9	31.6
ลำดับที่ 3	27.8	34.3	30.2	25.0	31.2
ลำดับที่ 4	10.3	13.4	14.3	8.9	12.3
ลำดับที่ 5	2.1	2.5	-	1.8	2.0
ลำดับที่ 6	-	-	-	-	-
รวม	100.0(97)	100.0(239)	100.0(63)	100.0(56)	100.0(455)
<u>ใช้ชิ้นงาน/แฟ้มสะสมงาน</u>					
ลำดับที่ 1	18.1	13.8	7.3	9.8	13.9
ลำดับที่ 2	13.8	20.5	27.3	23.5	19.6
ลำดับที่ 3	29.7	25.1	18.2	37.3	27.1
ลำดับที่ 4	37.7	35.9	45.5	29.4	36.9
ลำดับที่ 5	.7	4.6	1.8	-	2.5
ลำดับที่ 6	-	-	-	-	-
รวม	100.0(138)	100.0(195)	100.0(55)	100.0(51)	100.0(439)
<u>ใช้โครงงาน</u>					
ลำดับที่ 1	-	.6	-	-	.3
ลำดับที่ 2	4.5	-	3.1	-	1.3
ลำดับที่ 3	7.6	5.2	-	10.0	5.6
ลำดับที่ 4	10.6	8.6	6.3	23.3	10.3
ลำดับที่ 5	4.5	14.4	12.5	13.3	11.9
ลำดับที่ 6	72.7	71.3	78.1	53.3	70.5
รวม	100.0(66)	100.0(174)	100.0(32)	100.0(30)	100.0(302)

4.3.7.8 การนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน

ผู้สอนทุกระดับส่วนใหญ่ได้นำประสบการณ์จากการพัฒนาศักยภาพผู้สอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม พบว่าในระดับอุดมศึกษา มีสัดส่วนของผู้สอนที่ไม่ได้นำประสบการณ์จากการพัฒนาศักยภาพผู้สอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ถึงร้อยละ 16.3 ดังในตารางที่ 47

ตารางที่ 47 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน

การนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษ	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ผู้สอนนำประสบการณ์จากการพัฒนาศักยภาพผู้สอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
ใช้	94.7	98.7	91.7	83.7	95.2
ไม่ใช้	5.3	1.3	8.3	16.3	4.8
รวม	100.0(95)	100.01(224)	100.0(48)	(49)	(416)

เมื่อวิเคราะห์การนำรูปแบบการนำประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนในระดับต่างๆ พบว่าในภาพรวม ผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.3 นำประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนให้ทันสมัย รองลงมาผู้สอนร้อยละ 34.4 นำประสบการณ์มาใช้ในการปรับเทคนิคในการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 48

ตารางที่ 48 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และการนำประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

รูปแบบการนำประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษ	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
พัฒนารูปแบบการสอนให้ทันสมัย	57.1(52)	63.2(139)	58.1(25)	73.2(30)	62.3 (246)
พัฒนาเอกสารการสอน และสื่อการสอน	13.2(2)	13.6(30)	9.3(4)	4.9(2)	12.2(8)
การปรับเทคนิคในการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน	37.4(34)	36.4(60)	27.9(12)	24.4(10)	34.4(136)
พัฒนาการทำวิจัยชั้นเรียน	1.1(1)	3.2(7)	2.3(1)	0(0)	2.3(9)
พัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนการสอน	4.4(4)	5.0(11)	2.3(1)	4.9(2)	4.6(18)

หมายเหตุ เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.3.7.9 ทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการพัฒนา

ในการวิเคราะห์ทักษะและเนื้อหาที่ผู้สอนภาษาต่างประเทศต้องการพัฒนามากที่สุด ในภาพรวมภาษาต่างประเทศทุกภาษา พบว่าผู้สอนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ต้องการการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด รองลงมาคือทักษะการฟัง ในขณะที่ผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษา

ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาด้านเนื้อหามากที่สุด เช่น ด้านการผลิตตำราและสื่อการสอน และด้านวิธีการสอน รองลงมาต้องการพัฒนาทักษะการแปล และการเขียน สำหรับการพัฒนาด้านทักษะด้านการพูดและการฟังนั้น ผู้สอนระดับอุดมศึกษามีความต้องการน้อยกว่าด้านเนื้อหาดังกล่าวแล้ว รายละเอียดดังในตารางที่ 49

ตารางที่ 49 ร้อยละของผู้สอนจำแนกตามทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการพัฒนามากที่สุด (รวมทุกภาษา)

ทักษะที่ต้องการพัฒนา	ระดับสถานศึกษา				
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ฟัง	15.6	23.2	13.0	7.1	18.3
พูด	47.4	35.3	30.6	8.9	34.0
อ่าน	0.0	1.2	1.6	8.9	2.0
เขียน	2.1	9.5	16.1	12.5	9.2
ไวยากรณ์	8.2	2.9	8.1	5.4	5.0
ศัพท์	1.0	0.0	1.6	0.0	0.4
ล่าม	3.1	4.1	4.8	5.4	4.2
แปล	1.0	3.0	4.8	10.7	3.7
หลักสูตร	3.1	3.0	3.2	0.0	2.6
วิธีการสอน	10.3	9.1	9.7	17.8	10.5
การผลิตตำราและสื่อการสอน	6.2	7.9	6.5	17.9	8.6
การวัดและประเมินผล	1.0	0.8	0.0	5.4	1.3
อื่นๆ	1.0	0.0	0.0	0.0	0.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ในการวิเคราะห์โดยแยกกลุ่มผู้สอนภาษาอังกฤษ และกลุ่มผู้สอนภาษาต่างประเทศอื่นๆ รวมกัน โดยไม่แยกระดับสถานศึกษา พบว่าความต้องการการพัฒนามีแบบแผนคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้สอนทั้งสองกลุ่มต้องการการพัฒนาทักษะการฟังมากที่สุด รองลงมาต้องการพัฒนาทักษะการฟัง แม้ว่าผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนหนึ่งต้องการพัฒนาทักษะการเขียน แต่ก็ยังมีสัดส่วนน้อยกว่าผู้ที่ต้องการการพัฒนาด้านวิธีการสอน อนึ่ง สัดส่วนของผู้สอนที่ต้องการการพัฒนาด้านการเขียนนั้น มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ที่ต้องการการพัฒนาเนื้อหาด้านการผลิตตำราและสื่อการสอน สำหรับความต้องการพัฒนาด้านการอ่านนั้นพบว่าอยู่ในระดับต่ำ ดังในตารางที่ 49 ก

ตารางที่ 49 ก. ร้อยละของผู้สอนจำแนกตามทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการพัฒนามากที่สุด (แยกภาษา)

ทักษะที่ต้องการพัฒนา	ภาษาเป้าหมาย	
	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอื่นๆ
ฟัง	19.2	18.2
พูด	35.0	34.0
อ่าน	2.0	2.0
เขียน	8.6	9.2
ไวยากรณ์	4.8	5.0
ศัพท์	0.5	0.4

ตารางที่ 49 ก. ร้อยละของผู้สอนจำแนกตามทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการพัฒนามากที่สุด (แยกภาษา) (ต่อ)

ทักษะที่ต้องการพัฒนา	ภาษาเป้าหมาย	
	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอื่นๆ
ล่าม	3.8	4.2
แปล	3.6	3.8
หลักสูตร	2.4	2.7
วิธีการสอน	10.6	10.5
การผลิตตำราและสื่อการสอน	7.9	8.7
การวัดและประเมินผล	1.4	1.3
อื่นๆ	0.2	0.0
รวม	100.0	100.0

4.4 พฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน

4.4.1 ข้อมูลเพศ อายุ ระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 15 – 19 ปี ดังในตารางที่ 50 แยกเป็นผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ดังในตารางที่ 51

ตารางที่ 50 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และ เพศ อายุ

คุณลักษณะ	ระดับสถานศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
เพศ				
ชาย	24.5	35.2	47.4	31.0
หญิง	75.5	64.8	52.6	69.0
รวม	100.0(245)	100.0(71)	100.0(78)	100.0(394)
ช่วงอายุ				
ต่ำกว่า 15 ปี	23.0	1.4	-	14.5
15-19 ปี	77.0	80.3	44.9	71.2
20-24 ปี	-	12.7	44.9	11.2
25 ปีขึ้นไป	-	5.6	10.3	3.1
รวม	100.0(244)	100.0(71)	100.0(78)	100.0(393)

ตารางที่ 51 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และ ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ร้อยละ	จำนวน
มัธยมศึกษาตอนต้น	28.8	113
มัธยมศึกษาตอนปลาย	33.6	132
อาชีวศึกษา ปวช.	8.4	33
อาชีวศึกษา ปวส.	9.4	37
ปริญญาตรี	19.1	75
ปริญญาโท	.3	1
ปริญญาเอก	.5	2
รวม	100.0	394

4.4.2 ข้อมูลอาชีพ และรายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 35.0 มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 20.5 ประกอบอาชีพรับจ้าง และรับราชการในสัดส่วนที่เท่ากัน ดังในตารางที่ 52

ตารางที่ 52 ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และอาชีพของบิดา หรือผู้ปกครอง

อาชีพบิดา	ระดับสถานศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
รับจ้าง	23.8	26.2	5.3	20.5
เกษตรกร	32.5	41.5	37.3	35.0
ค้าขาย	11.3	7.7	16.0	11.6
ธุรกิจส่วนตัว	6.1	6.2	2.7	5.4
รับราชการ	18.6	10.8	34.7	20.5

พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.2	6.2	-	2.4
พนักงานบริษัท	2.6	1.5	1.3	2.2
ไม่ได้ทำงาน	2.2	-	2.7	1.9
อื่น ๆ (วิศวกร พยาบาล ลูกจ้าง ผู้ช่วยพยาบาล)	0.9	-	-	0.5
รวม	100.0(231)	100.0(65)	100.0(75)	100.0(371)

สำหรับอาชีพของมารดา หรือผู้ปกครอง ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 36.5 มีมารดา หรือผู้ปกครอง ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 17.4 ประกอบอาชีพรับจ้าง สำหรับในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่มี มารดา หรือผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด รองลงมาคือรับราชการ และค้าขาย รายละเอียดดังใน ตารางที่ 53

ตารางที่ 53 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับสถานศึกษา และอาชีพของมารดา หรือผู้ปกครอง

อาชีพมารดา	ระดับสถานศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
รับจ้าง	21.4	18.6	3.9	17.4
เกษตรกร	31.9	51.4	36.8	36.5
ค้าขาย	15.5	10.0	19.7	15.4
ธุรกิจส่วนตัว	5.9	8.6	7.9	6.8
รับราชการ	12.6	1.4	19.7	12.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.4	-	-	0.3
พนักงานบริษัท	2.1	-	1.3	1.6
ไม่ได้ทำงาน	8.4	10.0	9.2	8.9
อื่น ๆ (วิศวกร พยาบาล ลูกจ้าง ผู้ช่วยพยาบาล)	1.7	-	1.3	1.3
รวม	100.0(238)	100.0(70)	100.0(76)	100.0(384)

ในด้านรายได้ต่อเดือนโดยรวมของบิดามารดา/ผู้ปกครอง พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 53.7 ระบุ รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา และผู้ปกครอง ต่ำกว่า 10,000 บาท ดังในตารางที่ 54

ตารางที่ 54 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยรวมของบิดามารดา/ผู้ปกครอง กับระดับชั้นที่กำลังศึกษา

รายได้ต่อเดือนโดยรวมของ บิดามารดา/ผู้ปกครอง	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ต่ำกว่า 10,000 บาท	54.7	66.2	39.0	53.7
10,001-20,000 บาท	18.9	22.5	24.7	20.7
20,001-30,000 บาท	10.3	8.5	15.6	11.0
30,001 บาทขึ้นไป	16.0	2.8	20.8	14.6
รวม	100.0 (243)	100.0 (71)	100.0 (77)	100.0 (391)

4.4.3 ระดับความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียน

ทักษะที่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศทุกระดับคิดว่าตนเองมีความสามารถมากที่สุด คือ ทักษะการอ่าน รองลงมา คือ ทักษะการเขียน และส่วนใหญ่ทุกระดับ คิดว่าตนเองถนัดทักษะการฟังและพูดน้อยที่สุด ดังตารางที่ 55

ตารางที่ 55 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ กับระดับชั้นที่กำลังศึกษา

ระดับความสามารถ ในการใช้ภาษาต่าง ประเทศ	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>ทักษะการฟัง</u>				
มีน้อยที่สุด	5.3	7.0	5.1	5.6
มีน้อย	48.2	52.1	52.6	49.7
มีมาก	42.9	38.0	38.5	41.1
มีมากที่สุด	3.7	2.8	3.8	3.6
รวม	100.0 (245)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (394)
<u>ทักษะการพูด</u>				
มีน้อยที่สุด	4.9	8.4	6.4	5.9
มีน้อย	51.4	50.7	50.0	51.0
มีมาก	38.8	38.0	39.7	38.8
มีมากที่สุด	4.9	2.8	3.8	4.3
รวม	100.0 (245)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (394)
<u>ทักษะการอ่าน</u>				
ไม่มีเลย	0.4	1.4	1.3	0.8
มีน้อยที่สุด	2.0	1.4	3.8	2.3
มีน้อย	18.4	26.8	29.5	22.1
มีมาก	68.6	62.0	59.0	65.5
มีมากที่สุด	10.6	8.5	6.4	9.4

รวม	100.0 (245)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (394)
<u>ทักษะการเขียน</u>				
มีน้อยที่สุด	1.2	7.0	6.4	3.3
มีน้อย	31.8	40.8	47.4	36.5
มีมาก	56.3	45.1	41.0	51.3
มีมากที่สุด	10.6	7.0	5.1	8.9
รวม	100.0 (245)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (394)

4.4.4 ความต้องการปรับปรุงทักษะการใช้ภาษา

ในภาพรวมผู้เรียนส่วนใหญ่ในทุกระดับ (เกินกว่าร้อยละ 80) ต้องการการพัฒนาทักษะทุกด้าน โดยผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 89.7 ต้องการพัฒนาทักษะการฟังมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 88.9 ต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด ในขณะที่ผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 91.6 ต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 88.8 ต้องการพัฒนาทักษะการเขียน ส่วนผู้เรียนระดับอุดมศึกษาร้อยละ 91.1 ต้องการพัฒนาทักษะการฟังและร้อยละ 84.0 ต้องการพัฒนาทักษะการเขียนมากที่สุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 56

ตารางที่ 56 ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามความต้องการปรับปรุงทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ

ความต้องการปรับปรุง ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>ทักษะการฟัง</u>				
ไม่มีเลย	1.2	1.4	-	1.0
มีน้อยที่สุด	0.4	2.8	1.3	1.0
มีน้อย	8.6	8.5	7.7	8.4
มีมาก	49.0	38.0	44.9	46.2
มีมากที่สุด	40.7	49.3	46.2	43.4
รวม	100.0 (243)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (392)
<u>ทักษะการพูด</u>				
ไม่มีเลย	0.8	1.4	-	0.8
มีน้อยที่สุด	1.2	1.4	1.3	1.3
มีน้อย	9.0	5.6	6.4	7.9
มีมาก	45.9	32.4	46.2	43.5
มีมากที่สุด	43.0	59.2	46.2	46.6
รวม	100.0 (244)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (393)
<u>ทักษะการอ่าน</u>				
ไม่มีเลย	0.8	1.4	1.3	1.0
มีน้อยที่สุด	4.9	2.8	-	3.6
มีน้อย	13.1	9.9	11.5	12.2
มีมาก	49.6	50.7	60.3	51.9
มีมากที่สุด	31.6	35.2	26.9	31.3

รวม	100.0 (244)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (393)
<u>ทักษะการเขียน</u>				
ไม่มีเลย	2.9	1.4	-	2.0
มีน้อยที่สุด	2.0	4.2	-	2.0
มีน้อย	14.3	5.6	10.3	11.9
มีมาก	44.5	42.3	44.9	44.2
มีมากที่สุด	36.3	46.5	44.9	39.8
รวม	100.0 (245)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (394)

4.4.5 กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษา

4.4.5.1 กิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น

ในด้านกิจกรรมที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่าทำให้มีทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้นในระดับมากถึงมากที่สุด พบว่าในภาพรวม ได้แก่การทำแบบฝึกหัด การฝึกพูด และการฝึกฟังในชั้นเรียน โดยคิดเป็นร้อยละ 89.6, 89.1 และ 88.8 เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้เรียนร้อยละ 15.8 เห็นว่าการไปศึกษานอกสถานที่ และร้อยละ 11.3 เห็นว่าการทำโครงงานไม่ช่วยทำให้มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 57

ตารางที่ 57 ร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด และกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น

กิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	ระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น					รวม
	ไม่ช่วยเลย	ช่วยน้อยที่สุด	ช่วยน้อย	ช่วยมาก	ช่วยมากที่สุด	
กิจกรรมในชั้นเรียน						
รวมทั้งหมด						
1.การฟังผู้สอนบรรยาย	.3	1.3	14.7	69.0	14.7	100.0 (394)
2.การทำแบบฝึกหัด	.3	1.0	9.1	64.5	25.1	100.0 (394)
3.การอภิปรายไวยากรณ์	.3	2.8	18.1	58.3	20.6	100.0 (393)
4.ผู้สอนแปลบทเรียนให้ฟัง	.8	4.3	18.8	53.0	23.1	100.0 (394)
5.การฝึกพูดในชั้นเรียน	.3	1.0	9.6	51.8	37.3	100.0 (394)
6.การฝึกฟังในชั้นเรียน	.3	1.3	9.6	57.6	31.2	100.0 (394)
7.การทำกิจกรรมกลุ่ม	1.3	4.6	23.9	53.6	16.8	100.0 (394)
8.การทำบทบาทสมมติ	4.1	3.6	21.6	50.5	20.3	100.0 (394)
9.การทำโครงงาน	11.3	5.9	29.7	39.9	13.3	100.0 (391)
10.การศึกษาด้วยตนเอง	1.3	4.1	19.0	51.8	23.9	100.0 (394)
11.การไปศึกษานอกสถานที่	15.8	6.4	23.9	35.6	18.3	100.0 (393)
12.การฝึกทำข้อสอบเก่าในชั้นเรียน	7.4	5.6	22.4	50.8	13.8	100.0 (392)
13.การฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง	4.4	4.7	19.3	49.8	21.8	100.0 (321)

เมื่อวิเคราะห์ตามระดับสถานศึกษา พบว่าในระดับมัธยมศึกษา ผู้เรียนร้อยละ 80 ขึ้นไป คิดว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะในระดับมากถึงมากที่สุดได้แก่ การทำแบบฝึกหัด ร้อยละ 92.2 การฝึกพูดในชั้นเรียน ร้อยละ 89.0 การฝึกฟังในชั้นเรียน ร้อยละ 88.6 การฟังผู้สอนบรรยาย ร้อยละ 84.5 และการอภิปราย

ไวยากรณ์ ร้อยละ 84.1 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 37.6 เห็นว่าการฝึกพูดในชั้นเรียนช่วยทำให้มีทักษะดีขึ้นได้มากที่สุด ในขณะที่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 15.6 เห็นว่าการไปศึกษานอกสถานที่ไม่มีส่วนช่วยทำให้ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้นเลย

ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ ร้อยละ 33.8 เห็นว่าการฝึกพูดในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้นมากที่สุด และร้อยละ 12.7 คิดว่าการทำโครงการไม่ช่วยทำให้มีทักษะดีขึ้นเลย เมื่อดูกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะในระดับมากถึงมากที่สุด พบว่าผู้เรียนร้อยละ 91.5 เห็นว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะมากถึงมากที่สุดได้แก่ การฟังผู้สอนบรรยาย และการฝึกพูดในชั้นเรียน ร้อยละ 90.2 เห็นว่าได้แก่การฝึกฟังในชั้นเรียน นอกจากนี้ ร้อยละ 81.7 และ 81.6 เห็นว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะ ได้แก่การทำแบบฝึกหัด และการที่ผู้สอนแปลบทเรียนให้ฟัง

สำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 39.7 เห็นว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะได้มากที่สุด คือการฝึกพูดและฝึกฟังในชั้นเรียน ร้อยละ 33.3 คิดว่าการศึกษาดด้วยตนเองช่วยได้มากที่สุด ในขณะที่ร้อยละ 21.8 คิดว่าการไปศึกษานอกสถานที่ไม่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาดีขึ้น สำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาคิดว่าช่วยพัฒนาทักษะในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่การทำแบบฝึกหัด การฝึกฟังในชั้นเรียน และการฝึกพูดในชั้นเรียน โดยมีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 88.5, 88.4 และ 87.1 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 58

ตารางที่ 58 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา และกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น

กิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	ระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น					
	ไม่ช่วยเลย	ช่วยน้อยที่สุด	ช่วยน้อย	ช่วยมาก	ช่วยมากที่สุด	รวม
ระดับมัธยมศึกษา						
1.การฟังผู้สอนบรรยาย	-	1.2	14.3	71.4	13.1	100.0 (245)
2.การทำแบบฝึกหัด	0.4	0.8	6.5	65.7	26.5	100.0 (245)
3.การอภิปรายไวยากรณ์	-	2.4	13.5	60.0	24.1	100.0 (245)
4.ผู้สอนแปลบทเรียนให้ฟัง	1.2	3.3	17.6	53.1	24.9	100.0 (245)
5.การฝึกพูดในชั้นเรียน	-	1.2	9.8	51.4	37.6	100.0 (245)
6.การฝึกฟังในชั้นเรียน	0.4	1.2	9.8	58.4	30.2	100.0 (245)
7.การทำกิจกรรมกลุ่ม	1.2	1.6	19.2	56.3	21.6	100.0 (245)
8.การทำบทบาทสมมติ	3.7	2.9	18.8	50.6	24.1	100.0 (245)
9.การทำโครงการ	8.6	5.8	29.2	0.3	16.0	100.0 (243)
10.การศึกษาดด้วยตนเอง	-	2.4	22.4	51.0	24.1	100.0 (245)
11.การไปศึกษานอกสถานที่	15.6	6.6	21.7	37.7	18.4	100.0 (244)
12.การฝึกทำข้อสอบเก่าในชั้นเรียน	5.3	4.9	19.8	50.6	19.3	100.0 (243)
13.การฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง	4.0	4.5	20.5	45.5	25.5	100.0 (200)
ระดับอาชีวศึกษา						
1.การฟังผู้สอนบรรยาย	-	-	8.5	74.6	16.9	100.0 (71)
2.การทำแบบฝึกหัด	-	1.4	16.9	60.6	21.1	100.0 (71)

3.การอภิปรายไวยากรณ์	1.4	5.7	31.4	48.6	12.9	100.0 (70)
4.ผู้สอนแปลบทเรียนให้ฟัง	-	5.6	12.7	57.7	23.9	100.0 (71)
5.การฝึกพูดในชั้นเรียน	-	-	8.5	57.7	33.8	100.0 (71)
6.การฝึกฟังในชั้นเรียน	-	1.4	8.5	64.8	25.4	100.0 (71)
7.การทำกิจกรรมกลุ่ม	1.4	8.5	31.0	49.3	9.9	100.0 (71)
8.การทำบทบาทสมมติ	2.8	7.0	25.4	54.9	9.9	100.0 (71)
9.การทำโครงการ	12.7	7.0	29.6	42.3	8.5	100.0 (71)
10.การศึกษาด้วยตนเอง	2.8	9.9	12.7	62.0	12.7	100.0 (71)
11.การไปศึกษานอกสถานที่	9.9	8.5	32.4	36.6	12.7	100.0 (71)
12.การฝึกทำข้อสอบเก่าในชั้นเรียน	5.6	7.0	28.2	53.5	5.6	100.0 (71)
13.การฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง	3.5	8.8	14.0	63.2	10.5	100.0 (57)

ตารางที่ 58 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา และกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น (ต่อ)

กิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	ระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น					
	ไม่ช่วย เลย	ช่วยน้อย ที่สุด	ช่วยน้อย	ช่วยมาก	ช่วยมากที่สุด	รวม
ระดับอุดมศึกษา						
1.การฟังผู้สอนบรรยาย	1.3	2.6	21.8	56.4	17.9	100.0 (78)
2.การทำแบบฝึกหัด	-	1.3	10.3	64.1	24.4	100.0 (78)
3.การอภิปรายไวยากรณ์	-	1.3	20.5	61.5	16.7	100.0 (78)
4.ผู้สอนแปลบทเรียนให้ฟัง	-	6.4	28.2	48.7	16.7	100.0 (78)
5.การฝึกพูดในชั้นเรียน	1.3	1.3	10.3	47.4	39.7	100.0 (78)
6.การฝึกฟังในชั้นเรียน	-	1.3	10.3	48.7	39.7	100.0 (78)
7.การทำกิจกรรมกลุ่ม	1.3	10.3	32.1	48.7	7.7	100.0 (78)
8.การทำบทบาทสมมุติ	6.4	2.6	26.9	46.2	17.9	100.0 (78)
9.การทำโครงการ	18.2	5.2	31.2	36.4	9.1	100.0 (77)
10.การศึกษาด้วยตนเอง	3.8	3.8	14.1	44.9	33.3	100.0 (78)
11.การไปศึกษานอกสถานที่	21.8	3.8	23.1	28.2	23.1	100.0 (78)
12.การฝึกทำข้อสอบเก่าในชั้นเรียน	15.4	6.4	25.6	48.7	3.8	100.0 (78)
13.การฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง	6.3	1.6	20.3	51.6	20.3	100.0 (64)

4.4.5.2 กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น

ในด้านกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่าทำให้มีทักษะในการใช้ภาษาดีขึ้นมากที่สุด คือการสนทนากับชาวต่างชาติ ร้อยละ 36.4 ผู้เรียนร้อยละ 24.7 คิดว่าการเขียนจดหมายติดต่อกับชาวต่างประเทศไม่ช่วยทำให้มีทักษะดีขึ้นเลย และร้อยละ 19.1 คิดว่ากิจกรรมเข้าค่ายอบรมไม่ช่วยทำให้ทักษะทางภาษาดีขึ้น สำหรับกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาในระดับมากถึงมากที่สุด พบว่าในภาพรวม ได้แก่ การอ่านตำราเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 59

ตารางที่ 59 ร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด และกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น

กิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	ระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น					
	ไม่ช่วยเลย	ช่วยน้อยที่สุด	ช่วยน้อย	ช่วยมาก	ช่วยมากที่สุด	รวม
กิจกรรมนอกชั้นเรียนรวมทั้งหมด						
1.กิจกรรมเข้าค่ายอบรม	19.1	2.3	15.1	45.2	18.4	100.0 (392)
2.การอ่านตำราเรียน	-	2.8	13.2	62.8	21.1	100.0 (393)
3.การอ่านหนังสือ/สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	6.9	6.1	20.7	50.0	16.3	100.0 (392)

ตารางที่ 59 ร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด และกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น (ต่อ)

กิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	ระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น					
	ไม่ช่วยเลย	ช่วยน้อยที่สุด	ช่วยน้อย	ช่วยมาก	ช่วยมากที่สุด	รวม
4.การฟังเพลงภาษาต่างประเทศ	2.5	4.1	19.5	48.7	25.1	100.0 (394)
5.การฟังข่าว/รายการวิทยุภาษาต่างประเทศ	8.4	7.4	26.7	42.0	15.5	100.0 (393)
6.การดูภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม	6.4	5.1	22.1	45.5	20.9	100.0 (393)
7.การดูรายการโทรทัศน์	3.1	5.6	21.6	50.9	18.8	100.0 (393)
8.การใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	3.8	5.3	13.2	49.7	27.9	100.0 (394)
9.การสนทนากับชาวต่างประเทศ	9.2	4.6	14.8	35.1	36.4	100.0 (393)
10.การเขียนจดหมายติดต่อกับชาวต่างประเทศ	24.7	4.1	19.1	36.1	16.0	100.0 (393)
11.การเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น การฟังเทป	8.4	4.3	22.4	46.3	18.6	100.0 (393)

การวิเคราะห์ความเห็นของผู้เรียนแยกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 33.2 เห็นว่าการสนทนากับชาวต่างประเทศช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้มากที่สุด ในขณะที่ร้อยละ 29.1 เห็นว่าการเขียนจดหมายติดต่อกับชาวต่างประเทศไม่ช่วยพัฒนาทักษะเลย ผู้เรียนร้อยละ 85.7 เห็นว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้ในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ การอ่านตำราเรียน และร้อยละ 78.0 เห็นว่าการใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้ในระดับมากถึงมากที่สุด

ในระดับอาชีวศึกษา ผู้เรียนเห็นว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้มากที่สุด คือ การสนทนากับชาวต่างประเทศ รองลงมา คือการใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต ผู้เรียนร้อยละ 18.3 คิดว่ากิจกรรมการเข้าค่ายอบรมไม่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาเลย สำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนคิดว่าช่วยพัฒนาทักษะทาง

ภาษาได้ในระดับมากที่สุดสองอันดับแรก คือ การสนทนากับชาวต่างประเทศ และ การใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต

ในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนร้อยละ 46.2 เห็นว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้มากที่สุด คือ การสนทนากับชาวต่างประเทศ ในขณะที่ผู้เรียนร้อยละ 23.1 เห็นว่ากิจกรรมเข้าค่ายอบรมไม่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาเลย สำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนคิดว่าช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาได้ในระดับมากที่สุดสองอันดับแรก คือ การอ่านตำราเรียน และการฟังเพลงภาษาต่างประเทศ รายละเอียดดังในตารางที่ 59 ก.

ตารางที่ 59 ก. ร้อยละของผู้เรียนแยกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น

กิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	ระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น					
	ไม่ช่วยเลย	ช่วยน้อยที่สุด	ช่วยน้อย	ช่วยมาก	ช่วยมากที่สุด	รวม
ระดับมัธยมศึกษา						
1.กิจกรรมเข้าค่ายอบรม	18.1	1.6	14.0	45.7	20.6	100.0 (243)
2.การอ่านตำราเรียน	-	2.5	11.9	61.9	23.8	100.0 (244)
3.การอ่านหนังสือ/สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	9.1	5.3	18.5	49.8	17.3	100.0 (243)
4.การฟังเพลงภาษาต่างประเทศ	2.0	2.0	20.0	49.8	26.1	100.0 (245)
5.การฟังข่าว/รายการวิทยุภาษาต่างประเทศ	10.2	6.6	27.9	38.1	17.2	100.0 (244)
6.การดูภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม	5.7	4.9	23.8	46.3	19.3	100.0 (244)
7.การดูรายการโทรทัศน์	1.2	4.1	21.7	52.9	20.1	100.0 (244)
8.การใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	3.3	6.1	12.7	48.2	29.8	100.0 (245)
9.การสนทนากับชาวต่างประเทศ	11.9	4.5	14.8	35.7	33.2	100.0 (244)
10.การเขียนจดหมายติดต่อกับชาวต่างประเทศ	29.1	3.7	18.9	31.6	16.8	100.0 (244)
11.การเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น การฟังเทป	11.5	2.9	23.4	45.1	17.2	100.0 (244)
ระดับอาชีวศึกษา						
1.กิจกรรมเข้าค่ายอบรม	18.3	1.4	15.5	49.3	15.5	100.0 (71)
2.การอ่านตำราเรียน	-	5.6	18.3	62.0	14.1	100.0 (71)
3.การอ่านหนังสือ/สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	1.4	9.9	26.8	50.7	11.3	100.0 (71)
4.การฟังเพลงภาษาต่างประเทศ	1.4	11.3	22.5	43.7	21.1	100.0 (71)
5.การฟังข่าว/รายการวิทยุภาษาต่างประเทศ	1.4	14.1	29.6	46.5	8.5	100.0 (71)
6.การดูภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม	5.6	7.0	18.3	54.9	14.1	100.0 (71)
7.การดูรายการโทรทัศน์	-	15.5	18.3	56.3	9.9	100.0 (71)
8.การใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	-	5.6	11.3	56.3	26.8	100.0 (71)

9.การสนทนากับชาวต่างประเทศ	4.2	5.6	9.9	43.7	36.6	100.0 (71)
10.การเขียนจดหมายติดต่อกับชาวต่างประเทศ	12.7	5.6	21.1	47.9	12.7	100.0 (71)
11.การเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น การฟังเทป	2.8	11.3	19.7	50.7	15.5	100.0 (71)

ตารางที่ 59 ก. ร้อยละของผู้เรียนแยกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น (ต่อ)

กิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	ระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น					
	ไม่ช่วยเหลือเลย	ช่วยน้อยที่สุด	ช่วยน้อย	ช่วยมาก	ช่วยมากที่สุด	รวม
ระดับอุดมศึกษา						
1.กิจกรรมเข้าค่ายอบรม	23.1	5.1	17.9	39.7	14.1	100.0 (78)
2.การอ่านตำราเรียน	-	1.3	12.8	66.7	19.2	100.0 (78)
3.การอ่านหนังสือ/สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	5.1	5.1	21.8	50.0	17.9	100.0 (78)
4.การฟังเพลงภาษาต่างประเทศ	5.1	3.8	15.4	50.0	25.6	100.0 (78)
5.การฟังข่าว/รายการวิทยุภาษาต่างประเทศ	9.0	3.8	20.5	50.0	16.7	100.0 (78)
6.การดูภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม	9.0	3.8	20.5	34.6	32.1	100.0 (78)
7.การดูรายการโทรทัศน์	11.5	1.3	24.4	39.7	23.1	100.0 (78)
8.การใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	9.0	2.6	16.7	48.7	23.1	100.0 (78)
9.การสนทนากับชาวต่างประเทศ	5.1	3.8	19.2	25.6	46.2	100.0 (78)
10.การเขียนจดหมายติดต่อกับชาวต่างประเทศ	21.8	3.8	17.9	39.7	16.7	100.0 (78)
11.การเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น การฟังเทป	3.8	2.6	21.8	46.2	25.6	100.0 (78)

4.4.6 การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาต่างประเทศ

ในภาพรวม ผู้เรียนร้อยละ 84.3 เคยเข้าร่วมกิจกรรมภาษาต่างประเทศที่สถานศึกษาจัดขึ้น โดยแยกตามระดับการศึกษาเป็น ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 90.2 ระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 74.6 และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 74.4 ดังในตารางที่ 60 และ 61 ในจำนวนนี้ ร้อยละ 99.7 เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในประเทศ

ตารางที่ 60 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมภาษาต่างประเทศกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา

การเคยเข้าร่วมกิจกรรม ภาษาต่างประเทศ	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
เคย	90.2	74.6	74.4	84.3
ไม่เคย	9.8	25.4	25.6	15.7
รวม	100.0 (245)	100.0 (71)	100.0 (78)	100.0 (394)

ตารางที่ 61 ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามสถานที่ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา

การเคยเข้าร่วมกิจกรรม ที่จัดขึ้นที่	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>ในประเทศ</u>				
เคยเข้าร่วม	100.0	100.0	98.3	99.7
ไม่เคยเข้าร่วม	-	-	1.7	0.3
รวม	100.0 (221)	100.0 (53)	100.0 (58)	100.0 (332)
<u>ต่างประเทศ</u>				
เคยเข้าร่วม	3.2	3.8	8.8	4.2
ไม่เคยเข้าร่วม	96.8	96.2	91.2	95.8
รวม	100.0 (221)	100.0 (53)	100.0 (57)	100.0 (331)

หมายเหตุ สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ลักษณะของกิจกรรมที่เข้าร่วม ร้อยละ 69.5 เข้าร่วมกิจกรรมวันคริสต์มาส ร้อยละ 56.2 ร่วมกิจกรรมการแข่งขันเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ และร้อยละ 52.3 เข้าร่วมกิจกรรมนิทรรศการภาษาต่างประเทศ เป็นที่สังเกตว่ากิจกรรมวันคริสต์มาส เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทุกระดับมีโอกาสเข้าร่วมมากที่สุด ดังตารางที่ 62

ตารางที่ 62 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วมในประเทศและต่างประเทศกับระดับชั้นที่กำลังศึกษา

กิจกรรมที่เข้าร่วม	ระดับชั้นที่กำลังศึกษา			
	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
<u>กิจกรรมที่เข้าร่วมในประเทศ</u>				
วันคริสต์มาส	77.4(171)	67.9(36)	40.4(23)	69.5(230)
การเข้าค่ายภาษาต่างประเทศ	46.6(103)	49.1(26)	47.4(27)	47.1(156)
การอบรมภาษาต่างประเทศ	21.3(47)	35.8(19)	28.1(16)	24.8(82)
นิทรรศการเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ	55.2(122)	37.7(20)	54.4(31)	52.3(173)
การแข่งขันเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ	62.9(139)	54.7(29)	31.6(18)	56.2(186)
การสอบวัดความรู้ภาษาต่างประเทศ	47.5(105)	34.0(18)	31.6(18)	42.6(141)

สมาชิกชุมชนภาษาต่างประเทศ	1.4(3)	-	1.8(1)	1.2(4)
การเป็นล่ามในงานต่างๆ	-	-	1.8(1)	0.3(1)
กิจกรรมที่เข้าร่วมต่างประเทศ				
ทัศนศึกษา	71.4(5)	100.0(2)	40.0(2)	64.3(9)
การอบรมภาษาต่างประเทศ	42.9(3)	-	25.0(1)	30.8(4)
การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม/นักเรียนแลกเปลี่ยน	-	-	50.0(2)	15.4(2)

หมายเหตุ สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.4.7 การใช้สื่อต้นแบบภาษาต่างประเทศ

ในด้านแหล่งต้นแบบภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 33.9 ยึดผู้สอนชาวต่างประเทศเป็นแหล่งต้นแบบในการใช้ภาษาต่างประเทศมากที่สุด รองลงมา คือผู้สอนชาวไทย ร้อยละ 22.9 และเพลง ร้อยละ 22.3 เมื่อรวมความถี่ในระดับมากถึงมากที่สุด พบว่าแหล่งต้นแบบภาษาที่นักศึกษาใช้ในระดับมากถึงมากที่สุดสองอันดับแรก ได้แก่ ผู้สอนชาวไทย และผู้สอนชาวต่างประเทศ ดังตารางที่ 63

ตารางที่ 63 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศกับระดับการใช้เป็นแบบอย่างและระดับชั้นที่กำลังศึกษา

แหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศ	ระดับการใช้					รวม
	ไม่ใช้	ใช้น้อยที่สุด	ใช้น้อย	ใช้มาก	ใช้มากที่สุด	
รวมทั้งหมด						
1.ผู้สอนชาวไทย	1.0	1.5	16.3	58.3	22.9	100.0 (393)
2.ผู้สอนชาวต่างประเทศ	15.2	3.6	12.7	34.6	33.9	100.0 (387)
3.ที่โรงเรียน/สถาบัน	3.1	3.6	27.0	55.5	10.9	100.0 (393)
4.รายการวิทยุ	15.6	8.4	40.1	30.4	5.6	100.0 (392)
5.รายการโทรทัศน์	6.1	5.6	26.8	47.2	14.3	100.0 (392)
6.ภาพยนตร์	6.6	7.1	28.2	43.0	15.0	100.0 (393)
7.เพลง	2.3	4.1	21.6	49.7	22.3	100.0 (394)
8.โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	15.2	6.6	26.4	38.3	13.5	100.0 (394)
9.เว็บไซต์	13.5	5.3	26.4	39.3	15.5	100.0 (394)

การวิเคราะห์ผู้เรียนแยกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 31.4 ยึดผู้สอนชาวต่างประเทศเป็นแหล่งต้นแบบภาษา รองลงมาร้อยละ 25.3 ใช้ผู้สอนชาวไทย ผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 38.6 และ 23.9 ถือผู้สอนชาวต่างประเทศ และเพลงเป็นแหล่งต้นแบบภาษา และร้อยละ 22.5 ใช้ผู้สอนชาวไทยเป็นแหล่งต้นแบบมากที่สุด

สำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษาร้อยละ 37.2 ยึดผู้สอนชาวต่างประเทศเป็นแหล่งต้นแบบภาษาร้อยละ 19.2 ถือเพลงเป็นแหล่งต้นแบบภาษา และร้อยละ 15.6 ถือผู้สอนชาวไทย เป็นแหล่งต้นแบบภาษามากที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้เรียนร้อยละ 24.4 ไม่เคยใช้รายการวิทยุ และผู้เรียนร้อยละ 20.5 ไม่เคยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศเลย ดังรายละเอียดในตารางที่ 63 ก.

ตารางที่ 63 ก. ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศกับระดับการใช้
เป็นแบบอย่างและระดับชั้นที่กำลังศึกษา (ต่อ)

แหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษา ต่างประเทศ	ระดับการใช้					รวม
	ไม่ใช้	ใช้น้อยที่ สุด	ใช้น้อย	ใช้มาก	ใช้มากที่สุด	
ระดับมัธยมศึกษา						
1.ผู้สอนชาวไทย	0.4	1.2	12.2	60.8	25.3	100.0 (245)
2.ผู้สอนชาวต่างประเทศ	18.8	3.8	15.1	31.0	31.4	100.0 (239)
3.ที่โรงเรียน/สถาบัน	2.4	2.4	21.2	60.8	13.1	100.0 (245)
4.รายการวิทยุ	15.2	6.1	39.8	32.0	7.0	100.0 (245)
5.รายการโทรทัศน์	2.9	3.7	28.4	49.0	16.0	100.0 (243)
6.ภาพยนตร์	5.7	6.1	28.7	42.6	16.8	100.0 (245)
7.เพลง	2.0	2.0	22.4	50.6	22.9	100.0 (245)
8.โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	15.5	6.1	24.1	39.6	14.9	100.0 (245)
9.เว็บไซต์	13.5	5.7	27.3	38.4	15.1	100.0 (245)
ระดับอาชีวศึกษา						
1.ผู้สอนชาวไทย	-	-	21.1	56.3	22.5	100.0 (71)
2.ผู้สอนชาวต่างประเทศ	10.0	4.3	7.1	40.0	38.6	100.0 (70)
3.ที่โรงเรียน/สถาบัน	-	5.7	27.1	61.4	5.7	100.0 (70)
4.รายการวิทยุ	7.1	5.7	47.1	35.7	4.3	100.0 (70)
5.รายการโทรทัศน์	2.8	5.6	32.4	46.5	12.7	100.0 (71)
6.ภาพยนตร์	4.2	8.5	35.2	42.3	9.9	100.0 (71)
7.เพลง	1.4	9.9	15.5	49.3	23.9	100.0 (71)
8.โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	8.5	7.0	29.6	42.3	12.7	100.0 (71)
9.เว็บไซต์	7.0	4.2	31.0	40.8	16.9	100.0 (71)
ระดับอุดมศึกษา						
1.ผู้สอนชาวไทย	3.9	3.9	24.7	51.9	15.6	100.0 (77)
2.ผู้สอนชาวต่างประเทศ	9.0	2.6	10.3	41.0	37.2	100.0 (78)
3.ที่โรงเรียน/สถาบัน	7.7	5.1	44.9	33.3	9.0	100.0 (78)
4.รายการวิทยุ	24.4	17.9	34.6	20.5	2.6	100.0 (78)
5.รายการโทรทัศน์	19.2	11.5	16.7	42.3	10.3	100.0 (78)
6.ภาพยนตร์	11.5	9.0	20.5	44.9	14.1	100.0 (78)
7.เพลง	3.8	5.1	24.4	47.4	19.2	100.0 (78)
8.โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	20.5	7.7	30.8	30.8	10.3	100.0 (78)
9.เว็บไซต์	19.2	5.1	19.2	41.0	15.4	100.0 (78)

4.4.8 พฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ

ในภาพรวม ผู้เรียนภาษาต่างประเทศร้อยละ 98.7 อ้างว่าตนเองเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด และร้อยละ 90.4 บอกว่าส่งงานและการบ้านตรงเวลา

เป็นที่น่าสังเกตว่าในด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนส่วนมากยังปฏิบัติในระดับน้อย วิเคราะห์กิจกรรมการค้นคว้าของผู้เรียนพบว่าร้อยละ 53.8 มีการค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดในระดับมากที่สุด ร้อยละ 52.7 มีการค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตในระดับมากที่สุด และร้อยละ 61.8 ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในด้านการปรึกษากับผู้อื่นเกี่ยวกับการเรียน พบว่าน้ำหนักระหว่างอาจารย์และเพื่อนเกือบเท่าเทียมกัน กล่าวคือ ผู้เรียนร้อยละ 76.4 ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับการเรียน และร้อยละ 64.7 จะปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 64

ตารางที่ 64 ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนกับระดับพฤติกรรม

พฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศ	ระดับพฤติกรรม					
	ไม่ทำ	ทำน้อยที่สุด	ทำน้อย	ทำมาก	ทำมากที่สุด	รวม
1.เข้าเรียนสม่ำเสมอ	-	0.5	0.8	25.9	72.8	100.0 (394)
2.ทบทวนก่อน/หลังเข้าเรียน	1.5	3.8	31.5	53.3	9.9	100.0 (394)
3.ส่งงาน/การบ้านตรงเวลา	-	1.5	8.1	47.5	42.9	100.0 (394)
4.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด	3.8	4.8	37.6	42.9	10.9	100.0 (394)
5.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต	9.9	7.1	30.3	35.1	17.6	100.0 (393)
6.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆ	4.1	5.9	28.2	47.3	14.5	100.0 (393)
7.ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับการเรียน	1.3	2.5	19.8	53.6	22.8	100.0 (394)
8.ปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน	3.3	6.3	25.6	46.7	18.0	100.0 (394)
9.ฝึกฝนกับเพื่อนนอกชั้นเรียน	6.6	8.1	34.5	39.3	11.4	100.0 (394)
10.ฟังเพลงสากล/สนทนากับเพื่อนต่างชาติ	58.6	3.3	17.0	17.3	3.8	100.0 (394)

เมื่อแยกวิเคราะห์ตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา ไม่พบรูปแบบที่แตกต่างกันมากนัก ทุกระดับคิดว่าตนเองเข้าเรียนสม่ำเสมอ และส่งการบ้านตรงเวลา เป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาไม่มากเท่าที่ควร กล่าวคือ มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 57.5 ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 39.4 ในระดับอาชีวศึกษา และร้อยละ 55.1 ในระดับอุดมศึกษาระบุว่าได้ค้นคว้าในห้องสมุดในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในทำนองเดียวกัน นักศึกษายังค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตน้อยมาก กล่าวคือร้อยละ 50.0 ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 57.7 ในระดับอาชีวศึกษา และร้อยละ 53.8 ในระดับอุดมศึกษาเท่านั้นที่รายงานว่าตนเองค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 64 ก.

ตารางที่ 64 ก. ร้อยละของผู้เรียนแยกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา จำแนกตามพฤติกรรมการเรียน
ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนกับระดับพฤติกรรม (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศ	ระดับพฤติกรรม					
	ไม่ทำ	ทำน้อยที่สุด	ทำน้อย	ทำมาก	ทำมากที่สุด	รวม
ระดับมัธยมศึกษา						
1.เข้าเรียนสม่ำเสมอ	-	.4	-	24.9	74.7	100.0 (245)
2.ทบทวนก่อน/หลังเข้าเรียน	1.2	3.3	28.6	55.9	11.0	100.0 (245)
3.ส่งงาน/การบ้านตรงเวลา	-	1.2	10.6	43.7	44.5	100.0 (245)
4.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด	2.0	2.4	38.0	46.1	11.4	100.0 (245)
5.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต	11.9	6.1	31.1	32.8	18.0	100.0 (244)
6.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆ	4.1	3.7	25.4	49.6	17.2	100.0 (244)
7.ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับการเรียน	0.8	1.6	18.0	55.1	24.5	100.0 (245)
8.ปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน	4.1	6.5	26.1	48.6	14.7	100.0 (245)
9.ฝึกฝนกับเพื่อนนอกชั้นเรียน	5.7	9.0	31.8	41.2	12.2	100.0 (245)
10.ฟังเพลงสากล/สนทนากับเพื่อนต่างชาติ	57.1	2.9	18.4	17.1	4.5	100.0 (245)
ระดับอาชีวศึกษา						
1.เข้าเรียนสม่ำเสมอ	-	-	1.4	25.4	73.2	100.0 (71)
2.ทบทวนก่อน/หลังเข้าเรียน	-	7.0	29.6	54.9	8.5	100.0 (71)
3.ส่งงาน/การบ้านตรงเวลา	-	2.8	1.4	54.9	40.8	100.0 (71)
4.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด	1.4	12.7	46.5	33.8	5.6	100.0 (71)
5.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต	2.8	7.0	32.4	35.2	22.5	100.0 (71)
6.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆ	-	11.3	32.4	46.5	9.9	100.0 (71)
7.ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับการเรียน	-	2.8	18.3	56.3	22.5	100.0 (71)
8.ปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน	2.8	8.5	26.8	39.4	22.5	100.0 (71)
9.ฝึกฝนกับเพื่อนนอกชั้นเรียน	7.0	7.0	40.8	32.4	12.7	100.0 (71)
10.ฟังเพลงสากล/สนทนากับเพื่อนต่างชาติ	56.3	4.2	21.1	18.3	-	100.0 (71)
ระดับอุดมศึกษา						
1.เข้าเรียนสม่ำเสมอ	-	1.3	2.6	29.5	66.7	100.0 (78)
2.ทบทวนก่อน/หลังเข้าเรียน	3.8	2.6	42.3	43.6	7.7	100.0 (78)
3.ส่งงาน/การบ้านตรงเวลา	-	1.3	6.4	52.6	39.7	100.0 (78)
4.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด	11.5	5.1	28.2	41.0	14.1	100.0 (78)
5.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต	10.3	10.3	25.6	42.3	11.5	100.0 (78)
6.ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆ	7.7	7.7	33.3	41.0	10.3	100.0 (78)
7.ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับการเรียน	3.8	5.1	26.9	46.2	17.9	100.0 (78)
8.ปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน	1.3	3.8	23.1	47.4	24.4	100.0 (78)
9.ฝึกฝนกับเพื่อนนอกชั้นเรียน	9.0	6.4	37.2	39.7	7.7	100.0 (78)
10.ฟังเพลงสากล/สนทนากับเพื่อนต่างชาติ	65.4	3.8	9.0	16.7	5.1	100.0 (78)

4.4.9 โอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ

สำหรับโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมของผู้เรียนทุกระดับส่วนใหญ่มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนน้อยมาก โอกาสที่ได้ใช้ภาษาต่างประเทศมากคือเทศกาลปีใหม่สากล ดังรายละเอียดในตารางที่ 65

ตารางที่ 65 ร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศในกิจกรรมของชุมชน กับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ

โอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ	ระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ					รวม
	ไม่ใช้	ใช้น้อยที่สุด	ใช้น้อย	ใช้มาก	ใช้มากที่สุด	
กิจกรรมของชุมชน						
1.เทศกาลสงกรานต์	56.5	9.0	22.8	9.0	2.8	100.0 (391)
2.เทศกาลลอยกระทง	60.8	8.9	22.6	5.9	1.8	100.0 (393)
3.เทศกาลปีใหม่สากล	28.6	10.5	28.6	26.5	5.9	100.0 (392)
4.เทศกาลประจำปี	45.5	11.3	25.1	14.8	3.3	100.0 (391)

เมื่อวิเคราะห์ตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา พบว่าผู้เรียนทุกระดับมีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในกิจกรรมของชุมชนน้อยมาก ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 37.7 มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในเทศกาลปีใหม่สากลในระดับมากถึงมากที่สุด ในระดับอาชีวศึกษา ผู้เรียนร้อยละ 23.9 มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในเทศกาลปีใหม่สากล และเทศกาลประจำปีในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนเพียงร้อยละ 23.4 มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในเทศกาลปีใหม่สากลในระดับมาก รายละเอียดดังในตารางที่ 65 ก.

ตารางที่ 65 ก. ร้อยละของผู้เรียนในระดับชั้นที่กำลังศึกษา จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ กับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ

โอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ	ระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ					รวม
	ไม่ใช้	ใช้น้อยที่สุด	ใช้น้อย	ใช้มาก	ใช้มากที่สุด	
<u>ระดับมัธยมศึกษา</u>						
1.เทศกาลสงกรานต์	54.1	9.1	24.0	9.5	3.3	100.0 (242)
2.เทศกาลลอยกระทง	59.0	9.0	24.2	6.6	1.2	100.0 (244)
3.เทศกาลปีใหม่สากล	27.5	7.8	27.0	29.5	8.2	100.0 (244)
4.เทศกาลประจำปี	45.5	11.2	25.2	14.9	3.3	100.0 (242)

ตารางที่ 65 ก. ร้อยละของผู้เรียนในระดับชั้นที่กำลังศึกษา จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ
กับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ (ต่อ)

โอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ	ระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ					รวม
	ไม่ใช้	ใช้น้อยที่สุด	ใช้น้อย	ใช้มาก	ใช้มากที่สุด	
ระดับอาชีวศึกษา						
1.เทศกาลสงกรานต์	69.0	1.4	21.1	7.0	1.4	100.0 (71)
2.เทศกาลลอยกระทง	69.0	5.5	15.5	4.2	5.6	100.0 (71)
3.เทศกาลปีใหม่สากล	32.4	16.9	26.8	19.7	4.2	100.0 (71)
4.เทศกาลประจำปี	49.3	8.5	18.3	16.9	7.0	100.0 (71)
ระดับอุดมศึกษา						
1.เทศกาลสงกรานต์	52.6	15.4	20.5	9.0	2.6	100.0 (78)
2.เทศกาลลอยกระทง	59.0	11.5	24.4	5.1	0.0	100.0 (78)
3.เทศกาลปีใหม่สากล	28.6	13.0	35.1	23.4	0.0	100.0 (77)
4.เทศกาลประจำปี	42.3	14.1	30.8	12.8	0.0	100.0 (78)

การวิเคราะห์ผู้เรียนแยกตามภาษาต่างประเทศที่เรียน ไม่พบความแตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ผู้เรียนภาษาอังกฤษร้อยละ 33.3 มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในเทศกาลปีใหม่สากลในระดับมากถึงมากที่สุด เช่นเดียวกับกลุ่มผู้เรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆ ร้อยละ 26.9 มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในเทศกาลปีใหม่สากลในระดับมากถึงมากที่สุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 65 ข.

ตารางที่ 65 ข. ร้อยละของผู้เรียนตามกลุ่มภาษาต่างประเทศ จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ
กับระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ

โอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ	ระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ					รวม
	ไม่ใช้	ใช้น้อยที่สุด	ใช้น้อย	ใช้มาก	ใช้มากที่สุด	
ภาษาอังกฤษ						
1.เทศกาลสงกรานต์	54.1	8.9	24.9	9.2	3.0	100.0 (338)
2.เทศกาลลอยกระทง	58.5	9.7	24.4	5.3	2.1	100.0 (340)
3.เทศกาลปีใหม่สากล	25.9	11.2	29.7	26.8	6.5	100.0 (340)
4.เทศกาลประจำปี	44.2	10.9	25.4	15.9	3.5	100.0 (339)
ภาษาอื่นๆ (ฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น เขมร)						
1.เทศกาลสงกรานต์	71.7	9.4	9.4	7.5	1.9	100.0 (53)
2.เทศกาลลอยกระทง	75.5	3.8	11.3	9.4	-	100.0 (53)
3.เทศกาลปีใหม่สากล	46.2	5.8	21.2	25.0	1.9	100.0 (52)
4.เทศกาลประจำปี	53.8	13.5	23.1	7.7	1.9	100.0 (52)